

SZABADSÁG

FEB 2 1920

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírműködő, Californiai Magyar Farmer.

A legnépszerűbb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap.

NO. 25. SZÁM.

HARMVADIK ÉVFOLYAM.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, Szombat, 1920. január 31.

THIRTIETH YEAR.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

A VOLT CSÁSZÁR SORSA MÉG MOST IS FÜGGŐBEN VAN

Hollandia visszautasítását a volt császár kiadatására vonatkozólag a legfelsőbb tanács elé terjesztik.

Munkába lépnek a francia jogászok.

PÁRIS, jan. 29. — A nagy követség tanácsának első dolga az lesz, hogy behatárolja a foglalkozók a hollandi kormány visszautasító válaszával. A hollandi kormány értesítette a szövetségeseket, hogy a békekonferenciára legfelsőbb tanácsának azt a rendelkezését, hogy Hollandia adja ki Hohenzollern Vilmost, a németek volt uralkodóját, nem hajlandó teljesíteni. A békekonferencia legfelsőbb tanácsa, miután több, igen fontos munkát bevégezzenül hagyott, feloszlott és a munkák bevezetését a nagy követség tanácsára hagyta, amely most mint a legfelsőbb tanács helyettese működik.

A nagy követség tanácsának környekéről eddig nem szívtartott ki semmi hír, hogy a nagy követség a kérdéssel szemben milyen álláspontot foglalnak majd el. Annyi bizonyosnak látszik, hogy a tanács elsősorban a francia jogászok véleményét fogja meghallgatni és ennek megfelelőleg fog intézkedni.

A tegnapi ülésen Millerand elnököt is résztvevő a gyűlésen Wallace amerikai nagykövét is. Napközben a volt német császár kiadatásának ügye csak annyiban került szóba, hogy az ügyet a jogászok ítélőszéke elé kell először bocsátani. Különösen hosszasan foglalkoztak a jogászok a választójoggyal, amely tudvaleg kijelenti, hogy a jogászok az adriai kérdést illetően nem hajlandók elfogadni az olaszoknak és a szövetségeseknek az ajánlatát, amely szerint Fiume szabad város lenne, a Nemzetek Ligájának közvetlen felügyelete alatt. E kérdésben egyelőre nem hoztak végleges döntést.

A nagy követség tanácsa előtt felolvasták Stanislaus Pateknek, a lengyel külügyminiszternek a levelet, amelyben a lengyel külügyminiszter arról értesíti a legfelsőbb tanácsot, hogy annak helyettesét, vagy annak helyettesét, vagy Lengyelországot Oroszország felől nagyban fenyegeti a bolshevik veszedelem. Elhatározták, hogy ebben a kérdésben csak később fognak dönteni szintén.

AZ AMERIKAI "INVÁZIO".

LONDON, jan. 29. — "Mítévők legyünk az amerikai invázióval szemben!" Ez a kérdés foglalkoztatja ma leginkább az angol közvéleményt, a kormány körkötés és a londoni szállodások.

Az "invázió" fogalma, hogy Amerikából ebben és a következő években legalább két-száz ezer gazdag turista érkezik majd Angliába az Egyesült Államokból, turisták, akik az európai hirtelenséget és történelmi nevezetességi helyeket akarják meglátogatni.

Tekintettel pedig arra, hogy Londonban a szállodák állandóan zsúfolva vannak, ez a kérdés már nehéz problémává nőtte ki magát.

A lapok szerint az amerikai invázió nagyban hozzá fog járulni, hogy a font sterling értéke feljebb menjen, mert az amerikai turisták Angliában legalább kétszázmillió dollárt fognak elkölteni.

A szállodások majdnem minden héten gyűlést tartanak és ezeken a gyűléseken a kormány képviselteti magát, abból a célból, hogy az elszállásolás lehetőségét megbeszéljék.

Richmond, Ind., jan. 29. — Az Ohio Electric Interurban Railway Company vonalán a város határán borzalmas szerencsétlenség történt. Egy zsúfolt villamoskocsi a domboldalon levő fordulónál, mivel meg nem engedett gyorsasággal haladt a lejtőn lefelé, kiskitott és felborult. A kiskitások közöttben az utasok közül negyvenen megsebesültek, köztük tizen valószínűleg halálosan.

Az utasokat és a sebesülteket az ablakokon keresztül emelték ki a villamoskocsiból. A súlyosan megsebesülteket a Reed Memorial kórházba szállították, ahol a Richmondi kórházban megsebesültek.

Uncle Sam nem részes az orosz üzletkötésben

Az amerikaiakat kizárták a szövetségesek az Oroszországgal folytatandó kereskedelemről.

Az ügyekben Olaszország, Franciaország és Anglia vesznek részt.

PÁRIS, jan. 29. — A szerződés, amelyet a szövetségesek és szovjet Oroszország köt majd a kereskedelemnek bizonyos mértékű helyreállítására irányában, nemcsak a dolog természeténél fogva igen érdekes, de azért is, mert ehhez a szerződéshez az Egyesült Államoknak semmi köze sem lesz.

A szerződés szövege, amely most került nyilvánosságra a francia fővárosban, egész határozottan kimondja, hogy a franciáknak, olaszoknak és angoloknak kell ugynevezett kooperatív intézményeket létesíteniük Oroszországban, viszont az oroszoknak Franciaországban, Angliában és Olaszországban kell hasonlókat létesíteniük, de egy szóval sincs említés tételéről, hogy az oroszoknak hasonló intézményeket kellene létesíteniük az Egyesült Államokban.

A dolgoknak teljesen az a színe van, hogy az olasz, francia és angol üzletemberek kinturkák az amerikai üzletembereket ebből az egész dologból. Valaki ugyan elhatározta az érveléssel, hogy az egész ügyben az amerikaiaknak egy szavuk se volt és ez az érvelés fejen is találja a szöveget, a létszámot azonban mégsem lehet letagadni.

Amerikai üzletemberekre okvetlenül illik lett volna gondolni, amint is inkább, mert hiszen ennek a szerződésnek egyáltalán semmi köze a versaillesi békeszerződéshez, amelyet Amerika nem fogadott meg el.

A kansaszi "sztrájk".

A bányászok hétfőn nem dolgoztak, mert nem akarództak a munka.

PITTSBURGH, jan. 29. — Az utóbbi időben elterjedt a hírhír, hogy Kansasban a szénbányászok újra sztrájkba mentek. Richard J. Hopkins ebben az ügyben vizsgálót is rendelt el és ennek az eredménye, az ügyész kijelentése szerint az, hogy a bányászoknak eszik ágában se volt a sztrájkba menni. A bányászok megmagyarázták az ügyesnek, hogy "Kék Hétfő" volt, mikor "sztrájkba" mentek. Kék Hétfőn a bányászok sokszor nem dolgoznak, különösen, ha szombaton nagy volt a péda. Mult hétfőn is azért nem dolgoztak, mert nem akarództak a munka sehogyse, tekintettel arra, hogy az előtte való szombaton nagy fizetéseket kaptak a bányászok.

Villamos katasztrófa.

A kiskitások következtében megsértült a villamos negyven utasa.

Richmond, Ind., jan. 29. — Az Ohio Electric Interurban Railway Company vonalán a város határán borzalmas szerencsétlenség történt. Egy zsúfolt villamoskocsi a domboldalon levő fordulónál, mivel meg nem engedett gyorsasággal haladt a lejtőn lefelé, kiskitott és felborult. A kiskitások közöttben az utasok közül negyvenen megsebesültek, köztük tizen valószínűleg halálosan.

Az utasokat és a sebesülteket az ablakokon keresztül emelték ki a villamoskocsiból. A súlyosan megsebesülteket a Reed Memorial kórházba szállították, ahol a Richmondi kórházban megsebesültek.

SOK A HASZNUK A SZÉNÁNYÁK BIRTOKOSAINAK

A wilsoni ítélőszék előtt a puhaszénbányászok számkokkal igazolják a bányatulajdonosok óriási hasznát.

A számok beszélnék, az igazságot nem lehet letagadni.

WASHINGTON, jan. 29. — A harcban, amely a puhaszénbányák tulajdonosai és bányászai közt megindult, mert a bányászok magasabb bért követeltek, eddig nagyon sok szó hangzott már el abban az irányban, hogy a puhaszénbányák tulajdonosai adhatnak magasabb bért az alkalmazottaiknak, hiszen igen nagy haszonnal dolgoznak.

A United Mine Workers of America erre kiküldött bizottsága a Wilson munkügyi miniszter elnöklése alatt működő vizsgáló bizottság előtt tegnap számkokkal igazolta, hogy mindaz, amit a bányászok eddig a bányatulajdonosok nagy hasznáról mondtak, szóval szóra megfelel az igazságnak. Adataikat a bányászok hivatalos kimutatásokról veszik.

A bányászok harminnek bányát vettek alapul. Mindegyiknek a pénzügyi helyzetéről pontos kimutatást közöltek. Kimutatták a bányászok, hogy az egész harc tulajdonképpen a nagyközönség kárára megy, mert minél nagyobb haszonnal dolgozik a bányatulajdonos, annál nagyobb bért kell adnia a bányászoknak, ellenben aránytalanul többet kér a szénvásárlótól tonnáknál, aki viszont ismét sokkal drágábban adja tovább a kiskereskedőnek és az a közvetlen vásárlónak.

Az utolsó estendőben tízenegy számkal emelkedett a bányatulajdonosok profitja ebben az arányban az lett volna méltányos, hogy tízenegy centtel számítsanak többet a szén tonnájért az eladásban. A bányatulajdonosok azonban nem csak, hogy nem elégedtek meg a nagybért haszonnal, nemcsak, hogy nem akarnak béremelést adni, a bányászoknak, nemcsak hogy nem elégszenek meg ezzel a tonnánkénti tízenegy centtel, de nem egy eset volt, ahol a szén tonnájának árát ötven centtel emelték.

Ez mindennél jobban igazolja, hogy a szénbányatulajdonosok micsoda horribilis hasznot csinálhattak.

BÁNYÁSZOK FELEBBEZZÉSE.

WASHINGTON, jan. 29. — A Supreme Courthoz felebbezési adatok be vannak a szövetségi bírósági ítéletnek megváltoztatására, amely az amerikai bányászunió tisztviselőit nyolc arztalattal arra, hogy az előtte való szombaton nagy fizetéseket kaptak a bányászok.

Az alsóbíróság igazolván látta azt a vádat, hogy a bányász-union a Sherman törvény megsértésével azon fordorkodott, hogy a társulatok termelését minél jobban csökkenthesse.

PÜSPÖKÖK AZ IDEGENEK DEPORTÁLÁSA ELLEN.

NEW YORK, jan. 29. — Öt episcopális és egy methodista püspök, valamint több más felekezeti tartozó papok is egy írásbeli tiltakozást írtak alá az ellen, hogy idegeneket minden előzetes tárgyalás nélkül deportálhassanak. Tiltakoznak a New York államban lábrakapott erőszakos törvények miatt is egyáltalában az ellen a mód ellen, hogy Amerikában a radikálisokkal elbánanak. Ezeket a határozatokat egy egyházi szövetségi konferencia alkalmából hozták.

A bolshevik védelmére az az utolsó kísérlet, hogy az amerikai nép függészet fel ítéletét velük szemben, míg csak a való adatokat meg nem ismeri. Mi azonban ismerjük Oroszországot. Tudjuk, hogy mi a bolszevizmus. Mindent tudunk felőle s elítéljük, teljesen, véglegesen s egyszer s mindenkorra.

CSEHOSZLOVÁK TÖRVÉNYHOZÁS

A csehszlovák parlament ülése.

A világháború viharából kikerült új országok közül a csehszlovák köztársaság kétségtelenül a legnépesebb ország-kialakulás. Csehszlovákia még ma is legjobban áll a felült közep-európai országok között és amerikai rendszerek és intézmények szerint kezdi új életét. A köztársaság leghatalmasabb belső baja az, hogy az északmagyarországi tótok máris kiábrándultak a "testvérzeretből" és a csehszlovák törvényhozásnak kemény munkát ad még a tót kérdés rendezése, — ha ugyan egyáltalában rendezhető lesz.

A BOLSHEVIK EGÉSZ URALMÁT ELITÉLI GOMPERS

"A bolszevizmus szerinte szétrobbantja az ünlőket s rabslóvá teszi a munkásokat.

A szoviet uralomban igen kevés munkásnak van szava.

WASHINGTON, jan. 29. — Samuel Gompers heves támadást intéz a bolszevizmus ellen az American Federation of Labor hivatalos lapjának legutóbbi számában. A munkásvezér azt állítja, hogy az orosz propagandának talán nincs is annyi hatása, mint annak, amit itt Amerikában azok folytatnak, akik azt állítják, hogy a szoviet kormánytól semmi kapcsolatban sincsenek a attól péntek sem kap nek. Ebben a tekintetben meg is vádol nyíltan néhány amerikai folyóiratot, mint a Nation, a New Republic és a Dial magazinokat.

A bolshevik alkotmányból idézve, rámutat Gompers, hogy míg az ötödik nagy orosz kongresszus a proletárság diktatúráját jelenti ki, addig a szégyes pártuság, a parasztság, a munkások legnagyobbrésze a szavazástól el van tiltva s a proletárok maguk is csak a paraszti ügyöt számítják maguk közé.

Az ilyen számítás szerint, mondja Gompers, nem proletár már az a munkás sem, akinek csak valamennyire is jól megy a sora. A bolshevik statisztikája azt is elárulja, hogy a bolshevik kisebbség nem képviseli még a moszkvai gyári munkások nagy tömegét sem.

A munkásunkok nemzetközi szövetségének hitesei adatai szerint a bolshevik elposztóltak a munkássájtót, tönkretették a munkássájtókat s a sztrájkokat vérbe fojtatták.

A bolshevik védelmére az az utolsó kísérlet, hogy az amerikai nép függészet fel ítéletét velük szemben, míg csak a való adatokat meg nem ismeri. Mi azonban ismerjük Oroszországot. Tudjuk, hogy mi a bolszevizmus. Mindent tudunk felőle s elítéljük, teljesen, véglegesen s egyszer s mindenkorra.

Feltűnő, hogy a letartóztatott emberek között, milyen sok az asszony. Az igazságügyminiszterium és a nyomozó hatóságok valószínűleg tartják, hogy ezek a nők felhajítottként szerepeltek. Ezek esalták lépre az áldozatok.

Az első kérés.

PÁRIS, jan. 29. — A magyar kormány azt a kérését terjesztette a párisi legfelsőbb tanács elé, hogy a megszabott tizenöt nap helyett február 12-éig adjon időt a békeszerződés hivatalos megválaszolására.

RAZZIÁT TARTOTT UJRAWASHINGTON A CSALÓK ELLEN

Csaló részvényhiénákat és részvényárusokat kerítették kérés az igazságügyminiszterium ügynökei.

Körülbelül száz a letartóztatottak száma.

WASHINGTON, jan. 29. — Az igazságügyminiszterium ügynökei az utolsó huszonegy óra alatt ismét hatalmas működést fejtettek ki, az ország egész területén. Ezáltal nem a város agitátorok ellen irányult a razzia, hanem a nemkevésbé veszedelmes család ellen, elsősorban ama részvényhiénák, részvényárusok, sok esetben tolvajok ellen, akiknek egész életmódját csak a képzeli, hogy a szegényemberek pénzt elvegyék. A letartóztatott "brokerek" száma meghaladja a százat. Nem kevés köztük az asszonyszemély sem.

John Moran, a szövetségi titkos rendőrség feje maga vezette a fővárosban a razziat a brokerek ellen. Miután betörték a letartóztatott jómódarukat az ottani rendőrségre, kiderült, hogy több millió dollár értékű háborús kölcsönkötvény és a háborús kárakossági bélyeg volt a tulajdonukban. Kiderült azután a takarékossági bélyegeket a brokerek urak és hülyék egyszerűen ellopították eredeti tulajdonosaiktól.

A razzia Washingtonon kívül kiterjedt New Yorkra, Chicagóra, Springfieldre, Ill.-ra, St. Louisra és Baltimórára. Mindenütt nagy értékű értékpapírt és háborús kölcsönkötvényt foglaltak le. az iródákban az igazságügyminiszterium ügynökei.

Feltűnő, hogy a letartóztatott emberek között, milyen sok az asszony. Az igazságügyminiszterium és a nyomozó hatóságok valószínűleg tartják, hogy ezek a nők felhajítottként szerepeltek. Ezek esalták lépre az áldozatok.

KÉSZÜLŐBEN A REPUBLIKÁNUSOK PÁRTVALLÁSA

A munkálat elkészítésére az országos bizottság elnöke 171 párttagot kért fel.

Ebben a bizottságban tizenkilenc nő is helyet foglal.

WASHINGTON, jan. 29. — Nemskára összeül az az országos tanácsadó bizottság, amelyiknek az lesz a feladata, hogy megsejtsen a republikánus párt politikai álláspontját körvonalozó nyilatkozatot s határozati javaslatokat készítsen el a Chicagoban tartandó országos konvenció számára.

Ennek a tanácsadó bizottságnak 171 tagja lesz, köztük 19 nő is, akiket az országos bizottság legutóbbi ülésén elhatározott elvek alapján jelöltek ki. A tagok névsorát már nyilvánosságra is hozta. Will H. Hayes országos bizottsági elnök. A tagok között Ohio állam kilenc taggal van képviselve, akik közül ismertebb Myron T. Herriek és James R. Garfield.

A tagok között van nyolc republikánus szövetségi szenátor s ami jellemző nagyon, valamennyi olyan, aki a békeszerződés kérdésében legszélsőbb ellenzék csoportjába tartozik. Tagja a bizottságnak Taft volt elnök is, akinek a személyeivel a békeszerződés pártja elég erősen van képviselve.

BÁNYÁSZOK KONFERENCIÁJA.

HAZLETON, PA., jan. 29. — A bányászunió tisztviselői nyilvánosságra hozták, hogy a ke-ményesen bányászok és bányatulajdonosok konferenciája február 15-én veszi kezdetét vagy Philadelphában vagy pedig New Yorkban. A konferencia célja az új béregyezmény elkészítése, amennyiben a régi szerződés március 31-én lejár.

asszony. Az igazságügyminiszterium és a nyomozó hatóságok valószínűleg tartják, hogy ezek a nők felhajítottként szerepeltek. Ezek esalták lépre az áldozatok.

Az eljárás természetesen, amennyi megengedjük a jómódú emberek között, milyen sok az asszony.

KACAGVA ÜLT A MINDENHOL NAGY VILAMOSSZÉKBE SZÜKSÉG VAN A GORDON F. HAMBY MUNKÁS ELEMRE

A gyilkos bankrabló az utolsó pillanatáig megőrizte bámulatos hidegvérért.

Halálfelelmet egyáltalán nem tanusított még a kivégző teremben sem.

OSSINING, N. Y., jan. 29. — Csütörtökön este 11 órakor kivégezték a Sing-Sing fegyház halálteremében Gordon Fawcett Hambyt, a new yorki East Brooklyn Savings Bank hírhedt megrablóját és a bank két tisztviselőjének gyilkosát.

Hamby 1918. dec. 13-án délután 2 óra 30 perccor követte el egyik cimborája társaságában a rablógyilkosságot, aminek vakmerőbbet nem jegyeztek még fel a new yorki bűnkronika. A bank tele volt néppel, kint az utcán rendőrök őrizték, amidőn az automobilon érkezett két bandita végrehajtotta — a merényletet. Hamby odalépett a pénztárnoki ketrechez, ráparanosolt Witt C. Peal pénztárosra, hogy tartsa fel a kezeit, mivel azonban a revolveres látára a pénztárnok ijedtében nem tudta hamarjában, hogy mit csináljon, agyonlőtte a banditát, majd keresztül lötte H. W. Coons helyettes pénztárost is, aki abban a pillanatban nyitott be a pénztáros helyiségébe. Közben Hamby cimborája, akinek kitélt még ma sem tudják, besöpört egy utazószékbe 13.118 dollárt a pénztárból és aztán együtt elmenekültek, amikor a bank alkalmazottak és a nép magához tért meglepetéséből és rémületéből.

Hambyt a rablómerénylet után nemskára letartóztatták Tacoma, Wash. városában egy cimborája, Robert Davis megöléséért, amit a bolszevizmus fölött való összekülönbözésből kifolyólag követelt el. Az esküdtsek bünségnek találták el-sőfokú gyilkosság elkövetésében és — mivel Washington államban nincs halálbüntetés — életfogytig tartó börtönrre ítélték. Itt beavallotta, hogy a brooklyni bankrablást és kettes gyilkosságot ő követte el, ennél fogva Washington állam kiadta, hogy halálal büntessék New York államban.

A gyilkos avval kérkedett, hogy számos vakmerő rablást és gyilkosságot követett el a Nyugaton, főképp Chicago és St. Paul városokban, továbbá Dél-Amerikában és Európában is. Kevesebb összeget, mint négy százból állót, szokta mondani, sohasem eredményezett a rablómerénylete.

Hambyról bátrabb halálra ítélt még nem igen volt a Sing-Sing fegyház siralomházában. Hetek óta úgy viselkedett mintha egy primadonna. Nem ismert halálfelelmet és ezt olyan dolgokkal bizonyította, hogy egész Amerika ámult rajta. A többek közt megöltötte védőjének, Ariz.-ba.

AMERIKAI REPULÓK MEKIKOI FOCSÁGAIN.

A mexikói hatóságok megígérték, hogy szabadonbocsátják a kényserülségből leszállott aviórokat.

MCALLEN, TEX., jan. 29. — Két katonai repülő, Davis és Grimes hadnagyként Zapata, Tex. helységeitől harminc mérföldnyire kénytelenek voltak leszállni mexikói területre. A mexikói fogságba ejtették őket, de megígérték az amerikai hatóságoknak, hogy szabadonbocsátják őket. A két hadnagykatonai üzenetet vitt Fort Brown, Tex.-ből Nogales, Ariz.-ba.

McAllen, Tex., jan. 29. — Két katonai repülő, Davis és Grimes hadnagyként Zapata, Tex. helységeitől harminc mérföldnyire kénytelenek voltak leszállni mexikói területre. A mexikói fogságba ejtették őket, de megígérték az amerikai hatóságoknak, hogy szabadonbocsátják őket. A két hadnagykatonai üzenetet vitt Fort Brown, Tex.-ből Nogales, Ariz.-ba.

Hatalmas kötetet tesz ki a SZABADSÁG

EZIDEI

NAGY KÉPES NAPTÁRA

TELVE SZÉBBNÁL-SZÉBB KÉPEKKEL ÉS KITUNÓ OLVASNI VALÓKKAL, AMELYEK SZÉPEK A SZEMNEK ÉS KEDVESEK A LÉLEKNEK.

Gyönyörű Nagy Naptárunkat csak az azok a plébfestők kapják meg, akik az előfizetési díjjal nemesnek hátrálékban és akik a csomagolási és a szállítási költségek fejében beüldöznek.

25 CENTET.

A TÓTSÁG A CSEHEK ÖNKÉNYURALMA ELLEN

A magyar-barát lőt néppárt minden követ megmozgat, hogy felszabadítsa Tórországot a cseh ilyomatás alól. — Katholikus tótok panasza a párisi érsekekhez.

A magyarországi újságok sürin és kimerítően foglalkoznak a tótság kérdéseivel. A fejelejen megállapították már a tótok, mennyire családok a cseh testvéreikben és milyen rossz vásárt csináltak azzal, hogy Magyarország fennhatóságát alól, cseh testvéreik ölébe kárába siettek.

A magyarbarát tót néppárt nevében Jehlička Ferenc dr., a párt elnöke, kiáltványt fordult a tót néphez, míg a katolikus tótság Amette párisi érsekekhez fordult, akitől támogatást kér a maga számára a csehek talpkapáival szemben. Az érdekes és nagyfontosságú mozgalomról a következőket írja a Budapesti Hírlap december 24-iki száma:

A magyarbarát tót néppárt kiáltványa.

Jehlička Ferenc kiáltványa főbb tartalma szerint így szól: Testvéreink! — Ezer esztendő óta élünk mi szlovákok Magyarországon Szent István koronája alatt, testvéri szeretetben a magyar nemzettel. A költék, mely összekötött oly erős volt, hogy semmi sem téphette szét: sem a jósors, sem a hársors, sem árulás, sem külső kármány. A szlovák és a magyar megkedvelték egymást és együtt harcoltak törökök és tatárok ellen, s ebben a lezajlott világháborúban is minden esatátren közösen ontották véruket a közös háza oltalmára.

Igaz, hogy az újabb korban, 1848 után visszavonás támadt közöttünk nyelvi kérdések miatt. De panaszunk arra mégsem volt elegendő, hogy Magyarországól elszakadjunk. Meg kellett volna egyeznünk a magyarokkal, de nem elszakadtunk tőlük.

Nem is mi szakadtunk el, hanem erővel elszakítottak minket Magyarországtól. Történt pedig az a nélkül, hogy megkérdezték volna bennünket, történt akarunk és legfőbb életérdekeink ellenére! Odakötötték egy új államhoz, melynek talpköve nem a tiszta erkölcös, hanem tömeges katonai esküszegés és árulás, az antantnak félrevezetése és a tót nemzetnek becsapása a pittsburghi hamis ígéretekkel.

És ettől fogva hogyan fest a mi Tótföldünk? A tót nyakára rútt a cseh zsarnok. Meddig fogjuk őt tűrni? A csehek ígérték, hogy jó dolgunk lesz veük. És milyen dolgunk van? Mint a galambnak a véres karmai között. A cseh azzal henevegnék, hogy felszabadítottak, és most Ilavára és Theresienstadtba küldenek. Egy esztendőnek tapasztalatai megtanítottak minket arra, hogy a csehekkel élni lehetetlen. Ha sokáig tartana ez az állapot a cseh pióca fehérre szípolozná testünket.

S azért a csehekkel maradnunk nem lehet, nem szabad! Midőn ők azt mondják, hogy megszabadítottak a magyaroktól, mi arra kérjük az Istent, hogy mielőbb szabadítson meg a csehektől. S erősen bízunk, hogy mihamar lerázzuk őket.

Nos, és aztán havá fordultunk, kihez esatlakozunk, szlovák testvéreink? Oda fordultunk, a hol ezer esztendőig élünk, Magyarországhoz: A hová folyóink a Morva, Vág, Garam. Ipoly folyának, oda kell fordulnunk. A hol első királyunk Szent István uralkodott, a szegényeknek dus alamizsnát osztogatott, a Krisztusnak hitét terjesztette, a hol acélos buza, szilaj tokaji bor, édes dinnye, tüzes paprika terem; a hol a fehér kenyér és az izletes szalonna hazája van, oda kell fordulnunk. A hol a vendégszerető, őszinte, bátor magyar nemzet lakik, a hol új fényben ragyogott föl a szent kereszt, a kereszténység újradélt, a hol megint igazság fog uralkodni és a tótság jogai is biztosítva lesznek, oda kell fordulnunk, a hol nem a vörösek, hanem a fehérék az urak, hol nem fekete huszita lobogók, hanem piros-fehér-zöld Máriászászók alatt vonulnak a hadak oda kell fordulnunk!

Ez a mi édes anyahazánk a hosszú háború, a kétfős forradalom és a román-magyar háború alatt sokat szenvedett, ámde most új erőre kap, új életre ébred. Gaz ellenségei megszerpenve tekintenek a magyarra, mint valami óriásra, a ki karddal kezében megvédeni kész az ezeréves hazát Szent Istvánnak egész öröké.

Segédkezni akarunk Szent István ősi Magyarországnak fölépítésében. Ez országban apostoli királyt akarunk, kinek fején Szent István koronája fog ragyogni. Ehhez a Magyarországhoz vissza akarjuk csatolni tót hazánkat és biztosítani akarjuk benne a szlovák nemzet jogait és szabadságát. Azt akarjuk, hogy legyenek saját tót püspökeink, hivatalnokaink, bírónk, a kik hívek a magyar államhoz és a tót nációhoz. Önkormányzatot akarunk, de úgy, hogy általa ne gyengüljön a közös állam egysége és ereje. Ez alapon ápolni akarjuk a magyar-tót testvériséget. Örökre meg akarunk

időse? Fáradt?
Szédül? Álmatlan?
Fáj a háta?
Nincs étvágya?

Használjon

SATURNINT

s csakhamar jobb étvágya lesz s úgy érzi magát, mintha újjá született volna.

Ha reggel, dacára annak, hogy egész éjjel ágyban volt, fáradtan, kedvetlenül kel fel, ha fáj a háta, a feje, szédül, gyenge, ha veséjével bajai vannak, ez annak a jele, hogy önnel használnia kell a

SATURNINT

mely már sok ezer ember életét mentette meg s tette kellemesebbé. Önnel is használni fog, ha megpróbálja. Egy üveg Saturnin egy dollár s 25 cent, öt üveg öt dollár. Ha a valódi akarja, küldje a pénzt s rendelést erre a címre:

VÖRÖS KERESZT PATIKA

8901 BUCKEYE ROAD,
CLEVELAND, O.

Legbiztosabb gyógyszerek minden betegség ellen.

szabadulni a cseh zsarnoktól. Ez a programunk, ez a mi akarunk!

A katolikus tótság memorandum Amette párisi érsekekhez.

Jehlička Ferenc dr. és Kmorskó Mihály dr. teológiai tanárok a magyarbarát tót néppárt nevében memorandum fordultak Amette párisi érsekekhez, fölkerve őt, hogy vessen latba ő is befolyását, hogy a tót nemzetnek adassék meg a népszavazás lehetősége. Kifejtik a memorandumban, hogy a vallás szempontjából szerfölt káros a tótságra nézve a cseh uralom. De — teszik hozzá — az új kapcsolat gazdasági tekintetben is romlásra van Szlovénoknak.

Csehet mindenütt látni, csak templomban nem s kigynyolják a szlovákokat vallásosságunkért. A szent szobrokat vagy megsemmisítik, vagy gunyos fölírásokkal látják el. A templomokat megszenteltetik, a papokat és apácákat üldözik.

Az egyházelles cseh szervezeteket például a Szokolt, mely a testgyakorlás örve alatt a fiatalok lelki megrontásán dolgozik, átállítják a Felvidékre. A cseh katolikusokból huszták lettek s a huszi-

nizmusból a teljes hitetlenségbe süllyedtek.

Ez a szellem a cseh papságot is megmélyezte, melynek nagyobbik fele az ugynevezett Jednota-ban van megszerveve, a melynek célja küzdeni a papi nöelenség, a latif szertartási nyelv és a pápának szupremáciája ellen.

A memorandum írói meggyőzni igyekeznek Amette érseket, hogy a tót nemzetnek minden tekintetben jobb dolga volna régi hazájában, Magyarországon, mely keresztény szellemben új életre ébred.

"KAPZSI ANGLIA" EGY ANGOL IRÓ BEÁLLÍTÁSÁBAN

Hilaire Belloc, híres angol újságíró szenzációs cikkben kapzsisággal és kegyetlenséggel vádolja hazáját.

Sürgeti, hogy Anglia a külpolitikáját változtassa meg.

LONDON, jan. 29. — Hilaire Belloc, híres angol újságíró, kinek nevét nemcsak Angliában ismerik, de mindenütt, ahova eljut a nyomtatott angol betű, szenzáció szamba menő cikket írt a Land and Water című folyóirat legutóbbi számába. Cikkében Hilaire Belloc kijelenti, hogy Nagy Britannia az utolsó kétszáz esztendő alatt épen eleget hizott más nemzetek véren és zsírján, kijelenti, hogy az utolsó kétszáz esztendő alatt Anglia mást se tett, csak idegen népeket és nemzeteket egymás ellen uszított, hogy annál könnyebben haláshozson a zavarban, tehát, épen a legfőbb ideje már, hogy hazája az eddig alkalmazott külpolitikáját végre valahára megváltoztassa. Belloc cikkében, többek között a következőket mondja:

"Az a politika, amelyet Anglia az idő alatt folytatott, amíg a kereskedelemben és a kolóniákban megalapozta hatalmát és fölényét, már már egyáltalán nem alkalmas. Nem alkalmas a politika ma, a takarékoskorszakában. A hatalomhoz való szüntelen és akaratos ragaszkodás épen olyan végzetes lehet Angliára nézve, mint amilyen fatalis volt Spanyolországra nézve.

MONTEGRO TILTAKOZIK

PÁRIS, jan. 28. — A montenegrói kormány egy nagyon erős hangú jegyzéket intézett a békekonferenciához az adriai kérdésből eredt bonyodalommal kapcsolatban.

Tiltakozik az ellen a modor ellen, amivel Montenegro szuverenitását lábbal taposák s kijelenti, hogy a legfőbb tanács szándékosan, Montenegro népének minden megkérdése nélkül hozott olyan határozatokat, amik az előbb hozott határozatokkal nyílt ellenmondásban vannak.

A jegyzék végül figyelmezteti a békekonferenciát, hogy "Montenegro az önk szövetegése és nem ellensége. Szuverén és alkotmányos állam, amelynek a jogait a szövetségesek csak úgy tartoznak tiszteletben tartani, mint akármelyik nagyhatalomét."

TISZTÍTJAK A TENGEREKET

BERLIN, jan. 28. — A német külügyminiszteriumhoz kérdéseket intéztek avégből, hogy Németország eleget tett-e annak a kötelességének, hogy megtisztítja a tengereket a robbanó alkáhtól. A válasz szerint megtették az előkészületeket a munka befejezésére.

Az amerikai hajókat még mindig német hajók kalauzolják a német vizeken át, tehát ezeket a vizeket még nem tisztították meg. A válasz egyebek között ezeket mondja:

A fejevázulnet csupán a Csatorna megtisztítása felől rendelkezett. Ez azonnal meg is történt. A békeszerződés szerinti elrendelt munkálatokat nem hanyagságból nem hajtották végre az Eszaki tengeren, hanem azért nem, mert a szerződés jóváhagyása késétt. Késleltette a munkálatok befejezését az Oroszország ellen fenntartott bloká is. A tisztogatás befejezését azonban folytatják s rövi-

HUSZONKÉT ÉV ÓTA

küldök pénzt Magyarországra és ez alatt a huszonkét év alatt pénzküldő rendszeremet olyanná fejlesztetem, hogy az ma tökéletesnek mondható. A napokban küldtem szét az ujabban érkezett eredeti ohazai nyugtákat a legújabb pénzküldeményekről. Meggyőző bizonyosságot szolgáltatnak ezek a nyugták arról, hogy Kiss Emil bankár pénzküldési rendszere a leggyorsabb és a legtökéletesebb. Ha tehát pénzt akar küldeni az ohazában élő szeretteinek vagy budapesti bankban akar koronát elhelyezni, alanti címre írjon.

HAJÓINDULÁS

a magyarok részére alkalmas hajók:
JANUÁR 31-ÉN: Pannonia ..... Triestbe
FEBRUÁR 4-ÉN: Re d'Italia ..... Constanzába
FEBRUÁR 7-ÉN: Rotterdam ..... Rotterdamba
FEBRUÁR 11-ÉN: Manchuria ..... Hamburgba
FEBRUÁR 21-ÉN: Patria ..... Triestbe

HAZAUTAZÓK FIGYELMÉBE!

Aki az ohazába szándékozik utazni, ne hagyja el addig munkahelyét és ne jöjjön addig New Yorkba, amíg Kiss Emil bankárnak nem ír és onnan választ nem kap, hogy az alant közzét hajók melyikén van részére hely. Teljesen díjtalanul szerezzük meg az utazáshoz szükséges okmányokat. Pénzt addig ne váltson be, amíg személyesen el nem jön bankházamba.

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE.

NEW YORK, N. Y.

LEFUJTAK AZ OLASZ VASUTAS SZTRAJKTOT.

Meggyőzés jött létre a kormány és a sztrájkvezérek közt.

LONDON, jan. 29. — Az olasz kormány és a sztrájkoló vasutasok vezetői meggyeztek az összes főkövetelésekre vonatkozóan. A Central Newshez Rómából érkezett híradás szerint a sztrájkot lefújták és a vasutasok azonnal visszatérnek szolgálatba.

Kacagva ült a villamos székbe Gordon F. Hamby

(Folytatás az 1-6 oldalról)

hogy a kivégzés elhalasztásáért folyamodjon Smith kormányzóhoz. Utolsó kérése az volt, hogy hadd eressze meg ő maga a villamos áramot, amely ki fogja oltani életét. Kacagot, amidőn tegnap dél-

előtt leborotválták feje tetejéről a haját, hogy a villamos áram vezető lapot könnyen ráilleszthessék s még jobban rávetett, amidőn ráadták a halálrasztanták hő ingét és felvették száru nadrágját.

Kijelentette az újságírók előtt, hogy ha van pénzüik bátran fogadjának arra, hogy a halál félelem legesekeiyebb jele nélkül lép a kivégző terembe s a villamosszékre. Akik az ellenkezőre fogadtak, el is vesztették fogadásukat.

Hamby 28 évét élt, közép-magas, sovány, szőke, csinos férfi volt. Azt, hogy kinek a fia s milyen családból származik, nem árulta el, titkát magával vitte a sirba. A tudvilági életben hitt, sokat próbált érintkezni szellemekkel, de nem sikerült neki a háromlábú asztallal cellájába csábitani elbunytyak szellemét. Azt vallotta, hogy valamilyen formában visszatér majd a másvilágról erre a földre.

Utóljára eljásztatta fonográfban a Marseillet s a francia

nemzeti dal akkordjainak haláltós gyilkosságot. Azt hiszik latára felsejelen tisztelet. So- ezek, hogy csupán az életfogy- kan vannak, akik tagadják, tig tartó börtöntől akart szahogy Hamby követte el a badulni a rablőgyilkosság elköbrooklyni bankrablást és ket- vetésének magára vállalásával.

EZER VESZÉLY

fenyegeti a New Yorkba menő magyarságot, az utlevél hiénák egész serege résén van, fogadják meg a becsületes jó tanácsot,

Itt vagyunk a közelükben, ahol Pénzbeli, Hajójegy, Utlevél és Közjegyzői ügyeiket elintézhetik személyesen. KORONA UTALVÁNYT vehet, vagy PENZT KÜLDHET ÁLTALAM a legolcsóbb napi árfolyamon a világ bármely részébe.

Irjon van jöjjön személyesen az alanti címre:

JOHN NÉMETH, JR. BANKER
437 Penn Avenue,
Pittsburgh, Pa.
A Wabash állomás közelében.

THE STATE BANK

a neve annak a hatalmas amerikai pénzintézetnek, a mely magyar ügyosztályán keresztül pénzküldés, pénzváltás, hajójegy eladás és egyéb ügyek tekintetében pontosan és lelkiismeretesen szolgálja az amerikai magyarságot.

70 millió dollárnyi vagyonunk és több mint száz-ezer főnyi betevőnk biztosítják arra, hogy a hozzánk fordulók mindig hálával fognak megemlékezni arról a becsületességről és pontosságról, amelylyel őket kiszolgáltuk.

Jöjjön személyesen, vagy bármilyen felvilágosításért írjon erre a címünkre:

379 GRAND ST., NEW YORK

BANK
VAGYONT
OSAG UGY
SZEREZHEZ,
HA TAKARÉ-
OSKODIK.

ANYAGI FÜG-
LENSÉG LEG-
BIZTOSÍTÁ-
A BANKBE-
KÜLDJE BE
NK MEGTAKA-
PENZET ES
CSAK HIVEN
ZSUK, DE KA-
TATJUK IS.
ETÉJTE NA-
KAMATOKKAL
APRA SZAPO-
ANKÖNYVET
ORDULTÁVAL
K. HA PÉNZRE
SÉGE IRJON
NT ÖSSZEGET
AZONNAL.

Second Avenue
New York City

D, ANNAK KI-
A VAN
an van és maga intés
is gondoljon arra,
kild, hogy nem lenne
utassainkat lehetőleg
j, jöjjön vagy írjon.

Chicago, Ill.
9328 Cottage Grove
side 119.

egyed eladunk
ágba, Cseho-Salov-
szébe
sziveskedjenek írni,
r.
Bankár
th Amboy, N. J.
matot fizetünk.

GEDÉLYEZETT
A

gyet adok ahol az
lehet.

szés ellen.

ebb idő alatt be-
gére lehetek.

koronásokat
más.

agabb és legjobb
int. — Hasznára
felvilágosításért.
Pénzt küldök a
an Express Com-

LEG

New York, N. Y.

rryhes.

CLEVELANDI HIREK

AZ INFLUENZA TERJEDÉSE.

AZ ELMULT TIZ NAPBAN 550 MEGBETEGEZÉS TÖR- TANT.

Kedden 122, szerdán délig 70 megbetegedést jelentettek az orvosok. — A tüdőgyulladás is szedi áldozatait. — Kedden 14 új megbetegedés állott be.

Amint az ország minden részében, úgy Clevelandban is egyre terjed az influenza és a tüdőgyulladás. Ez tény, amit vétek volna elhallgatni, hiszen akkor az emberek még kevésbé igyekeznek védekezni az influenza bacillusok, támadása ellen.

Az elmúlt tíz nap alatt 550 influenza esetet jelentettek be az orvosok a közegészségügyi hatóságnak. Akik ismerik azt a rossz szokást, hogy orvost csak végszükség esetén hívnak igen sokan, gondolhatják, hogy hány bejelentetlen influenza megbete- gedés történt ez alatt a tíz nap alatt.

A közegészségügyi hatóság attól fél, hogy éppen olyan nagyarányúvá fejlődik a járvány, mint a múlt évi.

Szerdán délig 70 új megbete- gedést, kedden meg 122 új meg- betegedést jelentettek a város különböző részeiből.

"A helyzet minden órában rosszabbodik". — mondja Dr. Rockwood közegészségügyi biz- tos. — A múlt évi járvány al- kalmával az első tíz nap 445 megbetegedés, történt, az idén meg 550. Jó lesz mindenkinek betartani az óvintézkedéseket, kerülni a néptömegeket, óva- kodni a meghűléstől, megfűlt emberek közelétől.

Január 18 óta csak két ha- lottja volt Clevelandban a flu- nak. Tüdőgyuladást tegnap dél- ig három jelentettek, míg ked- den tízenegyet.

A városban gyűnevezett kórház iroda nyílt meg tegnap. Az a célja, hogy a járvány be- tegeinek elhelyezéséről gondos- kodják. Az iroda telefonszáma Main 4600. Jelentésük be írt a magános betegeknek s megmond- ják, hogy melyik kórházban van részükre ágy.

A W. 3rd str. lábánál egy férfi holttestét fogták ki a Cuyahoga folyóból. Beszállították a Raus-féle temetőbe és in- tettebe, ahol tizenegy óráig foismeretlenül fektet. A rend- őrség sorba vette az utóbbi időben eltűnt névsorát és személyleírását. A kifogott ha- lott leírása legjobban Wilbur M. Hall műépítész személy- leírásának felelt meg, nyomban értesítették hát Mrs. Hallt, aki nem volt hajlandó megtekinteni a két hónap óta vízben uszott, megfekedett és felszalásnak indult holttestet, de a rajta ta- lált ruhadarabokból és zseb- őrából kétségtelenül megállapí- totta, hogy a halott senki más mint az férje.

A rendőrség nem tudja meg- magyarázni, mint került Hall a folyóba. A fején nagy zúzódás van, ami arra enged következtetni, hogy gyilkosságnak esett áldozatul, viszont eltűnésének körülményei öngyilkosságra vallanak.

Hall, akinek ezelőtt a Mi- neteen Hundred Euclid bul- dingben volt műépítészeti iro- dája, legutóbb a Carabelli Monument Company alkalmat- zottja volt. Ennek a sírko és szobor készítő cégnek a tele- pén november 25-én hirtelen idegrombot kapott. Megkérte a környezetét, hogy szállítsák haza a lakására. Mielőtt a bér- autó megérkezett, Hall sétálni indult s többé nem látták. Nyomatlanul eltűnt.

A koroner szerint a légvaló- színűbb az, hogy beleugrott a folyóba. A fején támadt zúzó- dás vagy az ugrás alkalmával, vagy később jégdarabba vagy uszó fadarabba való ütődés folytán támadt.

HARRY L. DAVIS KORMÁNYZÓJELÖLT.

A polgármester kijelentette, hogy az állam minden megyé- jében megjelenik a választási kampány során.

Harry L. Davis, Cleveland város népszerű polgármestere, aki most épült fel influenzából, kijelentette, hogy pályázik Ohio állam kormányzói tisztsé- gere.

A korteskorútját, kijelentése- szerint, azonnal megkezdi a polgármester s az állam minden megyéjében küzdeni fog, hogy a republikánusok őt jelöl- jék, ha már egyes megyék más politikusk mellett foglaltak is állást.

Davisnak három vagy négy más komoly jelölttel kell fel- vennie a versenyt, és pedig Ralph D. Cole alezredessel (Findlay, O.), Thomas W. Latham állami szenátorral (Monroeville) és Roseo C. Mc- Culloch-kal (Canton). Emléget- ték L. J. Tabor (Barnesville) és N. H. Fairbanks (Spring- field) nevét is.

Cole párthívei vannak legna- gyobb számban. Ezek már vagy harminc megye republi- kánus szervezetének indozálá- sát nyerték meg Cole számára.

Harry L. Davis pályázása nem meglepő dolog. Emléget- ték már a polgármester választási kampány során, amiből tudvalevően 30.000 szótöbbség- gel került ki.

HOLTTEST A FOLYÓBAN

A halottban Wilbur M. Hall műépítést ismerték fel. — Azt hiszik, hogy öngyilkosságot kö- vetett el a két hónappal ez- előtt eltűnt architekt.

A halottban Wilbur M. Hall műépítést ismerték fel. — Azt hiszik, hogy öngyilkosságot kö- vetett el a két hónappal ez- előtt eltűnt architekt.

A halottban Wilbur M. Hall műépítést ismerték fel. — Azt hiszik, hogy öngyilkosságot kö- vetett el a két hónappal ez- előtt eltűnt architekt.

A halottban Wilbur M. Hall műépítést ismerték fel. — Azt hiszik, hogy öngyilkosságot kö- vetett el a két hónappal ez- előtt eltűnt architekt.

A halottban Wilbur M. Hall műépítést ismerték fel. — Azt hiszik, hogy öngyilkosságot kö- vetett el a két hónappal ez- előtt eltűnt architekt.

A halottban Wilbur M. Hall műépítést ismerték fel. — Azt hiszik, hogy öngyilkosságot kö- vetett el a két hónappal ez- előtt eltűnt architekt.

Szent Erzsébet Tüdő Balszam

Fogja az Ön HULÉSET, KÖHÖGÉSET, FULLADÁSÁT, NEHÉZ LÉLEGZÉ- SÉT, REKEDTSÉGÉT elmulasztani. ÓVAKODJON A FLUTÓL.

Tartsa készen a házában a Szent Erzsé- bet Tüdőbalszamat s ha érzi, hogy meg- van hülve, szedje azonnal, így meg fog- ja kimélni magát ezen szörnyű beteg- ségtől. Rendelje meg még ma. Üvegjét 1 dollár 10 centért küldi Amerika leg- lelkiismeretesebb Patikája, a

szent Erzsébet első magyar Gyógyszertár 9115 Buckeye Road, Cleveland, O.

AZ ÖNKÉPZŐKÖR MULATSÁGAI.

A Clevelandi Magyar Önkép- zőkör vasárnap, azaz február hó 1-én nagyszabású táncmulat- ságot rendez a West Sidei Turn Hallban.

Reméljük, hogy a clevelandi nagyközönség méltányolani fogja azon áldozatokat, melyet az Önképzőkör hoz, midőn nyolc tagu zenekarral is a régi jegy- árakat számítva, rendezi a mul- talságot és a multkorinál na- gyobb számban fog a mulatsá- gon megjelenni.

CLEVELANDI SPORTELET

A Clevelandi Magyar Athléta Club, a mely már számos alka- lommal bebizonyította, hogy ne- véhez méltóan tölti be a hivatá- sát egy újabb tornaszereplő- szervez és pedig az ugynevezett "Old boy" teameit.

AKRON ÉS KÖRNYÉKE

KÖZLI: JUHÁSZ JÓZSEF IRODAVEZETŐ 15 1/2 McCoy St., AKRON, O.

Tegye megtakarított pénzét a mi ERŐS BANKUNKBA ahol 5% kamatot fog jövedelmezni. The Citizens Savings & Loan Company 96 E. MARKET ST., AKRON, O. A Pósthivataltól nyugatra.

Uj Butcher és Hentes üzlet Akronban.

Ertesítem az akroni magyarságot, hogy a vevőim kényel- mére, jó hírnevű grocery üzletemben MÉSZÁRSZÉKET állítottam be, a hol a legjobb minőségű friss vágású marha, borjú és disznóhúsok, valamint óhazai módra szakember által készi- tett hurka, kolbász, paprikás, szalonna és mindennemű füstölt húsok és felvágottak mérsékelt áron lesznek minden időben ki- szolgálva. Kérve a magyarság szives pártfogását. PAPP VINCE Grocery és Butcher üzlete 651 SO. MAIN STR. AKRON, OHIO

A MINISZTERELNÖK AZ ÁLLAMFORMÁRÓL.

A "Pesti Napló" november 30-diki számából.

Királyság... köztársaság... akarná azt, hogy az előttünk álló ténnek minden nyomora és szenvedése a visszatérő ro- yalizmus nevéhez fűződjék? És ha mindezekről el is tál- tunk, akkor is megelőzi az ál- lamforma eldöntésének kérdé- sét a békekötés, az entente-tal- vaio viszonyok, az ország ter-ületének rendezése, sőt talán külpolitikai elhelyezkedésünk problémája is.

Mondom, ha mindezeket- tul vagyunk, akkor lesz csak aktuális a királyválasztás. S hogy akkor ki lesz a király? Nézetem szerint a nemzet ak- kor amellé fog állani, akiből az országnak a legtöbb haszna van. De addig ne öljük egy- mást ezzel a kérdéssel, s ne dobjunk újabb gyaanyagot a politikai arénában. Én azért a magam részéről egész nyíltan és minden hátsó gondolat nél- küül egészen kikapcsolom ezt a kérdést a kormány mostani programjából, mert ennek személyi jellege csak újabb szétzilálást keltethet. Hogy a pártok a maguk felelősségére csinálnak-e ily irányu propa- gandát, abba természetesen nem avatkozom, de arra vi- gyázzim fogok, hogy hivatalosan az állam, vagy más hatóságok részéről semmi ily irányu ak- ció vagy propaganda ne tör- sönjék.

Az államforma kérdése ma nem aktuális. Én royalista vagyok, amint hogy meggyőző- désem szerint az ország tul- nyomó része is királypárti. Azzal a kérdéssel azonban, hogy ki legyen a király, a kormány most még nem foglal- kozhatik. Előbb más feladatok egész sorozatát kell megoldani, s csak ezeket át juthatunk el a királyválasztáshoz. Itt vannak elsősorban a kintző és égetően sürgős gazdasági problé- mák: a szénhiány és az in- tésig leküzdése, s vajjon ki

FORRADALMI MOZGALMAK ERDÉLYBEN.

Fellázkodtak a román katonák. — Eltették a volt osztrák-magyar hadsereget. — Nagykikindán a magya- rokat várják. — Lopással vádolták a kormányzótaná- csot. — Garbaiék bolshevik propagandája.

Nagykikindáról jelentik: A págandaanyag, s nemrég hiva- talosan befogadott magyaror- szági bolszevistik, Garbai, Ro- boz és társai bolszeviki mozga- lom szítására használják fel. meg, felgyújtották a barakkok- zandéleket a bolsevizmus tipi- kus tüneteit mutatják. A le- gényesebb megöli a tiszteket, vagy leszedi tiszt jelvényeket és fosztogat. A parasztok kö- zött is nagy a vagyonosabbak iránt a gyűlölet és a földosztás munkája lassan és tökéletlenül haladván, helyenként már erő- szaki földosztásra és néhány uri kastély kirabolására került sor.

Elegáns korecsója öltözék. A tél örömei között legelső helyet foglalja talán el a korecsolyás. A korecsolyásnak külön divata van és az előkelősé- gek külön korecsolyázó kosztü- mőket hordanak.

Az egyesült Államok legnagyobb kül- földi osztálylval rendelkező bankja.

PÉNZT KÜLD

a legteljesebb felelősség és a legnagyobb biztonság mellett.

A Világ Bármely Rézsébe

a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

Jöjjön személyesen, vagy írjon magyarul erre a címre:

THE DOLLAR Savings & Trust Co.

Foreign Department YOUNGSTOWN, OHIO

Dr. Andrew O'Malley 27 SO. WASHINGTON ST., WILKES-BARRE, PA.

MEGÉRKEZETT! MEGÉRKEZETT!

ÖT MILLIÓ KORONA

Törvényes Magyar Forgalmi Pénzben, (a régi kék bankjegy) hazulról 100 és 1000 Koronás Bankjegyekben.

American Express Company csekkeket el- adok és Pénzt American Express Company Money Orderen küldök a világ minden ré- zsébe teljes felelősség mellett, Magyar és Oroszország kivételével.

CSIPŐ LAJOS

477 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.

Figyelem: Szenvedő nők és férfiak! Dr. F. H. Colhouer Utódja: DR. COOPER 717 Liberty Ave. Pittsburgh, Pa.

MAGYAR

HALÁLOS VEREKE A BURDOSHA

Mikor az oroszok kar- ünnepeiték. McKeesport, Pa. Burdosgazda második lakásán, a Hamilton számu házában január- kán halálos verekedés a burdosok közt. Ball Kiss Mihály, Csuesi Gutt Mihály burdos- vascora elköltése utá- jukba térték s éneke- tek. Román ének ut- tót vagy orosz ének- amiért Csuesi belek- lakodás lett a vége. több szurt sebből meg- gyed főr mulva belek- seibe. A telefon utá- rendőrség már holta- az 56 éves Balló Ján- tartóztatták az orszó- sokat, jórésben mint- A legterhelőbb valló- éves Bontó Lajos, a ha- dia tette, aki látta- verekedés után Csuesi- a vért kétség. Csuesi- ják a gyilkossággal- védekezni, hogy ne- hanem egy esvarhuzó- delemből szurta meg a- sokkal erősebb Balló- jónen nem tudott vé- kimenekülni előle. Csú- márm. Nyirparasznya- s odahaza felesége és- vannak, Ballónak is- van az óházában. A- jelentése szerint mi- ittások voltak.

SÉRVBEN

szénvedő 14 keserves csten- deig. — A legveszedelmesebb és legfájdalmasabb szakadás gyötör- té és az ágyhoz láncolta ezt az embert, aki az itt látható képen győgszual-boldogan áll az ágy mellett. Nem kell többé az ágyat őriznie, teljesen egészséges, mert

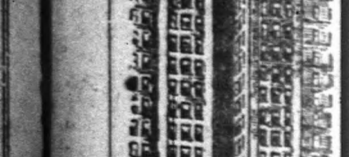
Kés- és Operáció Nélkül

vérvészeség nélkül szabadult meg bajától 10 nap alatt. — Wilkes- Barreben, Pa. egy tudós orvos gyógyította ki. — Ez a tudós orvos feltalálta, hogyan lehet operáció nélkül feltétlen biztosan gyógyi- tani a sérvet, a szakadást.

A mai

100 Cseho 100 Jugos 100 román NAGYO Egy köz

Alapítva: 1841-ik évben. Alapítók: \$18,000,000.

Az American Express Company Pénzjele: 66 Broadway, New York

AMERIC

FORE 65 BROADWAY, CLEVELA

Bármikor küld per

Összeg \$ Fiszendő A címzett pontos c

A feladó neve: A feladó címe: Ház Város

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

HALÁLOS VEREKEDÉS A BURDOSHÁZBAN.

Mikor az oroszok karácsonyát ünnepelték.

McKeesport, Pa. Bonti Lajos burdosgazda második emeleti lakásán. A Hamilton av. 2507 számú házában január hatodikán halálos vereséget vívott le a burdosok közt. Balló János, Kiss Mihály, Csusi Mihály és Gutt Mihály burdosisták a vasora elköltése után szobájukba tértek s énekelni kezdtek. Román ének után Balló...

A MOLNÁR-CSALÁD GYÁSA.

So. Bethlehem, Pa. - Váratlanul mélységes gyász borult Molnár Sándor családjára január 5-én délelőtt.

Sándor Sándor 7 éves Janika fiával üzleti dolgaiban volt távol a háztól, s nem volt otthon legnagyobb leányuk, Erzsike sem, a mikor a 9 éves Gusztáv fiuk boldogan sietett 11 óra után haza az iskolából. A nagy hideg, s a déli lunch miatt a tüzhely mellett foglalatkodott s valahogy kigyulladt a konyha papírozott fala, de lángra lobbant ruházata is. A szerencsétlen gyermek berohant a lakásba s a szőnyegen henteregve akarta ruháját eloltani. A füst láttára berohantak a konyhába a szomszédok, pár pillanat múlva ott voltak a rendőrök és tüzoltók is s bár a tüzet hamarosan eloltották, a fiúcskára csak a harmadik szoba padlózatán akadtak rá. Esméletlenül, borzalmas égési sebekekkel, mert hiszen cipőin kívül minden ruhája leégett róla. Még élve vitték be a kórházba, ahol iszonyu kínjától délután 3 órakor már csak a halál válthatta meg.

SZENDE BÉLA SZINTÁRSULATA PITTSBURGH ÉS KÖRNYÉKÉN

THURY ILONA, B. KASSAI RÓZSI és a társulat többi tagjainak felléptével PÉNTEKEN, 1920. FEBRUÁR HÓ 6-ÁN a Moose Temple-ben, 628 Penn Avenue

AZ OBSITOS

VIDÉKI ELŐADÁSOK: Homestead: hétfő, február 2-án Turner Hall Czigányszerelme. Duquesne: kedd, február 3-án, Carnegie Library, Obsitos. East Pittsburgh, Szerda, február 4-én, Magyar Dalkör, Obsitos. McKeesport: csütörtök, február 5-én, Elk Hall, Czigányszerelme. Felhívjuk a magyarság figyelmét e gyönyörű szindarabok megtekintésére.

HALÁLOS SZÁNKÓZÁS.

Vizbefutott magyar fiúcska.

Bucyrus, O. - Január 24-én nagy szomorúság költözött M. H. Vendel és neje, Hornyák Annának West Mansfield St. 632 száma alatti lakásába. A család búszkósága, a hét éves Jóska fiu engedélyt kért, hogy szánkójával kimehessen a közeli dombra, ahol játszótársai már egybegyűltek s hazatérés előtt, délelőtt 11 óra körül meg egy utolsó fordulót akart tenni szánkójára fekvő. Szerencsésen le is ért a domb tővében volt rendes megállóhoz, de a szokottnál nagyobb sebességgel s pár lépéssel tovább esusva egyenesen a domb alatt elfolyó patak jegére szaladt s minthogy az ép e helyen nem fagyott be, szánkójával együtt elmerült a tó vizbe. Játsszótársai nyomban jelentették a legközelebbi rendőröknek s egy gyárimunkás is mentésére szaladt, már csak holtan tudta a vizből kimenteni. A mentők vágatva vitték be a kórházba, de minden élesztési kísérlet eredménytelen maradt.

Anyja otthon, atyja a gyárban értesült az őket ért szerencsétlenségről s a kórházba érve, kis fiuknak már csak holttestére borulhattak. Temetésén általános volt a részvét a kis fiu, és családja iránt s két kis huga, az öt éves Etel és három éves Olga alig akartak virágos kis koporsójától megválni. A bucyrusi katolikus temetőben helyezték el örök nyugalomra.

CSALÁDI KÖR.

CSALÁDI ÖRÖM.

Detroit, Mich. - Zámoly Sándor és neje, szül. Jesztrebi Mária a gondviselés megáldotta egy egészséges 12 fontos leánykával ki a keresztelésben Etelka nevet nyert. A keresztelés kedélyes ünnepelés követé Zámolyék vendégszerető házában. Vasárnap délelőtt beváltak Zámolyék házába Brenkés hűres zenekara. Hogy a vendégek jól mulattak, igazolja az a körülmény, hogy a mulatság hétfőn-éjjel fejeződött be. Nagyszámu vendégek között Albrecht Öcsa ev. lelkész is megérintette Zámolyék házat. Keresztgyűlék: Bartha Imre és neje, szül. Dóza Julia, Zsidó Mihály és neje, szül. Sándor Etelka. A keresztelés 100 dolláros bankbetétkönyvecskével leplett meg Zámolyókat, illetve keresztelvénykájukat.

Vegyen Sloan's fájdalom enyhítésére.

Egy próba meg fogja Önt győzni, hogy Sloan's Liniment olívi a reumás zsúszókat. MINEK szenvedni, mikor Ön tudja, hogy Sloan's Liniment azonnali enyhülést hoz. A világ legjobb Linimentje immár 35 év óta. Hatásos reumás fájdalmak, izom merevedés, izomfájás, hátfájás, neuralgia, útségek és átfűrés utóhatásai esetén. Behatol a bőrbe, nem hagyva foltot, csomókat a bőrön. Egy fél óra alatt Liniment, mely gátol a maga nevében. Vegyen egy üveggel meg ma és tartsa készen. Minden patikában van. Három nagyság: 35c, 70c, \$1.40.

A MAGYARORSZÁGI EHEZŐ GYERMEKEKERT

Ujlaky János ref. lelkész Dabystownból küldött be a Szabadság szerkesztőjéhez 20 dollár 75 cent összeget magyarországi éhezők javára, mely összeg a Reformáció négy százados emlékére a Dillonvalei és környéki egyházakban befolyt \$40.50 jótékonytevé alapnak egy része, minthogy adományozói szívesen járultak hozzá annak e magasztos célra fordításához. A jószerű adakozók névsora: \$1.50 Tóza Zsigmondné s leánya Erzsébet, Pozsgai Pálné s leánya L. Mariska \$1.00, Tóth Ferencné, Crescent, O., Kondrács Jánosné McMeek, W. Va., Jó Lajosné, Szász Ferencné, Crescent, O., id. Basa Jánosné Barton, O., Körmeny Dánielné Yorkville, O., Savanyu Jánosné, Szűcs Józsefné Barton, O., Doktor Ferencné, Szabó Lajosné Crescent, O., Viszlaj Józsefné Barton, O., Rostin Jánosné, Vastány Jánosné, Pesák Istvánné Crescent, O., Albert Andrásné Herick, O. \$2.000 Ujlaky János ref. lelkész neje, 50 cent Zsegráos Dénesné Crescent, O. 25 centet Kozma Lászlóné Crescent, O. A jótékony alap másik részét Martinsferryben adták össze, s azok még nem határoztaok annak hovatartásáról.

ÉRTESÍTÉS.

Newark, N. J. s környéke előfizetőinkhez! Tisztelettel értesítjük Newark, N. J. s környéke előfizetőinket s általában az összmagyarságot, hogy Newarkon, N. J. 329 Waverly Ave. alatt irodát nyitottunk s annak vezetésével

BENCEZ JÁNOS urat biztuk meg, Bencez ur fel van hatalmazva előfizetési s hirdetési díjakat felvenni s azt nevünkben nyújtani. Kérjük a körzet igen tisztelt magyarságát, részesíték Bencez urat jóindulatu pártfogásában. Tisztelettel a "Szabadság" kiadóhivatala.

ÉRTESÍTÉS

Ertesítjük Aliquippa-Woodlawn, Pa. előfizetőinket, hogy lapunk ottani képviselővel Fucskó József urat biztuk meg. Fucskó József ur fel van hatalmazva előfizetést felvenni, hátralevőket bekollektálni, azt nevünkben nyújtani. Kérjük a magyarság szives támogatását munkájában. Tisztelettel: a Szabadság pittsburghi irodája.

ÉRTESÍTÉS.

Brownsville, Daisytown és vidéke magyarságát tisztelettel értesítjük arról, hogy Takács György ur a napokban fel fogja keresni ottani előfizetőinket. Kérjük a magyarságot, támogassák öt nehéz munkájában. Tisztelettel a Szabadság pittsburghi irodája. 24-25

ADAKOZÁS.

Boháty János részére, kiknek mindkét lába kénytelen Woodlawn, Pa. ban a következő adakoztak: 2-2 dollár: adtak: Fucskó József, Sárkány József és Korpás Sándor. 1-1 dollár adtak: Tóth Skoke, Tóth József, Szegei Sándor, Bíró Miklós, Maták Márton, Lahota András, Varga Pál, Nagy Márton, Bandi Sándor, Szabó Sándor, Barncuza Péter, Katona Mihály, 50-50 centet adtak: Salla Péter, Csikó Sándor, Pápai Ferdinánd, László Dániel, Takács József, Kovács Imre, Turbás János, Molnár Mihály, Ster György, László Balázs, Nagy Imre. 25-25 centet adtak: Tóth István és Tóth János.

UTLEVEÉL

bezerzése, HAJÓJEGYEK PÉNZKÜLDÉS Ha gyorsan akar és jól hazamenni, úgy írjon, utlevelet az utlevelet megvásárolni az Egyedüli Magyar Keresztény Kivándorlási irodához

OCEANIA CO. 306 EAST 13TH ST. NEW YORK, N. Y. Olasz A. Ferenc, Mgr. all.

UTLEVELET

ha gyorsan meg akarja szerelni vagy ha gyorsan akar utazni, írjon, utlevelet megvásárolni az Egyedüli Magyar Keresztény Kivándorlási irodához

PÉNZÉT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉBE gyorsan és pontosan elküldjük. Kárpátia Exchange Inc. államilag engedélyezett hajójegy és pénzküldés iroda 153-10th AVENUE 19-ik utca sarkok NEW YORK CITY

TANULJA MEGMÁSOK TAPASZTALATÁN,

mi módon védheti meg magát. Nagyon sok idegent New Yorkban helytelen uton kihánszálnak olyan emberek, akiknek ez képezi foglalkozását. Hogy megvédje magát ilyen zsarolástól, ajánlatos az, hogy a The Central Mercantile Bankhoz forduljon New Yorkba, melynek elve az, hogy az Ön érdekeit megvédi és azon lesz, hogy kár ne érje, mikor pénzt küld Európába, pénzt bevált, pénzt megtakarításra elhelyezi, hajójegyet vesz, utlevelet vesz, adót fizet és olyan ügyekben, melyekben saját érdekeitől van szó. Ha tehát nehezen kerest meg pénzt megtakarítani önjajti, előnyre lesz, ha ezen címre ír:

THE CENTRAL MERCANTILE BANK OF NEW YORK 69 Fifth Ave. New York

MAGYAROKNAK ROTTERDAMBA

"Noordam" indul január 29-én "Rotterdam" indul február 7-én

HAMBURGBA

"Manduria" indul február 11-én Irjon azonnal

MARSICS JÁNOS

államilag engedélyezett hajójegy, pénzküldés és kivándorlási iroda. 279-10 Ave. New York.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA LA VELOCE

NEW YORK-PHILADELPHIA-ből NAPOLY ÉS GENOVA FELE. NEW YORK-PHILADELPHIA-ből TRIESTE GENOVA AT.

ITALIA AMERICA

Society of Maritime Trade Inc. 1 STATE STREET, NEW YORK.

INTERNATIONAL STEAMSHIP BROKERS

459 WEST 16TH STREET NEW YORK, N. Y.

Advertisement for NEMETH ÁLLAMI BANK, listing ship names and routes like Be D'Italia, America, Rotterdam, Manduria, Duca D'Acosta, New Amsterdam, Taormina, Duca D'Abruzzi, Noordam.

Advertisement for S.S. DANTE ALIGHIERI, listing routes to Naples and Genoa, and agents McDONNELL & TRUDA.

Advertisement for ORIZABA and SIBONEY ships, listing routes to Piraeus, Constantinople, Varna, and agents McDONNELL & TRUDA.

Advertisement for HAMBURG-AMERICAN LINE, listing ship names like Kerensa, Defender, Kerowlee, Jason, Manchuria, Mongolia and agents American Merchants Shipping & Forwarding Company.

Advertisement for OCEANIA CO. travel agency, listing routes and agents Olasz A. Ferencz, Mgr.

A mai pénzküldési árfolyam:

Table with exchange rates for 100 Csehoszlovák korona (\$1.75), 100 Jugoslovák korona (\$1.15), and 100 román Lei (\$2.30).

NAGYOBB ÖSSZEG KÜLDÉSÉNEL ARENGEDMÉNY. Egy közönséges pénztalvány és egy postabélyeg

minden ami kell ahhoz, hogy ezen országok bármelyikébe pénzt küldhessen. Most, amikor a pénzváltási árák oly alacsonyak, kitünő alkalom nyílik pénzt küldeni az óházába, ahol arra nagy szükség van. Jöjjön az American Express-Co-hoz, mely több pénzt küld Európába, mint bármely más bankintézet. Az Egyesült Államok bármely részéből épp oly olcsón, oly könnyen és majdnem oly gyorsan küldhet pénzt, mintha New Yorkban lakna.

AMERICAN EXPRESS COMPANY

FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT F. 65 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. CLEVELANDI IRODANK CIME: 2048 EAST 9th STREET. Barmikor küld pénzt bárhová, követelje az American Express Company nyugtáját. Ez biztosítja Önt károsodás ellen.

Vertical text on the far left edge of the page, including 'yobb kül-5 bankja.', 'LD legnagyobb', 'Részébe', 'mellett.', 'agvarul erre', 'st Co.', 'HIO', 'h s p', 'VBEN', 'keserves eszten', 'szabadalmesb és', 'szakadás gyötör-', 'hoz láncolta ezt az', 'it látható képen', 'dogan áll az ügy', 'kell többé az agrár', 'en egészséges, mert', 's- és', 'élkül', 'p klatt. - Wilkes', 'Ez a tudós orvos', 'den biztosan kigyó-', 's-Bareben - orvosi', 'módszerrel tör-', 'nap alatt. - Min-', 'Wilkes-Barreben', 'fordul. Irjon ma', 'képes könyvet', 'cim ez:', 'Malley', 'KES-BARE, PA.', 'ÉRKEZETT!', 'NA', 'Pénzben, (a', '100 és 1000', 'zó magyaro-', 'tt pénzöket', 'énzt spórol', 'y csekket el-', 'ess Company', 'g minden ré-', 'Magyar és', 'ajójegyet az', 'casaimat sze-', 'IOS', 'AMBOY, N. J.', 'h. s. p.', 'ök és férfiak!', 'Colhouer', 'R. COOPER', 'n. Pittsburgh, Pa.', 's-aját és neje - Is-', 's módosított kezelt.', 'kénytelenem és leg-', 'készteltem van fel-', 'Európa és Amerika', 'munkáidra keres fel-', 'aga miatt. Jöjjön meg', 'en szándékmal meg', 'megmondom, győgt.', 'Ne felejtse! Hosszu', 'szabadság a betegs-', '10-12 d. u. 2-ig.

XXX. EVFOLYAM.

1920. FEBRUAR 1.

VASÁRNAP

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

AZ ELSŐ ÉS AZ UTOLSÓ

IRTA:
HERCZEG FERENC.

Az első...

Verőfényes tavaszi nap van. A hosszú vadgesztenye-fasorban, a melynek lombja csak most kezd nyiladozni, fiatal katona sétál. Nyulánk, esinos fiu, aki bizonyára édesanyjától örökölte apród-arcának lágy vonásait.

Az ifju harcos figyelmét egy vén varju vonta magára. A madár felröppent előtte az uton és a fasorban szállva, vagy ötven lépésnyire előtt újból leereszkedett. Amikor közelről érte, megint csak szárnyra kapott a varju, hogy aztán megint csak lecsapjon. —

Igy haladtak ingerkedve, a vén madár és az ifju ember.

Később. — Isten tudja, honnan vette magát a felhő, — kövér cseppekben megeredt az eső. A nap azért tovább süttött és a hulló cseppek üvegfonalakként ragyogtak. A fiu eleintén tréfára vette az esőt, de aztán félteni kezdte szép, új attiláját és a hóna alá kapva a kardját, szaladni kezdett. Egy nyári korcsma kapuján beforiult. A kapuban egy elhízott kutya fogadta leereszkedő farkesóvalással. Az óriás udvaron kétezer frissen mázolt, fehér szék állott glédában ötszáz félrebillentett fehér asztal körül. A katona belépett a ház oldalához tapasztott üvegfolysó ajtaján. Majd ott megvárja, míg eláll az eső.

Egy bicegő vén pincér fogadta, annál bort rendelt. Nem szerette ugyan a szeszt, — ha rajta állott volna, mindig csak cukrárszobta ment volna, — de tudta, hogy az egyenruha kötelez és azért vitézül megitta a bort, akár az engedelmis gyerekek az orvoságot.

Egyszerre valami édes, kis lökést érzett a szíve tájékán... Kellemes csengésű női hang szólalt meg a harmadik asztalnál.

— Pincér ur, kérem, küldött valakit kocsisért?

— A gyerekek elment a stációhoz, ott szokott lenni, — morogta a vén pincér.

Azzal bebiegegett a sötét benyilóba.

Ketten voltak csak a folyosón, a katona és az asszony. Az asszonyon meglátszott, hogy őt is az eső verte be a korcsmába. Nagyon esinos és előkelő külsejű nő volt. Lehetett már vagy harminc esztendő. Kicsi, izmos, de azért mégis karsu termete volt. Az arca is gömbölyű, de a vonásai finom metszésűek. A barna szeme pedig tüzes és nedves. Ilyen asszonyról, igen, ilyenről álmódott gyakran az ifju katona.

Mozdulatlanul ültek és figyelmesen szemléltek egymást. Három asztalnál távolságról igen vakmerően tudott pillantani ez a katona. Az asszony olykor lehajította a fejét a pohara fölé és ilyenkor a szeme eltűnt a kalapja széles karimája mögött. De aztán hamar fölemelte megint a fejét és szerényen és barátságosan nézett a fiura. A szája komoly maradt, de a szeme állandóan mosolygott. Meglátszott rajta, hogy nagyon tetszik neki a leányos képű fiu, de az is meglátszott rajta, hogy nincs semmi gyakorlata ilyenféle kalandokban.

— Meg fogom szólítani, — mondotta magában a katona. — Meg kell szólítanom!

Mikor már megmozdult székén, hogy fölemelkedjék, a sötét benyilóban köhögni kezdett a vén pincér és ekkor a fiu szívért hirtelen rettegéssel töltötte el a tulajdon vakmerősége. A szíve viharosan lüktetett s torka összeszorult... Sápadt arccal állt székén és mogorván, szinte fenyegetően bámult maga elé...

E pillanatban megnyílt az üvegajtó és egy bőrig ázott gyerekek sietett be.

— Kérem, a kocsis odakünn van!

A kis katona szívért rettenetes szomorúság fogta el. Oh, most mindennek vége! Az asszony hosszan rátekingett, majd halkán mondotta:

— Egy kicsit várjon a kocsis!

Forró vérhullám áradt a fiu szívébe... Most minden jól van már!

A nagy kövér kutya bejött a nyitott ajtón és hizelegve odadörgölődött az asszony térdéhez. Az asszony lehuzta a félkezttyűjét — finom, hófehér kis keze volt — és gyöngéden megsimogatta a kutya lompos szőrét. A katona megborzongott, mintha a tulajdon arcán érezné a simogató kezet. Most halkán megszólalt az asszony. A kutyaához beszélt: Szép kutyus! Jó kutyus!

A kutya átment a fiuhoz. Az is megsimogatta, de nem szólt semmit. Pedig most már mosolygott rá az asszony, apró fogait mutatva.

Megint bejött a pincérgyerekek! — Kérem, a kocsis azt mondja, hogy nem várhat, mert vasuti fuvarja van...

— Küldje a fizető pincért...

Most már gyöngéd szemrehányással nézett a kis katonára. Mintha így szólta hozzá:

— Az Istenért, hát mire vár még? Hiszen láthatja, hogy uriaszony vagyok... Én nem tehetem!...

A fiu megsemmisülten gunnyasztott a székén. Gyűlölte és megvetette magát. De most már biztosan tudta, hogy nem fogja megszólítani. Ha megtenné, valami rettenetes izetlenség lenne belőle.

Az asszony fizetett és kiment, anélkül, hogy egyetlen bucsupillantásra méltatta volna a katonát. Ez is fizetett. A mikor kilépett az udvarra, az eső már elállott. Az asszony még ott volt. Igen lassu léptekkel haladt a kapu felé, miközben a keztyűit gombolgatta. A katona utólérte és oly közel haladt el mellette, hogy a könyökük összeért.

— Pardon! — mormogta.

— Kérem! — felelte az asszony.

A katona feszes léptekkel, komor és gögös arccal haladt a fasorban. A varju, amely az imént ingerkedett vele, most megint felröppent előtte. Majd utólérte és elhaladt mellette a gyorsan ügető kocsis. Egy pillanatra látta megint az asszony arcát. Ekkor egy hirtelenül jött, vakmerő elhatározással esőket dobott feléje. Az asszony pedig egy szót mondott neki. Csak később értette meg, hogy mit. Azt mondta: Maffa!

Az éjjel a kis katona nem tudott aludni. Igen sokat ivott, pedig nem szerette a bort és olyan nők társaságában virrasztott, akiktől undorodott. A szép asszonyt azonban sohasem látta többet.

Az utolsó! Mig ő sorra került, addig eltelt husz esztendő, talán huszonöt is.

A hajdani kis katona e pillanatban gyors léptekkel halad végig a Margitsziget parti útján. Angol felöltöt visel, fényesre vasalt kalapot és szalmaszínű szarvasbőrkezttyűt.

A lombját hullató fasor olyan világos, mint egy szoba, amelynek ablakairól leszedték a függönyöket. A fekete fatörzsek alatt tízezer kocsira való arany hever. A mogoróbokrok sötétzöld lombja teli van véres foltokkal, a platánfák alatt meg olyan a hasaszt, mint a fakóbarna bársony.

— Miklós bácsi! Miklós bácsi!

Egy dallamos hang csendül meg a férfi háta mögött. Megáll és sarkon fordul. Az arca vörvörös. Lúhegve, nevetve, csillogó szemmel és boldogan egy karsu leány szalad feléje. Ha most kitárná a két karját, akkor a leány egyenesen a nyakába ugrana. Ő azonban megemeli a kalapját.

— Jó reggelt, kis Mici! Honnan jön?

— Oh, én már másfél órája várom magat... Tudtam, hogy jönni fog... A hid előtt lestem... De azután ismerősök jöttek és én nem akartam, hogy meglássanak és a vendéglő mögé bujtom... Így elkerültem magat... A rendőr azután nyomra vezetett... A rendőr nagyon kedves ember... Ugy szaladtam, de úgy szaladtam...

A leány belekapaszkodott Miklós jobbába és a karja fölött összekulesolja a két kezét. Szorosan hozzásimulva lépett és a férfi a karján érzi a nyugtalan kis leányszív sebes dobogását. A leány szeme acélszürke, az arca halványrosaszínű, az ajka pedig gyöngéd és finom, mint a virág.

— Hova megyünk most? — kérdezi Mici.

— Az édesanyjához. Megnézzük, hogy mit csinál a csuza. A leány megáll és halkán mondja:

— Ne menjünk még a fogadóba. Sétáljunk még egy félórát vagy egy órát, kettesben.

— De mit szól majd a mama?

— Nem fogja megtudni.

Ketten bolyonganak a hervadó paradicsomban és a tudat, hogy fitytyet hánytak a jónevelés törvényeinek, kellemesen izgatja őket. Miklós szinte mámoros szemmel nézi a hozzásimuló leányt. Az pedig az ártatlanság merészségével tekint reá. Az állhatatos, gyöngéd pillantás vallomás, könyörgés és követelés.

Egyszerre megszólal a leány. Halk, meghatott hangon, miközben tekintetét Miklós szeméhez kapcsolja.

(Folytatás a 14. oldalon.)

BÜV

A MET...
A vita...
De a z...
meg a fele...
döbbenés...
a jóakar...
Város...
körutakon...
lyén lakó...
ránynak a...
— Jó...
nek a bet...
A sz...
kötni az...
sitse-e a...
vesztik a...
férfiak...
És a...
Ahogy...
óriás ropp...
hegyi má...
Csak...
lól...
Morog...
elhalt, min...
dott a sz...
csengő ne...
A sz...
tündér es...
ből, így ha...
— Jó...
csupán így...
meg; rez...
erdő mély...
letfizetés...
A sz...
a jutalom...
dér pártf...
nak...
— Ő...
megmond...
én leszek...
És a...
jában. A...
fiunak is...
mal egy...
erdőbe...
Haner...
— Jó...
már a tün...
amely Ő...
reimet, an...
rám: ezt...
rüt. De ne...
ket és ne...
hogy jól...
szontagság...
ékszer...
kában van...
vethet el...
baságot k...
kálni kezd...
ostobaságo...
tobaságot...
szoritja az...
amig fel...
A ker...
égetőpár...
nagyszerű...
A sz...
vös ékszer...
gaságok...
A z...
szította u

BÜVÖS ÉKSZEREK

IRTA
AMBRUS ZOLTAN

A METISZTET, a tündért, egyszer nagyon sarokba szorította Kobalt, az óriás. A szabad szerelemről vitakóztak. Kobalt úgy éreztette ezt, hogy neki minden nőt szabad szeretnie; Ametiszt pedig úgy, hogy ő szabadon választ, kit szeressen.

A vita nagyon elfajult. Az óriás már-már egészen a hatalmába kerítette a tündért; a két kezét leláncolta egy sziklához és rettenetes dolgok történhetek volna, ha a tündér váratlanul segítséget nem kap.

De a zajra két ember rohant elő a sűrűségből; egy ifju szénégető meg a felesége. Már messziről hallották a tündér aecarkodását; a megdöbbenés érzése fölkelte a részvétüket s a kíváncsiság szárnyat adott a jóakarataknak.

Városban kisebb lármára is összeszaladnak az emberek. Pedig a körutakon minduntalan történik valami kis esemény; míg az erdő mélyén lakó ember ritkán élvezheti egy kis balesetnek vagy egy kis botránynak az örömet.

— Jó emberek, — kiáltott a tündér, — esiklandozzatok meg ennek a betörőnek a talpát!

A szénégető talán még most is tanakodnék, vajjon ki merjen-e kötni az óriással, de a fiatal asszony nem sokáig tündődött, hogy teljesítse-e a szorongatott tündér óhaját. Az asszonyok könnyebben elvesztik a bátorságukat, de viszont hamarabb nekibátorodnak, mint a férfiak.

És a közbelépés esodálatos eredménnyel járt.

Ahogy a szénégető felesége megcsiklandozta a sziklán térdelő óriás roppant talpát: az óriás egyszerre olyan kicsi lett, mint valami hegyi manó és összeesett, mint egy darab rongy.

Csak a hangja maradt a régi, egyébként semmi se maradt az óriásból.

Morogni kezdett, félelmetesen, fenyegetően... majd a hangja is elhalt, mint az eltávolodó vihar tompa dörgése. Aztán föltápázkodott a szikláról és szégyenkezve elsompolygott; a tündér esufondáros, csengő nevetéssel kísérte.

A szénégető most már nagy buzgalommal oldozta le a láncot a tündér csuklójáról és Ametiszt, kiszabadulva kényelmetlen helyzetéből, így hálálkodott:

— Jó emberek, én csak egy szegény tündér vagyok; a hálát most csupán ígérhetem. De ha egyelőre adótok maradok, azért ne ítéljétek meg; részletekben pontosan le fogom írni a tartozásomat. Hiszen az erdő mélyén is tudnotok kell, hogy az egész világ berendezése a részletfizetés intézményén alapul.

A szénégető felesége bizalmasan elmondotta, hogy — noha nem a jutalomért tették, amit tettek — bizony, nagyon fognak örülni a tündér pártfogásának, mert ő nemsokára egy új lakót fog adni a világnak.

— Ott leszek a keresztelőn, — ígérte a tündér. — És előre is megmondom, hogy nem kell komáról gondoskodnotok. A gyermeknek én leszek a keresztanyja; akár fiu lesz, akár leány.

És a kellő időben, csakugyan meg is jelent a szénégető kunyhójában. A derék szénégető már előre dörzsölgette a kezét, mert a kis fiúnak is örült, de még jobban örült annak, hogy az ünnepi alkalommal egy kis aprópénzt fog látni, ami, bizony, csak elvéve kerül az erdőbe.

Hanem a keresztanya így szólt:

— Jó emberek, pénzt nem hoztam magammal, mert a mai világban már a tündéreknek sinés pénzüik. De e helyett olyan ajándékot hoztam, amely őt egész életére boldoggá teheti. Elhoztam neki a családi ékszereimet, amelyek még a nagyanyámról maradtak rám: ezt az aranyórát, meg ezt a topázos gyűrűt. De ne tegyétek zálogba ezeket az ékszereket és neki is, ha majd felnő, mondjátok meg, hogy jól őrizze meg ajándékomat, minden viszontagság között, mert ezek az ékszerek büvös ékszerek. Aki ezeknek az ékszereknek a birtokában van, az soha se mondhat és soha se követhet el semmiféle ostobaságot, mert, ha ostobaságot készül mondani az óra azonnal muzsikálni kezd és mindaddig szól, amíg gazdája az ostobaságot ki nem veri a fejéből, ha pedig ostobaságot akar elkövetni, a gyűrű rögtön megszorítja az ujját és mindaddig szorítja az ujját, amíg fel nem hagy a szándékával.

A keresztelő után a tündér eltűnt és a szénégetőpár nem győzött eléggé örvendezni a nagyszerű ajándéknak.

A szénégető mindjárt fel is próbálta a büvös ékszereket. Tudni óhajtotta, milyen érzést ad az, ha ilyen drágaságok ékesítik az embert.

A zsebébe dugta az órát és felhuzta a gyűrűt, de ahogyan feldíszítette magát, az óra muzsikálni kezdett s egyre eszeveszettebben

szólt, a gyűrű pedig úgy megszorította az ujját, hogy fájdalmában szinte felordított.

Nagy ügygyel-bajjal lehozta az ujjáról a gyűrűt s aztán az órát is sietve kitétte az asztalra. De bele tartott egy pár perebe, amíg a zenélő szerszám végépen elesenededett.

— Miye gondoltál, mit akartál tenni, szerencsétlen! — kérdezte a felesége.

— Arra gondoltam, — felelt a szénégető, akinek az arca még a szénpor alatt is majdnem fehérré vált az ijedségtől, — hogy addig, amíg a fiu felnő, mégis csak zálogba kellene tenni ezeket az ékszereket, mert mi már csak megleszünk valahogy ostobán is. De látom, hogy ez tulságosan ostoba gondolat volt.

— Addig, amíg a fiu felnő, — felelt az asszony, — neked kell viselned az órát, meg a gyűrűt. Amint láthatod, nagyon is rád fér, hogy legyen valami, ami egy kis okosságra szoktasson.

De ettől fogva az óra folyton muzsikált, a gyűrű pedig úgy szorongatta a szénégető ujját, hogy utoljára már nem bírta kiállni.

Hát csak abban maradtak, hogy a büvös ékszereket elzárták a ládafiába, addig az ideig, amíg a finak esze még nem érik.

II.

A szénégető fiát — aki keresztanyja óhajására a Topáz nevet kapta, — már tizenegy esztendősen korában megbérmálták. A szénégető azért sürgette Topáznak az ajatosságban való megerősítését, mert azt óhajtotta, hogy a tündér, akiről már régen nem hallottak, az ünnepi alkalomra újra jelentkezzen az ígért részletfizetéssel.

A tündér elérte a szelid célzást és csakugyan megjelent. Ezúttal azonban már csak egy hosszú kolbászt hozott ajándékba, mert időközben Tündérországból is nagyon kedvezőtlenül vált a pénzpiac helyzete s a rettenetes drágaság még a szebb világban lakókat is visszariasztotta minden tulságos költségetől.

Hanem a szénégető jobban örült a kolbásznak, mint az első ajándéknak, amelyet nem lehetett megenni.

Nagy vigasságra gerjedt, és apai hatalmánál fogva elrendelte, hogy Topáznak, akit keresztanyja tiszteletére már a bérmálás reggelén felékesítettek a gyűrűvel és az aranyórával, ezentul folytonosan viselnie kell a büvös ékszereket, kivéve az alvás idejét, a mikor a legokosabb ember is bátran beszélhet bolondokat.

— Akit megbérmáltak — okoskodott a szénégető — annak már eszének kell lennie. És ha a fiúnak már megvan a magához való esze, hát vigyázzon rá és ne veszítse el.

Kiderült, hogy Topáznak csakugyan van már magához való esze, mert a keresztanyját szomorú mosolylyal fogadta és hogy szegényére ne váljon, egész nap nem szólt egy árva szót se.

A büvös ékszerek pedig láthatóan mindjárt megtették a hatásukat. Mert a bérmálást követő lakomán a szénégető betegre ette magát, s maga a tündér is megrontotta a gyomrát a kolbászszal. Topáz ellenben, aki óvatosságból nem evett, egészséges maradt. Éhes maradt, de egyszerűen egészséges.

Ettől fogva Topáz soha se vált meg a büvös ékszerektől.

Tizenkét esztendősen korában Topáz már nem hasonlított semmiféle más gyermekhez. Nem csavargott a többiekkel, nem mászott fel a fára, nem is esett le róla és nem lopta ki a madarak fészkeiből a tojást. Már messziről meg lehetett ismerni szomorú mosolyáról.

Még nem volt tizenhároméves, amikor már mindenkinek el kellett ismernie, hogy Topáz sokkal okosabb ember, mint az apja, sőt okosabb a legközelebb eső falu papjánál is. Mert ez a két ember, noha mindegyik elég vén volt arra, hogy már benőhetett volna a fejébe, sok fejtörés és bölcs tanácskozás után azt sütötte ki hogy Topáz nem léphet a szénégető pályára, hanem éljen meg az eszéből, ha már ilyen ritka szép okosságot mutat — és Topáz, tudva, hogy ugyis hiábavaló volna, okosságból nem vitakozott velők, hanem szomorú mosolylyal engedelmeskedett.

III.

— Topáz gyere kockázni! — hívták a pajtásai.

Topáz nagyon szeretett volna kockázni és már majdnem ígert mondott. De a gyűrű megszorította az ujját.

— Nem megyek, — felelt, — mert aki kockázik, az veszíthet. Sőt valószínű, hogy veszít, mint a nyérő.

És csak nézte a többieket, amint kockáztak.

Egypáran nyertek, többen veszítettek. Topáz természetesnek találta

Mai lányok

Az első emeleten szur van,
Egy sorog lány csavog-csacsog:
A tea mellé barátöket
Esznek — porzsa távollevöket...
S ezek a "fess kis angyalok".

Egy emelettel följobb csönd van,
Bus lámpa virraszt... csüggöteg
Világánál magányos lányka
Merül el a poétikába...
S ez — a kis "aői szörnyeteg".

LAMPERTH GÉZA.

ta, hogy sokan veszítenek és nem tördött a vesztőkkel. Csak a nyöröket látta. Milyen jókedvűek, hogyan ragyog a szemök!

Irigyelte őket.

— Topáz, gyere inni! — hívták a nyerők és a vesztesek nemkülönben.

Topáz nagyon szeretett volna inni, és már megindult a pajtásaival. De a gyürü megszorította az ujját.

— Elkísérlek benneteket, — szölt, észbe kapva, — de nem iszom veletek. Nem akarok megrészegedni és nem akarom, hogy megfájduljon a fejem. Aki iszik, soha se tudja előre, hogy mikor issza el az eszét, s a részeg ember ostobaságokat csinál, a részeg ember garázda, a részeg ember csunyább, mint az állat.

Es csak nézte, hogy a többiek isznak.

Néhányan leítták magukat a sárga földig és másnap egész estig nyögtek a mulatságot. Mások egészen elveszítették az eszüket, kötekedni kezdtek vagy más ostobaságokat csináltak, úgy, hogy napok kellettek hozzá, amíg ki tudtak gázolni abból a sok kellemetlenségéből, amit egy este szereztek maguknak.

De voltak olyanok is, akik nem rugtak be, csak fölélenkülték és még vidámabbak lettek, mint rendszeren. Topáz elnézte őket. Milyen jókedvűek, hogyan csillog a szemök, hogyan ömlik ajkukról a tréfa, a mulatságos szó! A kellemes mámor pirosra festette az arcukat és folyton nevettek. Topáz csöndesen, előbb halgatagon, utóbb egészen szótlanul szemlélgette őket, még jobban elkomolydva, mint máskor. Irigyelte a mámorukat, a rózsás kedvüket, a szakadatlan mulatságukat.

— Topáz, legalább danolj velünk! — szöltak hozzá egy páran.

— A dal nem kerül pénzbe, — biztatta valaki, egy kicsit csufolkodva.

Topáz nagyon szeretett volna egyszer, legalább egyetlen egyszer, kedvére kimulatni magát és szívesen danolgatott volna a pajtásaival. Hiszen józanon is elmúlhat az ember, ha csupa kellemes, vidám dolgra gondol és átengedi magát a mások jókedvének. Még ahhoz is kedve lett volna, hogy akármilyen józan, időnkint el-elkurjantsa magát és már-már belebödült a ótába, de a hogy feltátotta a száját, a gyürü egyet szorított az ujján.

— Nem, — szölt magában, — ez nem volna okos. Ha velök danolok, engem is megbüntethetnek, csendháborítás címén.

Másnap están egész nap sajnálta, hogy tegnap nem danolt a többiekkel.

Eleinte nehezen állotta meg, hogy bele ne másszon hol az egyik, hol a másik ostobaságba. De a gyürü egyre jobban megszilárdította az erkölcsét.

Olyankor aztán, ha arról hallott, hogy a mulatság micsoda bajba sodorta egyik vagy másik társát, nem győzte dicsérni a józanságát és áldani a gyürü csodaerejét.

Hanem azért még a bajba jutottakat is irigyelte egy kevéssé az élvezetükért.

Később annyira hozzászólt a józansághoz, hogy a gyürünek már nem sok dolga volt.

Egyszer azonban annyira bele szeretett egy szép kis leányba, hogy addig-addig enyelgett vele, míg egy elragadó holdvilágos este, a májusi szellő ösztökélésére, az orgona-illattól egy kissé megmámorosodva, majdnem megeskölta azt az eperszáját.

A szép kis leány nem kapta félre az arcát, de a gyürü akkorát szorított az ujján, hogy fájdalomában majdnem felkiáltott.

— Nem, — szölt magában, — nem engedni az okosság. El kellene yennem feleségül.

Es hirtelen hangját vesztve, az orrát szomorúan lehorgaszta, megrogyant léptekkel kísérté baba az álmélködő kis leányt, aki nem tudta kitalálni, hogy mi lelte egyszerre Topáz urfit.

— Azért mégis okosan cselekedtem, — szölt magában otthon, — mert ez a kis leány vagy csalfa, hamis teremtés, amilyen igen sok van, vagy — ami még rosszabb volna, — ártatlan, jó lélek. Ha rossz kis leány, micsoda veszedelembé sodorhatott volna, ha mégis behálóz! — hogyha pedig jó kis lány, no, akkor meg egész bizonyosan el kellett volna yennem feleségül. Eh, tanum a gyürü, hogy józan, okos voltam!

Es mintán ilyen fényesen bebizonyította magának, hogy rendkívül okosan cselekedett, majdnem sirva fakadt.

A kis leány utóbb vigasztalódott mással.

— Lám, mennyire igazam volt! — kiáltott fel Topáz, amikor meghallotta, hogy szerelmese férjhez megy egy részeges kanesóhoz. — Lám, hogy csalfa és hamis még a zuzája is! Megesküdtem volna, hogy én vagyok az, akit szeret s csak egy kis hijja volt, hogy el nem bolondított!

Es ettől fogva még jobban sajnálta, hogy elhagyta a babáját.

Utoljára aztán, hogy valamivel kárpótolja magát, erényt csinált magának a sok nélkülözésből.

— Az életem egy kicsit unalmasnak látszik, az igaz, — vigasztalta magát — de hát a józanság: az egészség és az okosság: a tartós lelki béke. Nem értem, hogy azért a kis izgalomért, jókedvéért, azért a kis élvezetért vagy azért a kis örömeért, hogyan mászhatnak bele a többiek annyi ostobaságba, hogyan szerezhetnek maguknak annyi

bajt, hogyan pazarolhatják el sokan a jövőjüket, akárhányan az egészségüket, néhányan az egész életüket is!

— Hazudsz! Mert érted őket! — süvített el a füle mellett egy hang, a gnómmá változtatott Kobalt bosszuálló hangja.

Topáz nem akart igazat adni ennek az ingerkedő hangnak.

De ha nem is értette a többieket, nagyon szívesen volt a többiek, a nála ostobábbak között. Nagyon szerette a társaságot, és minél kevesebbé viszonzották a többiek ezt a vonzalmat, annál inkább vágyódott a társaság után. Végre is a társaság örömeit élvezni — olyan mulatság, amely nem kerül pénzbe, nem árt az egészségnek, nem okoz bajokat és, ha valaki okosan viselkedik, nem jár veszedelmekkel.

Amint idővel egyre gyakrabban tűnt fel neki, milyen egyhangu az élete és milyen sok az, ami hiányzik, — egyre jobban szomjazta a többiek társaságát.

Néha, ha hozzájutott ehhez az egyetlen örömehez, szint mámorossá vált s ilyenkor hamarosan ráragadt a többiek jókedvére. Roppant kedve lett volna éppen olyan ostobaságokat mondani, amilyeneket a többiektől hallott, de a legtöbbször, mielőtt meg akart szólalni, az órája azonnal zenélni kezdett, hát csak elnyelte, amit mondani akart.

Egy darabig olyan gyakran szólalt meg a bűvös tanácsadó, hogy valaki nem állhatta meg és megmondta Topáznak:

— Csapja már egyszer falhoz azt az átkozott muzsikáló órát!

Topáz nem ezt a tanácsot fogadta meg, hanem az óráét.

Es ha sokszor jelent meg az emberek között, mindig csak keveset beszélt; azt is lassan mondta, félénken, bizonytalanul.

Azért ridegnek találták és sorra elhidegdedtek tőle a legtöbbször barátjai is.

Mindenki tisztelte, becsülte, mindenki igen böles embernek tartotta és mindenki utálta.

Végre kinézték minden társaságból.

IV.

Topáz, aki nem volt rossz fiu, egyszer, az ötvenedik születésnapján, meglátogatta öreg szüleit, ott, az erdő mélyén.

Az öregek meglehetősen elégedettek régi fészükben és tökéletes lelki nyugalommal viselték éveiknek a terhét.

Elég gyakran hallottak hírt a gyermekükéről; Topáz segítette is őket azzal, amire éppen szükségük volt; aggodalmak, de betegség nem sorvasztotta őket; és az erdő mélyén, távol az emberektől, tehettek bármi bolondot, ami éppen jól esett nekik.

Az öreg szénégető annyira visszaélt az ostobaságok elkövetésének tökéletes szabadságával, hogy a fiát megint csak azzal fogadta:

— Annyi kolbászt ettem, hogy mozdulni se tudok.

Es eldicsékedtek, hogy a tündér most is hűségesen küldözgeti a kolbászt. Néha, minthogy Tündérorszámban egyre nagyobb a drágaság, a kolbász egy kicsit rövidre sikerül, de elsején aztán kipótolja, ha a hónap végén kevesebbet küldött és az még soha se történt meg, hogy elmulasztotta volna a részletfizetés napját.

— Hej, az a tündér!... — tört ki Topázból a sokáig elfojtott keserűség.

Ez a sóhajlás az öregasszonynak a szívébe nyilallott.

Faggatni kezdte a fiát és Topáz apránként előhozakodott mindazzal, ami a szívet nyomta.

— Minek is avatkoztok bele abba a dologba!... — panaszkolta fel régi keservét. — Nem volt se ingetek, se gallérotok!... Hagytátok volna, hadd végezzen az óriással, ahogy éppen tud.

— Nem értelek, — szölt az öreg asszony. — Elég nagyra neveltünk fel; már ötven esztendőse vagy. Az egészségemben nincs semmi hiány; az óra meg a gyürü megóvtak minden bajtól. A városban élsz, minden földi jó középett; és büszkén mondhatod el, amit csak igen kevesen, hogy sohase követtél el semmiféle ostobaságot.

— De nem éltem! — sóhajtott fel Topáz.

A vén szénégető hamarabb megértette a fiát, mint az aggodó öregasszony és — ritka lélekjelenlétről nyujtva bizonyosságot — azonnal visszatért egy régi, kedves eszméjéhez.

— Tudod mit?! — szölt. — Tedd zálogba az órát meg a gyürüt!

— Igazad van, — felelt a fiu. — Zálogba teszem őket csak azért, hogy végre-valahára békében hagyjanak.

De még ki se mondta és az óra már újra muzsikálni kezdett. — Olyan eszeveszetten muzsikált, hogy alig tudták elhallgattatni.

— Nem, nem! — nyögte Topáz, hogy elesendesitse. — Az órának van igaza! Én már nem kezdek új életet! Én már nem tudnék a boldogító ostobaságokba bele tanulni. Én már nem lehetek meg ezek nélkül az átkozott tanácsadók nélkül!

Az öregasszony csöndesen sirdogált.

— Hanem egyet megmondok — folytatta Topáz — akárhogy lármázik is ez a gyalázatos óra és akárhogy szorongat is ez a pimasz gyürü! Azt az egyet megmondom, hogy ha holnap az erdőben járva, véletlenül segítségkiáltást hallok és ebből megtudom, hogy kereszt-apám szokása szerint megint kikezdett valami óriással... azt az egyet megmondom, hogy keresztanyám vegye elő minden asszonyi fura-furáját és segítsen magán, ahogy tud!... mert tőlem ugyan kiabálhat itéletnapig!

KIM

T

AS

tor

— E

nagyságos

— M

— Mon

— To

mogte a

futó pillá

re. A köv

mi szédül

— Kere

— mond

hangon, n

A szob

pedig kre

ajtóra. Az

bele ke

Mialatt

egy duhó

talon fe

— Eppe

— dunny

Valaki

kopogás

gos ur

vér ur

panama

san és j

A nyá

Ferene

ügyese

nak az

ra olyan

egy jezs

ellenben

hajtotta

— Bocs

hogy ily

Az

azonban

ült egy

nagyon

— H

tam mond

vanesolt

Tass

mi követ

— A

rendkívü

— folyta

kasztott.

ronát sik

a kezét.

zést. És

Tass ur,

hogy szí

tában le

nek ki k

nem ipot

és a mon

tuk voln

Tass

— U

— So

keveseb

százezer

tötte a

szerető

érdekel

a pénzt,

— H

— M

Előbb me

mást. Lá

füredre

két kitü

szölok

azért em

kisérlett

En nem

Tass ur

arra, hog

értésülj

Lássa, ez

módon

riti az

vel. Más

— de ö

bálrende

igényt.

temi mag

legnagy

KIMAGYARÁZKODÁS

TASS éppen a nyakkendőcsokrát igazította, amikor a szobapincér egy névjegyet nyújtott feléje.

— Ez az ur azonnal akar beszélni a nagyságos urral...

— Mondta neki, hogy öltözködöm!
— Mondtam. De nem tágit.

— Tolakodó fráter, — dörögte a fiatalember. — Azután futó pillantást vetett a névjegy-re. A következő pillanatban valami szédülésfélért érzett.

— Kéretem a nagyságos urat,
— mondotta jóval esendesebb hangon, mint az imént.

A szobapincér kisetett, Tass pedig krétafehér arccal bámult az ajtóra. Azután eszébe jutott, hogy bele kellene bujnia a frakkjába. Mialatt a frakkját kereste, még egy dühös pillantást vetett az asztalon fekvő névjegy-re.

— Éppen most kellett jönnie...
— dunnyogte elkeseredve.

Valaki kopogott az ajtón. A kopogás után egy kövér, barátságos ur lépett be Tasshoz. A kövér ur világos felöltőt viselt és panama-kalapot. A szeme nyájasan és jóakarattal pislogott.

A nyájasan pislogó ur Dénes Ferenc volt, a Közgazdasági Bank ügyésze. A kiváló jogi kapacitásnak az volt a híre, hogy a modorra olyan szelid és barátságos, mint egy jezsuita páteré, a szíve és esze ellenben acélkemény. Tass meghajította magát.

— Bocsássa meg ügyvéd ur,
— hogy ilyen rendetlen szobában...

Az ügyvéd ne madott kezét, az arca azonban megtartotta jószágos kifejezését. Leült egy támlásszékre és pár pillanat múlva nagyon esendesen megszólalt.

— Hát igen, kedves Tass ur, azt akartam mondani Önnek, hogy tegnap délben rovanosoltunk a pénztárban.

Tass nem válaszolt, úgy is tudta, hogy mi következik.

— A rovanosolás meglepő, rám nézve rendkívül meglepő következménnyel járt, — folytatta nyugodtan a másik. — Ön sikkasztott, kedves Tass ur, teljes százezer koronát sikkasztott. Kérem, ne szorítsa ököibe a kezét, sajnós, nem enyhíthetem a kifejezést. És ne is borzolja fel a haját, kedves Tass ur, mert semmi értelme sincs annak, hogy színházat játsszunk. Végre is ön tisztában lehetett azzal, hogy egy napon ennek ki kell sülni. Ha közvetlen főnökének nem iponáltak volna annyira a gamasniai és a monoklija, már félvélvel ezelőtt tudhatuk volna azt, amit most tudunk.

Tass most mégis megszólalt:

— Ügyvéd ur meg fogja engedni...

— Semmit sem fogok megengedni, legkevésbé azt, hogy mentegesse magát. Ön százezer koronát sikkasztott. Hogy mire költötte a pénzt, bodegára, löversenyre vagy szeretőire-e, nem érdekel. Engem csak az érdekel, kedves Tass ur, hogy visszakapjuk-e a pénzt, vagy nem?

— Ha megengedi...

— Mindjárt, kedves Tass ur, mindjárt. Előbb még el akarok mondani önnek egy és más. Lásza, én nem jöttem egyedül Zergefüredre. Odalenn a hallban két ur vár reám, két kitűnő, megbízható detektív. Mihelyst szólnak nekik, azonnal elfogják. Ezt csak azért említem, nehogy valami ostoba szökési kísérlettel még jobban bonyolítsa az ügyet. Én nem szeretem a bonyodalmakat, kedves Tass ur. Az intézetünknek nincsen szüksége arra, hogy a nagyközönség a sikkasztásról értesüljön. Az ilyesmi mindig kelletlenül. Lásza, ezért jöttem fel magam. Ha valami módon rendezni tudja a dolgot és visszatéríti az elsikkasztott pénzt, mehet Isten hírével. Más embert talán rövidesen elfogatnék — de ön, a tennisz-sampion, a vívóbajnok, a bárendező — ön más elbánásra tarthat igényt. Fölteszem tudniillik, hogy tud segíteni magán. Persze, ha tévednék, akkor a legnagyobb sajnálatomra mégis a detekti-

vekre kerül reá a sor. Így ni, kedves Tass ur, és most ön beszélhet.

Mialatt az ügyvéd beszélt, Tass lassan összeszedte magát. Első ijedtsége elmúlt, ismét higgadtan tudott gondolkozni. Világos, hogy az ügyvéd kimélni akarja. Nem ugyan

szánalomból, hanem rideg üzleti megfontolásból — de mindegy, mégis kimélni akarja. És Tassban ismét felülkerekedett a hazárdjátékosnak az a hideg, elszánt fölénye, amelylyel már évek óta fenn tudta magát tartani a társaságban. Mikor az ügyvéd elvégezte, bólintott:

— Ügyvéd ur kétségkívül ismeri a viszonyaimat és tudja, hogy ebben a pillanatban nincsen készpénzem.

— Semmit sem rakott félre az elsikkasztott összegből? — kérdezte nyájasan az ügyvéd.

Tass a fejét rázta. Aztán folytatta.

— Van azonban valószínűség arra nézve, hogy rövid időn belül a viszonyaimban gyökeres változás fog beállni. Ebben az esetben természetesen rendelkezésükre állok.

— Szabad tudnom, hogy milyen természetű változásra gondol?

Tass egy ideig habozott.

— Azt hiszem, már a napokban eljegyzem magamat

— Ah! És pedig...

— Holzwarth Meneival.

— Menei! Szép név. Rokonságban van az a Menei Holzwarth Fülöp utódaival?

— Menei apja a cég jelenlegi főnöke.

— Ugy?! És a kérdéses hölgy persze szintén itt lakik a szállodában.

— Igen, itt lakik.

Dénes Ferenc pár pillanatig gondolkodott.

— A kérdés morális oldalát természetesen nem akarom érinteni, — mondotta később rendez barátságos mosolyával. — Nekem ugyan tulajdonképpen az volna a kötelességem, hogy az öreg Holzwarthot bizalmasan figyelmeztessem, másrészt azonban az is a kötelességem, hogy intézetemet a kártól megóvjam. Én tehát egyelőre passzív maradok. De őrtsen meg, kedves Tass ur, sokáig nem fogok várni. Ha ön csakugyan tisztában van a leánnyal és el is jegyzi, akkor nem lépek közbe. Az eljegyzés körülbelül garancia a mi számunkra. Ha azonban azt gondolná, hogy ez csak afféle ügyes kibuvó és alkalmadtán meg akar szökni, akkor tapasztalni fogja, hogy bennem emberére talál.

Az ügyvéd ezzel föllállt, azután futó pillantással tudomást vett a fiatalember bál-előkészületeiről.

— Frakk! Fehér-mellény! Talán bálba készül!

— Ma este tartjuk a regatta-pikniket.

— Ah, a regatta-pikniket! Kellemes összeszetalálkozás. Az ilyen pikniken, ugy-e, négyest is táncolnak? A négyes pedig kitűnő alkalom arra, hogy két szerető szív megértse egymást. No lássa, azt hiszem, az volna a legegyszerűbb, ha holnap reggel bejelentené nekem, hogy az éjszaka eljegyezte magát. Ha ezt megtáviratoznám az igazgatóságának, igen megnyugodnának.

Tass vállat vont.

— Kissé nagyon is hamar volna.

— Amint gondolja, kedves Tass ur. De ne felejtse el, hogy a bank-igazgatók ideges emberek. Egyszerre csak azt az értesítést kaphatnám, hogy használjam a detektívjeimet.

— Az ügyvéd ezzel biccentett a fejével és a kijárat felé indult. Az ajtóból még visszaszólt:

— A pikniken különben én is ott leszek. De ne féljen, a detektíveket nem hozom a terembe. Azok a kijáratnál fognak várni. Azzal elment.

— Mondja csak, Menei nagysám, nem találja túlságosan melegnek ezt a termet?

Holzwarth Menei intett a fejével, hogy igen, a terem ugyan nagyon meleg. Jelentéktelen természetű kislány volt, fejletlen idomokkal és halovány, majdnem beteges arccsákkal. Csak a nagy fekete szemei éltek. Ezekben a szemekben okosság és malícia csillogott. Most azonban, hogy Tass reá nézett, félig lehunyta őket.

Tass már három hete udvarolt a kislánynak, lelkiismeretesen átvette vele az iparszerű nőhódító összes fogásait és meg lehetett elégedve az eredményével. Menei láthatólag már nem is védekezett többé. Vele táncolta az összes jelentős táncokat, hordta a virágait és mellette ült a vacsoránál Tass különben, aki viharos multra tekinthetett vissza, mindezt csak természetesnek találta.

— Ideje, hogy tisztába jöjjünk egymással, — gondolta.

Eppen táncoltak és a fiatalember mindent megtett, hogy a leányt egészen a hatalmába kerítse. Szorosan átölelte a természetét, majdnem a karjaiba vette, úgy táncolt. A pillantása közben makacs kitarással kereste Menei pillantását. Még egy fordulót tett, azután kivette a leányt az erkélyre.

— Így ni, itt kellemesen hűvös van...

A nagy szálloda erkélye éppen a hegyekre nyílt, az óriási gránittömegek az éjszaka csillaga félmohályában csodálatosan közelnek látszottak. Menei megborzongott.

— Fázik? — kérdezte Tass.

— Nem. Nagyon jól ülök itt.

Elhallgattak. Tass azon törte a fejét, hogy hogyan kezdjen hozzá.

— Minél hamarabb esünk túl rajta, annál jobb, — határozta el, azután könnyed mozdulattal Menei keze után nyílt. A kis leány azonban hirtelenül visszahúzta a kezét.

— Haragszik? — kérdezte Tass halkán.

— Én? Ó, dehogyan. Már miért haragudnék?

— Akkor miért vonta vissza a kezét?

Menei most feinyitotta a szemét.

— Akkar talán valamit a kezemmel? — kérdezte.

Tass majdnem mmegzavarodott.

— Még ha akarnék is, akkor sem merném megmondani, amikor ilyen barátságatlan hozzám.

— Barátságatlan lettem volna? Nem akartam. Igaz, hogy ma este kissé rosszkedvű vagyok.

— Bántja valami?

— Egy nagyon kellemetlen levelet kaptam.

— Csak nem valami komoly kellemetlenség?

— Komolynak komoly, ha mindjárt nem is ujkeltű. Egy unokanővérem írta, egy nagyon kedves és szerencsétlen unokanővérem...

Mit tettek a magyarok

LOBOZÁR, A FILOZÓFIA PROFESSORA

IRTA
MOLNÁR FERENC

A MIKOR LoboZár Ferdinánd professzor ur ez előtt másfél esztendővel hozzánk került, valami nagy talentumot nem tudtunk ugyan kinézni belőle, de sze- lid, meggyerő modorába tüstént beleszeret- tünk. Ez a valami, nem a talentum. Az öreg Sályi, Isten nyugosztalja, Anaximanderral kelt és Spinózával feküdt, mégis bolondnak artottuk, mert három szót nem tudott mon- dani egyfolytában. Ugy megjéjdt, ha társa- ságbeli ember szóba ereszkedett vele.

Még örültünk is neki, hogy az öreg trog- lodita helyet csinált ennek a szép kenyérszin- hajju, sima ábrázatu, sima nyelvű legénynek, akit a püspöki aula kommandált be hozzánk. Azt mondták róla, nagyon jó fej. Mi csak an- rak örültünk, hogy nagyon szép fej. Amikor az első nap — ujesztendő napján — sorra vi- zítelte az iskolafentartó hatóságát, a helybéli intelligenciát, Baltazár Gergely hités ügyvéd urtól kezdve Bóna kalaposokig, sehelse ta- lálták helyét az édes beszédű, szelid mosoly- gásu, igazán elragadó föllépésű fiatalember- nek.

(A mi városunknak már falu korában is megvolt a maga országos nevezetessége. Az öreg Fényes Elek azt jegyezte föl róla Ma- gyarország geográfiai lexikonában, hogy la- kosai részben marhalopásból élnek. A haladó civilizáció véget vetett ennek a diésőségek. A vadvirágos legelőket feltörte az ekevas és nincs honnan lopni marhát. De meg ha volna is, nagyon kipalérozódtak már az erkölcsünk, amióta városi rangra emelkedtünk. Ezen tény- körülménynek első helyen nevezendő rugója, — így olvasható ez társalgókori elnökünk évi jelentésében. — esz- ményi nívón álló gimnáziumunk, amelynek párfjára nem akadni ha- zánk évlapjain. Idehordják tudni- illik az ország összes középisko- láiból a kiesapott urigyerekeket. S büszkén mondhatjuk, hogy nem tudnának belőlük annyit hozni, hogy kvártélyt ne tudnának nekik adni. Ez az egyik nevezetessé- günk. A másik meg az, hogy any- nyi az eladó leányunk, hogy nem fogynánk ki belőlük, ha az egész megye tőlünk házasodnék is.)

Ebből érthető, hogy LoboZár professzor urat őszinte jóindulat- tal fogadta a honoraciósztály. A Banos szabóék kijelentették, hogy a tanár ur minden vasárnap náluk fog ebédelni. Semmi szabad- közás, ez már náluk így szokás. (Két tanár vejük, de még négy pártában levő leányuk volt.) Ke- lemen boltosek Verka kisasszonya megígérte, hogy a tanár ur abla- kait ő fogja ellátni virággal. Igen, igen, látja ő a tanár urnak a sze- méből is, hogy valami nagyon jó ember lehet. Akkor pedig bizonyo- san szereti a virágot, ahogy Pe- tőfi mondja.

Az öreg Pislicár Máté pedig — gombkötő volt hajdanán, de hogy kigazdult, megtették adóügyi sze- nátornak, — áperre kimondotta, ahogy intelligens emberhez illik:

— Meg kell házasodni, kedves professzor uram, inkább ma, mint holnap. Az ragasztja ide ehhez a mi földünkhez. Akkor mindjárt más szívvel leszünk hozzá. Csak körül kell nézni, akad ám mivel- tölgy ebben a parasztvárosban is.

Eszteke kisasszony elpirult egész a szeme aljáig, a professzor ur pedig ártatlan mosolylyal simogat- ta meg a padkán szundikáló macs- kát:

— Magam is olyan szándékban volnék, szenátor uram. Eluttam már a sátoros cigánykodást.

Eszteke kisasszony tovább vörösödött, föl a haja tövéig. Máté bácsi pedig szeretettel ve- regette meg a reményteljes fiatalember vál- lát:

— Na gyereink föl, öcsém, a liceumba, nézzünk körül lakás irányában.

A földszintes iskolaépülethez kétoldalt emeletes szárnyat húzatott a magisztrátus professzori lakásoknak. A keletnek néző jobb szárnyon volt a csapda, fönt az emeleten. Egy- másba nyíló gyönyörű öt szoba, ellakhatna benne a király is, ha valamikor professzorko- dásra szorúlna.

Azaz hogy tartunk rendet. Ném ereszte- nének biz' abba a királyt, mert azt csak le- gényembernek építettük. Ha olyan szeren- esetlen flótást sodor közeink a szél, aki már leházasodott, azt bedugjuk valahová a föld- szintre. Családos embernek ott is jó, legalább nem esik le a gyerek az emeletről. Ebbe a fe- jedelmi hodályba — így szoktuk ezt mondani, alázatos kevelységgel dörzsölvén össze a kez- zünket, — csak olyan reményteljes fiatalo- kat telepítünk, mint LoboZár ur. Akinek még helyén az esze, — szegény jámbornak. Aki még eladó, — ne félj, megvesznek itt, ha még olyan drágás vagy is.

— Nézze, kedves, professzor öcsém, mi- csoda gang! Még ilyet nem pipáltam, pedig én sokfelé megfordultam vándor... ahahaha... ehhehehe... öh öh öh öh...

Hirtelen köhögési roham fogta el Máté bácsit. Azt akarta mondani, sok szép vidéket bejárt ő vándorlegény korában, de a rögtön- zött asztma szerencsésen kiségitette.

— ... Vándorolgtván szereszéjjel, mint ilyen hivatalban illik, mondhatom magának, hogy építeni se tudnak máshol ilyen gangot.

— Szép, szép, kérem alássan, hanem ha bejvegeztejnek, kétannyt érne.

— A számból vette ki, öcsémuram, a szót. Eppen azt terveljük a tanácsban. Tud- juk mink azt, barátom, mi dukál egy ilyen ritka közénk való embernek. Üveges folyosó, vadszölő a falára. Annak az árnyékában sze- retet hűsölni az asszony, meg a kis esemeték, hehehe.

LoboZár ur félrehuzta a száját. Még azt is rá lehetett volna fogni, hogy nevet, de a szenátor már akkor bent bujkált a spájzban, annak a jelességeit fedezgetvén fel a tárgy fontosságához illő ihlettséggel.

— Valóságos esarnok. Misét lehetne ben- ne mondani. Tágas, világos, levegős. Itt ugyan lesz hova rakni a temérdek beföttet. Itt ugyan meg nem rothad a télire való szőlő. Remek dinkám terem itt a Lószaggató-partban. Ked- veli-e öcsém uram?

Öcsém uramat azonban még a konyhán szoritotta uj hazája társadalmának két osz- lopa. Basa Balázs, a katonai nyilvántartó jegyző, meg Bieber Ignác, a mézeskalásos és soványító-szantóriumai igazgató. (Máské- lte meg nevéttünk a helyorségi parancsnok- nak ezen az ötletén; ő adta ezt a címet Bie- bernek, aki az intézet benlakó növendékeit kosztotta.)

A jegyző a konyha kitünő beosztására hirtelen fel LoboZár figyelmét. A tűzhely nem a közepén terpeszkedik, hanem a sarokba van építve. Amire a mézeskalásos azt jegyezte meg, hogy nem eb- ben van a kunszt. Hanem az a tűzhely olyan egy tűzhely, hogy olyan még egy nem létezik. Alig kell benne tüzelni, egy jó gyújtat fa megfőzi az egész bédet. Leg- alább száz forint megtakarítás egy esztendőben. Ő tudja, mert a sógora csinálta, a Szávesik laka- tos. Lakatos, lakatos, de az nem aféle komisz lakatosmester ám. Az egy költő a maga szakmájában. A mellett gazdag ember, áll vagy huszezerig. S ami legfőbb, nincs neki se kiesi, se nagy, mindene a Bieber Piroskára néz, aki szőlő csekély személyének egyetlen gyermeke.

Basa Balázs, akit megkimélt ugyan az Isten a leánygyermek- től, de megvert a felesége két nu- gával, valami csipős megjegyzést szeretett volna tenni, de hirtelen- nében nem jutott eszébe semmi. Mire pedig eszébe jutott volna, megszólalt LoboZár azon a maga- kedveltető lágy hangon, ami ugy esik az embernek, mintha bár- sonnyal simogatnák.

— Remek ez a konyha, uraim, remek, de mégis van benne egy kis hiányosság. Nem látom a víz- vezetéket sehöl. Csak nem az ud- varról kell fölkontázni a vizet? Mert az mindjárt megdrágítja a eselédért vagy két forinttal.

A sok tapasztalásban megélese- dett szemek örvendő villantak össze. Ez a mi emberünk! Az isten is közénk teremtette! Még a es- lődbérre is gondja van! Aranyem- ber! Meg kell ezt becsülni, hékás!

— Az a legkevesebb, kérem, a vízvezeték — siettek a megnyug- tató válasszal. — A jövő héten ülése lesz a felügyelő bizottság- nak. Egy-két szó és rendben van az egész.

(Folytatjuk!)

A LEGJOBB

KÖNYV

a bankkönyv. A legokosabb erény a

TAKARÉKOSSÁG

Takarékosságának históriá- ját bankkönyvéből lehet meg- tudni.

Mentől nagyobb összegek vannak a könyvbe beleírva, annál szebb a történet.

NEM TUDNA
MÉG SZEBBÉ
TENNI?

KISS EMIL

Bankár

133 Second Ave.,

New York

Edna

Egy fiatal
asszony
naplójából

Irta
Heitai Jenő

A szanatóriumban megismerkedtem egy nagyon bájos asszonnyal. Olyan idős — vagy olyan fiatal — volt mint én, egyszerű, kedves, finom, jóízű, diszkrét, előkelő, intelligens, modern... igazán nem tudom, mit mondjak még róla. Ha valamivel csunyább lett volna, azt mondanám, hogy ez az egyetlen tökéletes és kifogástalan nő a földön. De mert mindezen felül még szép is volt, tehát neki is van hibája.

Ezt a bájos asszonyt Ednának hívják. A neve is csupa költészet, csupa muzsika; nem azok közül a nevek közül valók, amelyekbe lépten-nyomon belebotlik az ember. Én babonás vagyok és az embereket a nevékről ítéltem meg. Alkalmassint nincs igazam, de nem azért vagyok asszony, hogy mindig igazam legyen. Remeónak igaza volt, amikor szerelmes volt Juliába, de én ezt a különben egészen megható tragédiát nem bírom élvezni, mert a Julia név mindig a szakácsnőm juttatja az eszembe. Ezzel szemben, ha az Edna nevet hallok, valami rendkívül légiésre, finomra és arisztikusra gondolok, egy karesu, kékszemű és szőke nőre, aki valamivel soványabb a Márk eszű tündéréinél és valamivel kövérebb a Rippl-Rónai álmatag hölgyeinél.

Amikor megtudtam, hogy új barátnőmet Ednának hívják, el voltam ragadtatva. Ez a név igazán nagyszerűen illett az egyéniségéhez. Kicsit kómikusan hangzik ugyan, de én határozottan tiszteltem e nőt, bizonyos áhitattal néztem föl rá és lelkem mélyén elismertem, hogy ez a nő sokkal, de sokkal különb nálam, akit egyszerű és rideg prózával Sárinak kereszteltek.

Soha két asszony olyan gyorsan meg nem barátkozott, mint mi ketten. Ismerettségünk második felőrájában már tegeztük egymást és már közösen gyűlöltünk az egész szanatóriumban mindenkit. Azontul folyton együtt voltunk, együtt sétáltunk a tengerparton, együtt nevetgeltünk és együtt szomorkodtunk azon, hogy a naok olyan hihetetlenül gyorsan mulnak. Igen, az idő rohant, száguldott és egyre fenyegetőbben közeledett az a nap, amelyen el kell válnunk; nekem haza kell mennem Budapestre, Ednának pedig Bécsbe. Elfaesarodott a szívem, amikor a válasra gondoltam és őszintén megvallva, még az sem vigasztalt meg túlságosan, hogy eszébe viszontlátom majd az uramat. Én borzasztóan hozzá tudok szokni valakihez vagy valakihez és — ragaszkodó lélek lévén — ilyenkor nem tartok mértéket. Ednának is egészen őszintén bevallottam, hogy most nekem ő a legfontosabb, a legbecsessebb és a legkedvesebb a világon; hogy még az uramnál is jobban szeretem.

Edna azonban, — ahelyett, hogy ennek a bókknak megörült volna, — kissé kiábrándulva, sőt megdöbbenve nézett rám.

— Neked urad van? — kérdezte egy kis szünet után.

— Hogyne, — feleltem nevetve. — Hát nem tudtad?

Nem tudta. Persze, hogy nem tudta. Honnan is tudhatta volna? Mindent elmondtunk már egymásnak, éppen csak azt nem, hogy kik vagyunk? Én különben is fölöslegesnek itéltem minden kérdézősködést; Edna olyan előkelő és finom, a többiek közül annyira kiváló nő volt, hogy legalább is hercegnőnek képzeltem. A legrosszabb esetben grófnénak. Legvakmerőbb álmaimban nem jutott volna az eszembe, hogy Edna egyéb is lehet. Az pedig, hogy nekem uram van... Istenem, a szanatóriumban mindenki ismert, mindenki tudta a nevemet, éppen csak Edna, a legjobb barátnőm ne tudná, hogy ki vagyok?

Pedig, — ahogy másnap kiderült, — nem tudta. Sejtelve sem volt arról, hogy ki vagyok. És súlyos pirulások, rettenetes akadozások között jelentette ki, hogy mi többé nem barátkozhatunk egymással.

Azt hittem, hogy tréfál. Elhűlve, megdermedve bámultam rá. Alig bírtam szólani.

— Mi bajod? — kérdeztem álmélkodva. — Megbántottalak?

Edna rám nézett és felelet helyett sirni kezdett.

— Most már megijedtem.

— Az istenért, mi történt? — kérdeztem rémülten.

Edna csak sirt, szóltalanul, keservesen, a szünni nem akaró

könnyek záporával. Megöleltem, cirógatni, dédelgetni kezdtem, mint egy gyereket és egyre kevésbé értettem a dolgot. Végre nagysokára valamelyest lecsillapodott és még mindig zokogva azt tördelte:

— Nem barátkozhatunk egymással...

— Azt már hallottam, — mondtam kissé türelmetlenül. — Az okát szeretném tudni.

— Az ok nagyon egyszerű. Ön (beszüntette a tegezést) tisztességes úri asszony, én pedig...

— Nos? Nos? — sürgettem.

Edna elsápadt, majd elpirult. Aztán végtelen szomorúsággal mondta:

— Én... én pedig Ulrik főherceg barátnője vagyok...

Erre esőnd lett. Edna lesütötte a szemét, lenézett magára a földre. Én pedig nyeltem egyet és az első pillanatban tanácstalanul, bambán néztem körül. Mintha segítséget, tanácsot várnék valahonnan, valakitől. Azonban egyedül voltunk, ketten a tengerparton.

Mindez egy pillanatig tartott. Azután vállat vontam és elnevettem magamat.

— Mit törődöm veled? — mondtam hetykén. — Te azért mégis az én legjobb barátnőm vagy és az is maradsz.

Edna csodálkozva, hihetetlenül nézett rám.

— Mit csodálkozol? — kérdeztem. — Nem vagyok én liba...

...Neveltséges!

És amikor azt mondtam "neveltséges", elkezdtem sirni s versenyt sirtam Ednával. A vége az lett, hogy Edna kezét akart nekem csókolni, mire én a nyakába borultam és összecsókoltuk, összesírtuk egymást. Igazán szerenese, hogy senki sem járt arra; mert ha valaki meglátott volna minket, okvetlenül azt hitte volna, hogy hirtelen és menthetetlenül megbolondultunk.

Utóbb egy kicsit magunkhoz tértünk. Annyira, hogy Edna elmesélhette nekem az élete történetét. Ebből kiderült az, — amire különben meg mertem volna esküdni, — hogy az egész világon nincsen Ednánál becsületesebb asszony. Hogy Ulrik főherceg... édes Istenem, hiszen már régen elvette volna, ha vehetné! Ezek az igazi nagy szerencsétlenségek. Ha véletlenül egy jelentéktelen fűszeres bomlik bele az Ednába, akkor ő ma törvényesen is nagyságos asszony. De mert az uralkodó család egyik tagja, egy nagyszabású, előkelő és kiváló ember szereti, Edna kénytelen egész életén át a becsületesség átkát és bélyegét viselni.

Engem ugyan nem nagyon izgatott ez az átok és ez a bélyeg. Ugy történt, ahogy mondtam, a mi barátságunk nem tört meg Ulrik főherceg fenséges személyén. Csak ezután örültem meg igazán annak, hogy nem voltam prűd és kicsinyes, hogy volt bennem bátorság és okosság. És önzés, mindenekfölött önzés. Mert, hogy tovább barátkoztam Ednával, elsősorban nekem esett jól, nekem volt gyönyörűség. Edna ezt a cselekedetemet nagylelkűségnek minősítette, pedig én tudom, hogy önzésből tettem. Így vagyunk minden nagylelkűséggel.

Tehát minden a régiben maradt. Folyton együtt voltunk, együtt sétáltunk a tengerparton, tegeztük egymást, együtt nevetgeltünk és együtt szomorkodtunk azon, hogy az idő eljár és nemesak az én uram, hanem Ulrik főherceg is kezd türelmetlenkedni. A barátkozásunk különben nem szurt azemet senkinek. Ednát senki sem ismerte, csak én tudtam az ő nagy és szomorú titkát.

Mindez addig tartott, amíg egy szép napon végleg elfogyott az uram türelme. Minthogy sehogy sem akartam hazautazni, kapta magát és eljött értem. És mivel nem akart egyedül utazni, elcsalta a bátyámat is. Ugy állították be a szanatóriumba, mint a esendőrök, akik szökött rabot keresnek.

Mondanom sem kell, hogy éppen Ednával voltam együtt, amikor a két gavallér megérkezett. Roppant megörültem nekik. Edna diszkrétan félrevonult, én azonban nem tágitottam és sürgősen bemutattam neki az uramat meg a bátyámat. A két ur előkelő fagyossággal üdvözölte Ednát. Amiből azt következtettem, hogy ismerik.

(Folytatás a 14. oldalon.)

Csintalan Peti Kalandjai

VÁLÁS

A SZEME nem volt köszönésges; nagy, szép vágás, értelmes nézésű barna szem volt — az ember azt mondta volna, hogy jól kinyitott szemmel nézi a világot — és valami vöröses fény égett benne, amin szívesen rajtafelejtkezett a szoknyavadások nyugtalan, ugrándozáshoz szokott tekintete. A szempillája sűrű; a szemöldöke sötétebb színű, mint a haja; a szája husos, de annál feltöbben formás. Az alakján is volt valami nem mindennapi, valami urias, ami sehogy se illett ahhoz a szegényes étteremhez, ahonnan éppen most költözködött ki a nem éppen válogatott vasárnapi közönség. Rózsával teleakott, fűszereit kackiás kalapja szebb estétet is láthatott, már akár az ő, akár másvalakinek a fején; a ruházata majdnem annyi izlést mutatott, mint amennyi szegénységet... De mégis csak az volt a legnevezetesebb rajta, hogy nagyon, iszonyuan náthás volt.

Ha az embernek olyan nagy bánata van, hogy folyton sírnia kell, és ehhez még iszonyuan náthás; ez csakugyan a legtöbb, ami egy szegény nőt vasárnap este a vendéglőben érhet.

Szerette volna a fejét a jobbkezével megtámasztani vagy megmögölgatni a homlokát; szeretett volna az asztalra könyökölni, arcát a két tenyerébe temetni, és úgy busulni... De a náthája nem engedte. A zsebkendőjét egy percig se tehetette el; a zsebkendőjének nagyon sok dolga volt. Hol a szemét kellett törölgetni, hol az orrát; a legtöbbszor mind a kettőt. Hát inkább csak az orrát törölgette, és hagyta, hogy a nagy vastag könnyecsek végig folyjanak az arcán.

Ejfélt elmult. A vasárnapi közönség nagy tömege már tovább állott, ki háza, ki máshová; az egy-két maradi vendég is sorra elszállingózott. A közelükben nem ült senki. A cigány a hosszukás ételem bejártánál játszott, és ők ketten, messze ezektől, a legbelső sarokasztalnál szomorkodtak. Nem ügyelt rájuk senki; csak az álmosan kódorgó pincérek vetettek feléjük néha egy-egy lapos pillantást. A náthás nő nem törődött velök. Nem szegyelte, hogy sír. Hisz ezek úgy se látják többet!

Előbb még semmi bajuk se volt. Előbb még a nátha se bántotta ennyire. Hanem a náthát semmi se bátorítja fel annyira, mint a sírás. Attól fogva, hogy elkezdett sírni, az orra többé nem hagyott neki békét.

Előbb még ettek, ittak, nevetgeltek. De mikor a vendégek egyszerre csak nagyon meggyérültek és a pincérek kezdtek elotlogatni a fölöleges lámpákat, a hadnagyok észbe jutott, hogy az idő eljárt, s hogy hiába halogatja, végre is elő kell állania a komoly mondanivalójával. Az arca elkomolyodott, s a náthás nő egy pillanatnyi ábrándos szótlanúsága után, hirtelen kibőkte, ami a szívet nyomta, katonásan, bátran, a dolog lényegébe vágva, már ahogyan szokta:

— Tudod-e, Anna, hogy ma utóljára vagyunk együtt?!

Anna éppen az orrát akarta kifújni, de ijedében egy pillanatra felfüggesztette ezt a műveletet és azt kérdezte:

— Megbolondultál?

A hadnagy bátran dőlt a széke támlájára, kinyújtotta a jobb lábát egész hosszúságában, és így neki készülődve a bővebb megokolás munkájának, benyult a zsebébe, elővette ezüst cigarettatartóját, s mialatt szép lassan, csöndesen beszélni kezdett, egy cigarettát sodort magának.

— Megmondtam neked előre, — szölt a hadnagy, minden szónak megadva a kellő nyomatékot, — a legelső napon megmondtam, hogy csak addig maradok veled, amíg rajtam kívül nem lesz semmiféle ismeretség.

— No és. Hát van neked más ismeretséged is? Hol van? — állmélkodott Anna.

— És körülnézett: nincs-e a teremben valaki, akinek a jelentkezése vagy viselete nem tetszik a hadnagnak? Nem állított-e be a vendéglőbe valami huszártiszt? — No tagadd, mert láttak, — folytatta a hadnagy, — háromszor is láttak, mindig ugyanazzal.

Nem nagyon igazgathatta a dolog, mert miközben ezzel előállott, lassú tempóban forgatta az asztalon a cigarettatartót, s a szemé arrafele támoltygott, amerre a cigányok játszottak.

— Kivel? — szörnyűködött Anna.

— Nem tudom, hogy hívják, és kicsoda-micsoda. Csak annyit tudtak mondani róla, hogy magas, széke ember, pofaszakáll van, szemüveget hord, és jómódonak látszik.

— szölt. — Ilyenkor nincs más választás, mint a csillagokat is letagadni az égről; azt csak nem ismerheted el, hogy igaz!... Mindent megtenni és mindent lehasadni; ez az asszonyok fegyvere! Hasadni, azt tudtok!

(Folytatjuk.)

ETA!
AMBRUS ZOLTÁN.

— Hasznok, aki mondta! — Őrt ki a náthás nőből a felháborodás. — Ki beszélte tele a fejedet ezzel a gyalázatsággal!... Csak a Tóni barátod lehetett; ez a folyton röhögő kövér mamlasi! Mert sehogyse akartam észrevenni, hát most bosszút áll rajtam!

— Hogy kitől tudom, az nem tartozik a dolga. Nem a Tóni volt. A Tóni nem is törődik veled.

A náthás nő gyanúperrel kezdett élni.

— És hogy jut az most egyszerre az eszedbe?... Az előbb még semmi bajod se volt. Itt ülünk már másfél órája; mindenről beszélés, csak erről nem. És most hirtelen el akarsz hitetni velem, hogy valaki taplót dugott a füledbe. Milyen ostoba vagyok! Hiszen te csak ugratni akarsz! No lám! Bor közben egyszerre csak feltámad benne a gyanakvás!... Aztán kitalál valamit azért, hogy hátha talán elszólok magamat?... Ugy gondolja, én is éppen eleget ittam; a bor megoldhatja a nyelvemet!... De ha nekem nincs mit kiköttyantanom?!

— Hát csak beszélj másról, mint Bodóné, mikor a bor árát kéri. Az asszonyt ezt már így szokta. De jusson eszedbe, mi volt az első szóm, amikor az este találkoztunk. Hogy még ma mondani akarok neked valamit, majd színház után. Igaz vagy nem igaz?

— És ezt tartogattad a begyedben?

— Ezt.

— Ártatlan pofákat vágál, összehordtal hetet-havat, csak éppen arról nem szóltál, hogy mivel beszéltek tele a fejedet!... Eh, mondom, hogy az egészét kitaláltad!... Azt képzéled, hogy majd kiugratsz belőlem valamit.

— Tudtam, hogy letagadod; hogy vitatkozni, veszekedni, jajveszékelni fogsz, mihelyt kipakolok veled, amit jelentettek rólad. És nekem ez nem volt sürgős. Nyugodtan akartam megvacsorálni; az ember békeségben marad, ameddig lehet. Előbb jön a vacsora, és csak aztán, ha már le kell nyelni, a fekete leves. Hogy nem vágtam, nem tudom milyen pofákat? Tudod, azért én még nem éreztem afejemet valami nagy bunak! Ha úgy akarok, hát legyen úgy!

Csakugyan nem látszott elkeseredetnek. A tekintetéből csak tökéletes nyugalom, öntudatoságot és elégedettséget lehetett kiolvasni; igaz, hogy ez a tekintet egy idő óta állandóan kerüldte a náthás nő nyugtalan pillantását s nagy kedvteliséggel pihent meg a legkevésbé érdekes tárgyakon. Ahogy ült, ahogy beszélt, és ahogy, félig behunyt szemmel, ide-oda nézett, az mind valami kemény elszántságra vallott.

A náthás nő csak most vette észre, hogy kedvese arcán olyan kifejezés ül, amelyet eddig még nem ismert. Ez az a fölfedezés hirtelen megrémítette. Amit halott, — minthogy semmit se tudott a pofaszakálláról — nem vehette eléggé komolyan; nem akart hinni a rossz sejtésének, nem akart elkészülni a legrosszabbra. Egy perc alatt százféle magyarázatot képzelt el, amelyek mind azal birtatták, hogy a veszedelem nem olyan komoly. De erről az új arról, amelyet váratlanul talált ott, ahol a jól ismert vonásokat kereste, — amelyről sehogy se tudta elhinni; hogy csakugyan kedvesének az arca, s nem egy idegené: le kellett olvasnia, hogy baj van.

Rémületében nem tudott okosabbat kitalálni: elkezdett esküdni minden szentekre, s bizonyított, apró történetekkel erősítgette, mennyire ártatlan, s mily hazugok és hitványak azok, akikről

föltehet, hogy vádolták vagy rossz hírbé keverték. Elsorolta, mi adhatott okot vagy támasztékot a meggyanúsításra; mi volt a viselkedésben, amit félre lehetett magyarázni; előkaparta a gondatlanságait, mindazt, amiért szemrehányást tehetett magának; valósággal fegyelmi vizsgálatot rögtönzött maga ellen. Ennek a vizsgálatnak az eredménye természetesen csak fölmertő lehetett; de egyik történet a másikat hozta magával, egyre jobban bele bonyolódott a történetibe.

A katona egyet legyintett a kezével.

— Mit mondanál egyebet?

— szölt. — Ilyenkor nincs más választás, mint a csillagokat is letagadni az égről; azt csak nem ismerheted el, hogy igaz!... Mindent megtenni és mindent lehasadni; ez az asszonyok fegyvere! Hasadni, azt tudtok!

Ass

Forog az...
az évek. Ami ma...
nem az. Az igaz...
különb. E világ...
relatív.

A változékony...
ben, amelyet...
nek, a legmagas...
hullámokat az...
szeszélyeinek...
gya a nő, kedv...
lyel akaratát...
vat.

A divat, e...
be nem éri azzal...
nőt úgy öltöztet...
szik, csapongván...
ból a másikba...
rakva, de hata...
testet magát is...
megelégednek a...
való uralkodás...
körümfestés és...
val. De biz, ez...
nem ráteszi kez...
és a testsúlyra...
nyaira is, szig...
a maga saját...
Igy volt ez...
nűtt. A félvad...
mait csak akkor...
ha a háj széles...
rölük, aminthog...
szak szellős vis...
tett jól, ha leg...
tak a merveill...

Nemesak valos...
nyos, hogy a div...
tullépése adta...
az első apasztó...
hoz. Amint hog...
aránytalanul ke...
magát alá ezek...
doknak az orv...
mint a maga im...
Különösen áll...
rákra nézve. H...
tudja, mennyit...
egy-egy idősebb...
szonyt, akinél...
az életre fontos...
meg, hogy tegy...
háj eltüntetése...
is ők azt a sek...
tűrhetően, vagy...
magukat. Elő...
a doktor hely...
nyokkal és cin...
szemben, kivá...
hogy megszö...
hangját. Ha...
meg kell szö...
hang volt az, a...
gájukat a rem...
húság oly hata...
az emberismer...
tel appellál rá...
ahol alapos or...
vándorvese, az...
szegénység biz...
a maguk gyógy...
megkivánják a...
A modern tud...
a procedurák...
resen lehet az...
egységes gy...
össze. Ezen...
Weir Mitchell...
vetette meg...
és arról, hogy...
nek" című k...
vábbfejlesztője...
fair londoni-t...

ASSZONYOK LÁNYOK

HIZÓKURÁK

Forog az idő kereke, mulnak az évek. Ami ma szép, holnap már nem az. Az igaz és a jó sem jár különben. E világon minden csak relativ.

A változékonyság ama tengerében, amelyet kulturának neveznek, a legmagasabbra tornyosuló hullámokat az izlés veti. Az izlés szeszélyeinek pedig kedvence tárgya a nő, kedvence eszköze, amelylyel akaratát keresztülviszi, a divat.

A divat, e kegyetlen zsarnok be nem éri azzal, hogy rabját, a nőt úgy öltözteti, amint neki tetszik, csapongván egyik szélsőségből a másikba, hóbortot-hóbortra rakva, de hatalmába keríti a női testet magát is. Még hagyján, ha megelégednek a külsőségek fölött való uralkodással, a hajviselet, a körömfestés és hasonló előírásával. De biz ezzel be nem éri, hanem ráteszi kezét a körvonalakra és a testsulyra: a női test arányaira is, szigorúan megszabván a maga saját külön törvényeit.

Igy volt ez mindig és mindennütt. A félvad afrikai törzsek dámaikat csak akkor nézik szépnek, ha a háj széles ráncokban omlik róluk, aminthogy az empire-korszak szellős viselete csak úgy festett jól, ha légiesen karesnak voltak a merveilleusek.

Nemesak valószínű, de bizonyos, hogy a divat eme hatásköri túllépése adta meg az impulzust az első apasztó és hizlalkó kurákhoz. Aminthogy manapság is aránytalanul kevesebb ember veti magát alá ezeknek a gyógymódoknak az orvosa kivánóságára, mint a maga hiuságának szavára. Különösen áll ez az apasztó kurákra nézve. Hisz minden orvos tudja, mennyit kell kapacitálnia egy-egy idősebb urat, vagy asszonyt, akinél az elzsírosodás már az életre fontos szerveket támadja meg, hogy tegyen valamit a fölös háj eltüntetésé érdekében. Bánják is ők azt a sok hájat, ha amellett türethetően, vagy pláne jól érzik magukat. Ellenben mily könnyű a doktor helyzete a szikár leányokkal és cingár legényekkel szemben, kivált ha ért hozzá, hogy megszólaltassa a hiuság hangját. Ha ugyan egyáltalán meg kell szólaltatnia és nem e hang volt az, amely a vékonydonságjukat a rendelkezésbe vezette. A hiuság oly hatalmas faktor, hogy az emberismerő orvos előszeretettel appellál rá azon eseteiben is, ahol alapos orvosi okok, például vándorvise, az idegesség és vérszegénység bizonyos alakjai, stb. a maguk gyógyulására ugyancsak megkivánják a felhizlaltást.

A modern tudomány mindazokat a procedurákat, amelyekkel sikeresen lehet az embert hizlalni, egységes gyógymódba foglalta össze. Ezen hizókura alapjait Weir Mitchell philadelphiai orvos vetette meg "A zsírról és vérről és arról, hogy miként képezteknek" című könyvecskéjével, továbbfejlesztője pedig W. S. Playfair londoni tanár volt. A hizó-

kura ezen atyái tulajdonképpen csak a női betegségekből származó idegbajokat akarták módszerük segítségével kurálni, de tanítványaik csakhamar kibővítették gyógyítási területüket.

A fényesen bevált és mindmáig érvényben levő és nagyra tartott Weir Fitchell-Playfair-kurának négy alapelve van, négy segítő-eszköze, amelyek közül bajos bármelyiket is nélkülöznie. Ezek:

1. Nyugalom és elköltetés.
2. Massage.
3. Villamosítás.
4. Megfelelő koszt és életrend.

Minden gazdasszony tudja, hogy ha az aprómarhat meg akarja hizlalni, nem szabad futkosni engednie, hanem szűk ketrecbe kell zárnia, hogy minél kevesebbet mozoghasson. Az embernél sincs másképp. Ha azt akarom, hogy meghizzék, zsírrá változzék az a táplálék, amit elfogyaszt, nem szabad munkát kifejtene, sokat mo-

zognia. Azért a kurát, vagy annak legalább első két hetét ágyban kell töltenie és később is sokat fekdnie.

Az elköltetés igen, igen fontos és gyakran ezen mulik a kurának egyrészt kivethetősége, másrészt sikere. Tiszta igazság, hogy a legtöbb idegbeteg ember csak akkor nyugszik meg, ha megszokott környezetéből, amely talán, bajának részben oka is, eltávolítják. Tény az is, hogy a más köztja az ilyen embernek többnyire jobban esik, több étvágygyal fogyasztja. De a két főok, amiért a hizókurást, ha csak félig-meddig is lehetséges, hazulról elvisszük, a nyugalom szükségessége és azok a nagy és különös igények, amelyeket a gyógymód a koszt, kiszolgálás és ápolás tekintetében támogat. Aki nek nincs nyugta abban az ágyban, akit minduntalan izgatnak látogatók pletykái és a konyhából behallatszó vészjósló edényeső-

römpölések, házi perpatvarok visszhangjai és gyermekek elintézetlen ügyei, az ugyan szidni fogja a doktort, amiért olyan kurát rendelt neki, amelytől hiába várt eredményt, de igaza mégsem lesz. Azt a nyugalmat, amelyet a gyógy mód megkíván, jóformán csakis erre berendezett intézetekben lehet megtalálni, azért sok tapasztalt orvos nem is fog bele a kurába odahaza. Csodálatos dolog és mégis napról-napra látjuk, hogy a legizgékonyabb, vérszegény nők, akik eleinte hallani sem akarnak arról, hogy hazulról elmenjenek, mily gyorsan megnyugodnak az intézetben és mily rohamosan gyarapszanak. Azokat a mesés eredményeket, amelyeket ilyen 6-8 hetes sanatóriumi hizlaltástól lát a zember, amikor a páciens 15-20 kiló többletet is hoz magával, hazilag végzett kurától várunk sosem szabad.

De hogy fogja az a szegény asszonyka azt a sok táplálékot megemészteni tudni, mikor az ágyban is fekszik hozzá? Hiszen otthon lótt-futott reggeltől estig, mégsem evett jóformán semmit.

Oly kérdés ez, amelyet gyakran intéznek az orvoshoz aggódó férfiek és nők. A válasz reá igen egyszerű.

Hát úgy fogja megemészteni, hogy segítségére leszünk ebbéli munkájában. Masszírozni, gyurni fogjuk egyszerű-kétszel napjában izmait, egész testét, de megsimogatjuk gyomrát, beleit is, hogy szaporábban dolgozzanak, azután meg is villanyozzuk, langyos-hűvös fürdőkkel, hideg ledörzsöléseket adunk. Mindezt alkalmas formában az esethez mérve. Eme segítő eszközeinkkel élénkítjük a beteg vérkeringését, fokozzuk anyagcserejét, vagyis magyarul mondva: gyorsítjuk és megjavítjuk az emésztést.

Ugy-e ezek ismét olyan dolgok, amelyeket bajos odahaza keresztülvinni?

A leglényegesebb azonban a koszt. Világos, hogy a páciens csak attól hizhat, amit megészik. Meg kell ennie eledelét, ez a fődolog. Az étvágy, amelylyel az evésbe fog, vagy annak hiánya nem játszik oly fontos szerepet, mint általában hiszik. Csak egye meg és emésztse meg, ez a lényeges.

A hizókura kosztja olyan legyen, hogy a zsírképződést előmozdítsa, hogy a beteg meg ne unja és gyomrát se rontsa el rajta. Eme követelményeknek biz nem könnyű megfelelni, mert sok mindenfélét kell ám számba venni. A legtöbb esetben nagy óvatossággal, körültekintéssel kell eljárni és csak szépen lassacskán szabad az étkezések számát szaporítva a napi táplálékmenyiséget is szaporítani, különben a gyomor és bél felmondják a szolgálatot és a kura eredménye nagy felsülés.

Lassan, fokozatosan, talán csak a tizedik, vagy tizenegyedik nap-

SZOMORU. — Menjen el egy megbízható magyar ügyvédhez. Ott biztosan fog olyan tanácsot kapni, amivel biztosíthatja gyermeke jövőjét. A Szabadságban több magyar ügyvéd hirdet. Bármelyiket is választja ki, jól választ. Az ügyvédnek mondja el mindazt őszintén, amit Terka néninek megirt és rendben lesz minden.

L. B. ZSUZSANNA, Detroit, Mich. — Terka éni nagy részvétellel olvasta el levelét és bármennyire szomorú is, de igazat kell adnom Önnek. A dolgon talán lehet mégis segíteni. Menjen el egy magyar orvoshoz és adja elő neki a dolgot. Az orvosnak bizonyára lesz olyan összeköttetése, hogy keresztül vigye az Ön terveit. Ez a leghelyesebb, amit tehet.

BOLDOGTALAN. — Ha ennyire van a dolog, legokosabb, ha elválnak. Menjen el egy magyar ügyvédhez — jó az, akit levelében említ — és kérje meg, a válópör előkészítésére. Ha az ura továbbra is erőszakoskodni, mondja meg azt is az ügyvédnek. Valószínű azonban, hogy simán fog menni a dolog. Legyen óvatos és semmiféle meggondolatlaniságot ne tegyen. Ezzel még jobban elrontaná a dolgát.

T. S. — Az LY betű nem J betű. A kiejtése hasonló ugyan a J betű kiejtéséhez, de külön helyen van abbcben. Ha tehát azt írjuk, hogy LYUKAS, akkor ezt is mondjuk és nem azt, hogy JUKAS.

HEGYI ISTVÁN. — 1) Sajnálattunkra nem közölhetők. 2) A kérdezett számot a kiadóhivatal elküldi. 3) 21 éves kor.

E. — Félévig mindenestre mély gyász illik, sőt, ha az esküvő már közel állott, tulajdonképpen egy esztendő volna a helyes. Ez a szabály. Egyébként azonban... mindenki addig hordjon gyászt, ameddig a szive gyászol.

AKO JÓT AKART. — Ön egy meglehetősen régi és kellemtelen igazsággal ismerkedett meg, amikor megtanulta, hogy az, akinek egyszer sziveséget tettünk, mereven ragaszkodik ehhez a viszonyhoz és újabb és újabb szolgáltatásokat kíván. Mikor pedig végül megunjuk ezt a folytonos kihasználást, a másik megharagszik és elkecseregett ellenségünk lesz. Morált azonban ebből nem szabad levonni. Elvégre nem azért tesszük meg a kötelességünket, hogy köszönetet vagy elismerést kapjunk. A gyöngébbek segítése pedig kötelesség, még ha hálatlansággal is jár.

VIGYÁZAT MAGYAR ASSZONYOK!

Akarja a heti mosást 15 perc alatt rendbe tenni minden dörzsölés nélkül, egy centért? Ha igen, úgy használja a mindenki által dicsért Mitchell Magic Marvelt. Nem ártalmas sem a kézre, sem a ruhára. Nincs benne wax, lye, leine, acyd s egyéb mérges anyag. Ne vegyen mást, csakis ezt. Mi adunk a mi jó porunkból egy dollárért annyit, mint más társaságok az 5 kotyvalékaikért három dollárért. Mindennek felment az ára, csak mi nem emeltük az árat. Irjon magyarul az alanti címre, mert magyarok vagyunk. Egy dollár ára por elég 6 hónapig. — 10 cent a postaköltség.

Mail Order House, Glenfield, N. Y.

11, 18, 25, febr 1, 8

Királyi konyhák

(Folytatás.)

Ami az Elysée konyháját illeti, most a — hányavetés az uralkodó. Talán ismeretes, hogy milyen acsakodás támadt a "konyhai körök"ben, amikor Fallières lett az elnök. A főszakács, Tesch, aki már évek hosszú sora óta volt az "elnöki konyhák" vezetője s már Carnot, Faur Félix és Loubet alatt is szolgált, hirtelen letette a kötevényét. Mi történt. A leghihetlenebb pletykák keringtek. Azt állították, hogy azért ment el, mert egy gala diner-n nem akart használni s nem akarta a volt elnöknek egy esomé kedvenc ételét elkészíteni, mert szerinte azok nem egyeztethetők össze a francia konyhával.

És most egy szakácsné, egy közönséges szakácsné, foglalta el a helyét!

Köztudomásu, hogy Poincaré milyen előszeretettel viselkedik szülőföldje föltje iránt s minden évben felkeresi loupilleni szőlőjét csak azért, hogy ott egy jó foghagymás levest essen.

Ő maga különben nagy gourmand s maga is ki talált egy pár konyha-receptet. Van egy különös, "szalonka vagdalk" receptje, amelynek elkészítése legfőbb örömei közé tartozik. Azonban távol áll tőle, hogy az ő izlését vendégeire ráerőszakolja azon egyszerű okból, mert az Elysée konyhában egyébként csak az elnök személyére főznek. A hivatalos diner-ekben rendszeresen a párisi legelőkelőbb vendéglők helyiségét és szakácsát veszi igénybe már aszerint amilyen természetű ez a diner.

A szentpétervári udvarban a cárok asztalánál már századok óta a francia konyha volt uralkodó. A moscovita cárok idejében, a XIV-ik században megessett ugyan, hogy azt a szakácsot, aki elrontott valami edelt, egész egyszerűen a saját nyársára huzzák s a tűzbe dobták, később azonban a francia szakácsok revanche-ot vettek ezért. Mondják ugyanis, hogy a XVIII-ik században, mikor a francia konyha a cári udvarban ugyszólván tetőpontján volt, a főszakács, kinek 100.000 livre évi fizetése volt, megtudta, hogy az akkori cári szeszélyből felérő szállította le fizetését, erre egész egyszerűen fogta magát, nem szólt senkinek, hanem befogatott kocsiába s az udvarból elhajtott. Az uralkodó hiába kereste azután, eltűnt s bittal lűthette a nyomát.

A volt cári első szakácsa: Pierre Cubat, aki egyszersmind a palota majordomusa s főszállítója is. Rendszeresen elutazott Párisba, ott vásárolt be mindent s küldte Szentpétervárra, a gyümölcsön kívül mindent, még a szarvasgomba-pástétomot s a poulardokat is. Naponként 300-an érkeztek a cári udvarnál, a cáron, a cárnén, öt gyermekén kívül az összes udvarhölgyek, udvari tisztviselők, civilek, katonák — mint egykor XIV-ik Lajos udvarában, — mind a cári költségén érkeztek. Cubat igazán megérdemelte a királyi és császári szakácsok közt a "legfőbb" nevet, mert évi jövedelme több százezer frankra ment. De másrészt tekintetbe kell venni, hogy milyen borzasztó felelősségteljes hivatala volt. A nihilisták és a merényletek hazájában, minden cotelette, minden darab kenyér vagy gyümölcs halált rejthet magában. A leg-

(Folyt. a 4. hasábon.)

HIZÓKURÁK

ra érünk el odáig, hogy a páciens napjában hatszor étkezik. Persze ezen étkezések közül egy-kettő csak egy pohár tejből áll valami kis harapni valóval. A tej általában fontos szerepet fog játszani a hizlalandó ételsorában, mert ez a legkönnyebben emészthető tápszerünk és mennyisége könnyűszerrel fokozható. Amellett tápláló értékét is növelhetjük azal, hogy cukrot teszünk belé. Aki a tej ize irányában leküzdhetetlen ellenszennel viseltetik, annak megengedjük egy kis kávé, kakao vagy tea hozzáadását. Amikor a hizlító kúra napi kosztját megállapítjuk, eleinte csak egy liter tejet osztunk szét a napi étkezések között, majd másodnaponként egy-egy decivel fokozzuk a napi mennyiséget s ha a páciens jól tűri, lassanként felmegyünk két, sőt harmadfél literig is. Ennél többet adni azonban nem tanácsos többféle okok miatt.

A tejen kívül súlyt helyezünk a zsírfélékre és vajra, vajjas sajtokra, olajra. Utóbbi kedvéért szardíniákat és sok salátát is adunk. Egy híres osztrák hizlaló-intézet maga termeli a salátáját, amelyet bőségesen olajban és kevés ecetben tárolnak fel. Nagy szerepet játszanak a lisztes főzélékek: burgonya, bab, lencse, barsó is. Ezeket purée formájában, szitán áttörve készítik el, mert így könnyebben emészthetők. De a tejbefőtt kásáknak — zsír, dara, sago, tapioca, harmat-kása stb. — sem szabad hiányoznia. Hisz a cukros kása fogyasztását már egy népszerű budapesti báró is ajánlotta intendáns korában a vékonyka balletnövédeknek, hogy meghizzanak tőle.

A husok közül többnyire a kövérebb fajták járnak, annál is inkább, mert ehhez sok kenyeret is kell enni. Az ebédhez kijár a rendszeres tézsa, a legmegfelelőbb a főtt tézsa. Utána esetleg befőtt gyümölcs, vagy friss szőlő, ha az évszak megengedi.

Italul pedig vizen kívül sör fog

szolgálni, lehetőleg barna sör, amelyben sok a maláta. Utóbbi külön is adják por alakjában, egy-kétszer napjában egy-egy kávéskanállal.

Mindezen elemekből tevődik össze egy hizókúra. Egységes napi étlapot nem adhatunk róla, mert ugy-e változik napról-napra. De ha például egy átlagosan lefolyó esetnek mondjuk tizedik napját akarjuk eszetezni, úgy azt látnák, hogy a dolog körülbelül így alakul:

Reggel egy hét óra tájban kap a páciens két deci tejet, nyolc-órakor jön az igazi reggeli, amely habos tejes kávéból, vaj, méz, sűrűre befőtt gyümölcs (jam) és eüteményből áll. Kilencórakor a páciens langyos felfürdőt vesz leöntésekkel. Tízkor a délelőtti uzsonna következik, amelyhez többnyire néhány szardíniát adnak jó sok olajjal s néhány csepp citrommal. Egy pohár sör is kijár hozzá. Délfelé beállít a masszázs és alapos gyúrásst végez. Egy órakor jön az ebéd: sűrű leves, hus, főzelék-puréeval, saláta és még egy hus, tézsa, kompót, sajt, gyümölcs. Eleinte persze mindenikből csak egy kicsit vesz a páciens, de később beletanul a nagyétkezésbe, kivált ha jó az étel. Ebéd után alusznak egy nagyot, de már négy órakor ismét kapnak két-három deci tejet, öt körül következik a villamoszás, félhatkor pedig a délutáni uzsonna, amely körülbelül olyan, mint a nyolcórakor reggeli. Hét óra tájban hűvös vízzel ledörzsölik a páciensöt, nyolcra meghozzák a vacsorát, amely egy húsétel salátával, kompóttal, vaj meg sajt. Elatvás előtt egy tíz óra körül még megiszik a "beteg" két-három deci tejet és ezzel befejezte napi munkáját.

Amint látjuk, ugyancsak el van foglalva a hizókúra reggeltől estéig és nem ér rá unatkozni. De ha mégis unatkozik, az sem baj, mert az unalom, azt tartják, sok mindent jó. Többi közt arra is, hogy hizlala.

- kén, phosphor (faszfor);
- kendermag, hempseed (hempseed);
- kenyér, bread (bred);
- kétszersült, cracker (krekr);
- kesserső, epsom salt (epszom salt);
- kocsikenőcs, wheel-grease (vil-griz);
- komló, hop (hap);
- konyhasó, salt (szalt);
- korpa, bran (bren);
- kovásos uborka, dilled pickles (dild piklisz);
- kréta, chalk (esak);
- köles, millet (milet), millet grain (milet grén);
- laboda, spinach (szpinecs);
- láboda, lamp (lemp);
- liszt, flour (flaur);
- lug, lye, láj);
- mák, poppy-seed (papiszid);
- malaga-szőlő, raisin (rézin);
- currant (karrent);
- medvecukor, licorice (likorisz);
- mész, quick-lime (kvikláj);
- méz, honey (hani);
- mogyoró, hazelnut (hezlnat);
- mogyoró, hazelnut (hezlnat);
- ostya, wafer (véfr);

- olvasztott eukor, rock candy (rak kendi);
- pálinka, whiskey (viszki);
- paprika, paprika (paprika);
- parafa, cork (kark);
- paszuly, bean (bin);
- pézsma, mük (maszk);
- pirosító, soemetic (kozmetik);
- rouge (ruza);
- pirszén, coke (kók);
- póré, leek (lik);
- rebarbara, rhubarb (rubarb);
- rizs, rice (rájsz);
- rizspor, face powder (fész powder);
- sáfrán, safron (szefron);
- sajt, cheese (osiz);
- salétrom, salpêtre (szalpit);
- sárgarépa, carrot (kerot);
- sódar, sonka, ham (hem);
- szamóca, földi eper, strawberry (sztrberi);

NÓVÉRI
 Megvan-e az az egészséges, szép és boldog élet, melyhez a természet törvényei értelmében joga van? — Ha nincs, akkor írjon fontos ismereteket tartalmazó utmutatásunkért. INGYEN KÜLDJÜK.
JUVITO LABORATORY,
 Dormon tBranch 101., Pittsburgh, Pa.

Rejtvények

1. Betűrejtvény.

ság ság ság ság
 ság ság ság ság
 ság ság ság ság

2. Versesrejtvény.

Kézbe se fogható,
 Tüzzre se dobható,
 Pedig fa a neve,
 Édes a gyümölcse.

3. Számítási rejtvény.

Ha három tojás 26 cent, mennyit kapunk egy quarterért és egy centért?

Január hó 18-án megjelent számunkban közölt rejtvényeink megfejtése: 1. Benn a bárány, künn a farkas. 2. Egyesült Államok.

Helyesen fejtették meg: Sirbek János, Hegevisch, Ill. Molnár Jánosné, Cleveland, O. Bodacz Lászlóné, Los Angeles, California. Deák István, New Brunswick, N. Y. Klemba József, Chicago, Ill. Gálfi Ferenc, Vestaburg, Pa. Mrs. Endre Chatlós, 835 Rogard St. Zakariás Viktor, Trenton, N. J. Halassi Ilonka, Akron, O. Tamasik Mátyás, Windber, Pa. Szabó Józsefné, Pittsburgh, Pa. Halász Jenő, New York, N. Y. és Kiss Vince, Buffalo, N. Y.

A pályázaton kitűzött díjak sorshuzás utján Molnár Jánosné clevelandi, Klemba József chicagói és Halassi Ilonka akroni előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Királyi konyhák

(Folyt. a 1. hasábról.)

messzebbmenő óvintézkedésekre van szükség, amelyeket azonban a titok mély leple fed, mert azokról Cubat ur némán hallgat. Csak azt mondja, hogy a cári konyhák tele voltak "legyekkel" (mouche-okkal). Ezek a "legyek" pedig a titkos rendőrök, egyik a fazekak körül forgolódik, másik az edényeket mossza, harmadik szenet hord stb.

Az európai souverainek konyhái közt azonban a legújabb időkig a legnagyobb óvintézkedések Abdul Hamid, török szultán udvaránál voltak. Azt mondják, hogy ez a despot, amíg nem detronizálták, annyira félt folyton a haláltól, a merényletektől és a megmérgezéstől, hogy konyhája, mely az Yidiz-kiosz kellő közepében volt, valóságos vár jellegével bírt. Kivülről is állig fölfegyverezett katonai kordon őrizte, bent pedig maga a konyha ugyszólván csak egy kis cella volt, páncélfalakkal, vasrácsos ablakkal s a legkomplikáltabb zárrakkal és ajtókkal. Csak egy szakács főzött benne két segédrel, egy főgenerális állandó felügyelete alatt, de ennek a két embernek azután teljesen megbízhatónak kellett lennie, még a gyanu árnyékával sem volt szabad becsületességükhöz hozzáférközni. A szultán mindig teljesen egyedül érkezett egy 80 cm. mélységű asztalnál s az ételeket hermetice elzárt és lepecsételt edényekben hozták be, még a vizet is, mely egy rézkancsóban volt s egyenesen a kiathani szentforrásból merítették. Mielőtt valamely ételhez hozzányult volna a szultán, előbb egy kanállal vett belőle s úgy a generálisnak, mint a főszakácsnak ott előtte el kellett nyelnie.

(Folytatás)

Az utasok között tudattá vált, hogy s ezért gyakran kísérjem művészi nőim és társaim em kész örömmel megvül gyakran felvénének, akinek szemgék voltak és segédiaikonissáknak, ez panaszokdhattam, lik az időm.

Emellett annyit set láttam és tapasztaltam, hogy a falon keresztül meggen világra tekintő vidéki tájakat, még hazámban, a tarka gö kikötőket s a s értetiesen megvilágítatog kopár heg s kiszáradt folyam.

Hiányos tapasztalayer kisasszony egy tanácsokkal, amely hálával fogadtam, hogy jóindulattal nalommal vegyes melyet ez a fiatal ben irántam tanus leg rokonszeny vá a változást attól a tapasztaltam, m zongorázni hallott lése még növeked tudta, hogy tőke nemetül.

— En igazán Ferrars kisasszony, egy izben szokott teségével. — Ön leány s nem az a libácska, akinek Ami azonban a ti, azoknak értékel egyenlő.

Ez időtől fogva sal fogott életismé schez. Beavatott lejátszódo szerelm be, szemrehányás nem vagyok elégtörődöm a divatta hogy őrizkedjem — Remélem.

nem hozza önt-ös a gonosz nővel, délután, miközbe zott, hogy az est hajamat a leguto megfésülje.

— Ugy vettem nek az asszony szett az ön-völege mindent elkövet, lemetlen percekét — Ami néha s — De miért módot! En már volna a hang el nel beszél.

— Meg lehet is gyakran azon hogy kifakadjak, kimélni utitársai jelenetektől... néhány nap után remélem, nak utaink.

— Szívöl ki legyen. De egymásnak örök bár! A címét ha visszatértek Kalkuttában, fültetvényen, méj át és jól szer férjeeskéjét.

— Szívöl fö váltja ígértét.

— Alig tudom

IRTA
CROKER M. B.

JASRA GYÖNGYÖK

FORDITOTTA,
NOVELLY RIZA

(Folytatás.)

(Folytatás.)

Az utasok között lassankint köztudattá vált, hogy jól zongorázom s ezért gyakran felkértek, hogy kísérjem művészi hajlamu utitársnőim és társaim énekét, amit én kész örömmel megtettem. Azonkívül gyakran felolvastam Evansnénak, akinek szemei nagyon gyengék voltak és segitettem varrni a diakonissáknak, egyszóval nem panaszkodhattam, hogy lassan telik az időm.

Emellett annyi újat és érdekeset láttam és tapasztaltam, hogy úgy tetszett, mintha egy magas falon keresztül egy merőben idegen világba tekintenék. Elragadtatással szemléltem a csodás délvideki tájakat, melyeknek szépségéről nem is álmodtam ködös hazámban, a tarka tömegektől nyugsgó kikötőket s a holdvilágtól kísértetiesen megvilágított néma sivatagot kopár hegyszakadékaival s kiszáradt folyamgyaival.

Hiányos tapasztalataimat Schulyer kisasszony egészítette ki jó tanácsokkal, amelyeket én őszinte halálal fogadtam, mert éreztem, hogy jóindulatból erednek. A számalommal vegyes kiesnylést, a melyet ez a fiatal hölgy kezdetben irántam tanusított, most meglepő rokonszenv váltotta fel. Ezt a változást attól az időtől fogva tapasztaltam, mikor egy izben zongorázni hallott s nagyrabecsülésre meg növekedett, mikor megtudta, hogy tökéletesen beszélek németül.

— Én igazán csalódtam önben, Ferrars kisasszony. — Vallotta be egy izben szokott keresetlen őszinteségével. — Ön igen okos, derék leány s nem az a csinos arcu kis libácska, akinek eleinte hittem. Ami azonban a tapasztalatait illeti, azoknak értéke egy ujszülöttével egyenlő.

Ez időtől fogva egész odaadásal fogott életismereteim kibővítéséhez. Beavattott a körülöttünk lejátszódó szerelmi eselszövényekbe, szemrehányásokat tett, hogy nem vagyok eléggé hű s keveset törődöm a divattal és óva intett, hogy őrizkedjem Blassonnétól.

— Remélem, hogy Indiában nem hozza önt össze a sors ezzel a gonosz nővel. — mondta egy délután, miközben azon fáradozott, hogy az esti hangversenyre hajamat a legutolsó divat szerint megfésülje.

— Ugy vettem észre, hogy ennek az asszonynak igen megtetszett az ön völégénye s irigységből mindent elkövet, hogy önnek kellemetlen perceket szerezzen.

— Ami néha sikerül is neki. — De miért tűri ezt a bánásmódot? Én már régen tiltakoztam volna a hang ellen, amelyen önnel beszél.

— Meg lehet róla győződve, én is gyakran azon a ponton vagyok, hogy kifakadjak, de meg akarom kímélni utitársaimat a kellemetlen jelenetekétől... Különben is csak néhány nap van még hátra s azután remélem, hogy örökre elválnak utaink.

— Szívvel kívánom, hogy úgy legyen. De mi nem mondunk egymásnak örökre bucsut, ugye bár? A címét följegyzem s majd ha visszatérek Japánból, kiszállok Kalkuttában, fölkeresem a teaültetvényen, megköstölöm a teáját és jól szemügyre veszem a férjcséjét.

— Szívvel fogok örülni, ha beváltja ígéretét.

— Alig tudom elképzelni, hogy

ön néhány hét múlva már Thoroldné lesz... Völégénye természetesen elébe jön a kikötőbe! Tayán máris ott ül az egyik hid pillérjén messzelátóval fölfegyverkezve s vágyakozva lesi a hajót, mely az ő szíve választottját hozza.

— No azt mégsem hiszem, de remélem, hogy elem jön a kikötőbe.

— Hány év mult is elazóta, a mikor keserves könnyek között bucsut vettek egymástól?

— Annak már hat esztendeje, de biztosítom, hogy sirni egyikünknek sem jutott eszébe.

— Ön tehát akkor tizenöt éves volt s haját hosszú fonatban leeresztve viselte... Mégis csak merész vállalkozás öntől, hogy férjhez megy egy emberhez, akit oly régen nem látott — tette hozzá hosszú gondolkodás után. — A férfiak megváltoznak.

— S a nők nem?

— A nők is, de a férfiak, mikor kilép a világba s szembeszáll az eléje tornyosuló akadályokkal, sokkal inkább megváltozhat, mint a nő, akinek rendszerint nyugodtabb mederben folyik az élete. Thoroldnak igen férfias, határozott a külseje; félek, hogy nagyrészt ez a megnyerő külső birta önt elhatározásra. Engedje tehát, hogy bucsuzól még egy jó tanácsot adjak: ne menjen addig hozzá, míg meg nem győződött arról, hogy választottja minden tekintetben megfelel annak a képnek, amelyet ön róla alkotott s míg nem bizonyos abban, hogy méltó az ön vonzalmára... Levél és arckép után senkit sem ösmerhetünk meg. Várjon egy ideig, ne hamarkodja el ezt az életbevágó lépést.

— Fájdalom, nem követhetem a tanácsát. Partraszállás után rögtön völégényem rokonaihoz kell utaznom s körülbelül egy hét múlva meg lesz az esküvőnk is.

— Egy hét igen rövid idő ahhoz, hogy egy ember jellemét és természetét alaposan kiismerhesük. Egy héten át a legkellemetlenebb férfi is elhithető bárkivel, hogy ő a világ legtökéletesebb s legszeretreméltóbb embere. Én még egyszer óva intem, ne hamarkodjon el semmit. Ön végtelenül engedékeny és jólelkű s

mindenkinek kedvét keresi. Most azonban mindenekelőtt önmagára gondoljon... S most hadd lássam, ide nézzen! Milyen pompásan illik az arcához ez a magasra tűzött konty. Mintha nem is a régi, szerény, simára fésült kis Pamela volna. Igérje meg, hogy ezentul mindig így fésülködik; legalább nem felejt el engem oly hamar. Jaj már esőngetnek; ma ismét elkésem az ebédőtől.

Néhány nappal a párbeszéd után korán ébredtem s láttam, hogy már közeledünk utazásunk vége felé, Bombayhez. Utitársnőim még édesen aludtak s én eszedesen felöltözve, a fedélzetre siettem.

Távolban buja zöld növényzettel borított szigetek emelkedtek ki a tengerből; előttem tágas öböl terült el, míg arrébb karsu pálmák között fehér épületekkel szegélyezett széles utcák kigyóztak. S e táj fölfele, mint egy aranyból szőtt fátyol, borult a reggeli köd, még meszeszerűbbé téve a bübajos képet. Még alig bontakozott ki előttem a táj, máris éreztem, mint ejt hatalmába a természetől oly bőkezűen megáldott Kelet; ez a meseország, amely ragyogó szépségével minden országot felülmul.

Ez tehát India! Már e név is varázserővel hatott képzeletemre. A tenger felől tekintve valóban olyan, mint az Igéretföldje: káprázatos és boldogságot ígérő. A földet parkányára támaszkodva, révedező szemmel néztem a közelledő partot. Milyen sors vár reám új hazámban, boldog lesz-e, vagy bánat és küzdelem lesz osztályrészem?

Eleinte magam voltam, de mikor a parton a nagy toronyóra nyoleat ütött, megnépedett az eddig oly elhagyott fedélzet s az utasokon lázas nyugtalanság vett erőt. Az egészségügyi biztos is megjelent a hajón és újra távozott; levelek érkeztek, melyeket a szokott helyükre, a társalgó terem asztalára tettek. Kettő közülök nekem szólt s az egyik WALTERTől jött. Átsiettem kabinunkba s feltéptem. Szinte megdöbbenem, mikor megpillantottam az írást; mintha remegő kezű aggasztán írta volna, oly kuszákat szinte olvashatatlanok voltak a

betűk. Walter azt írta, hogy rettenetes lázroham ágyba vetette s hogy képtelen elem jönni; reméli azonban, hogy Baredában a vasutnál fogadhat. Unokanővére, Hassal Tizzie örömmel várja érkezésemet.

A másik levélben néhány sor volt Lándától egy kis számla kíséretében, amelyet tavolásomkor elfelejtettem kiegyenlíteni. E levél Brindizin át jött Bombayba s ezért előzött meg. Uj hazam Kuszóben tehát a völégényem helyett egy kifizetetlen számla üdvözölt.

— Hol van ő? Megtalálta már? — kérdezte Evansné kezét a vállaimra téve, mialatt én szándékosan a háttérben tartózkodva, máhalmal babráltam. — Ugyan kérem, mutassa be, roppant kíváncsi vagyok rá.

— Igen szívesen eleget tennék a kívánságának, — válaszoltam s hangom minden erőlködése ellenére is remegett, — hanem ép most kaptam Wattytól levelet, a melyben azt írja, hogy napokig gyötörte a láz s ennek következtében nem jöhetett elem Bombayba; reméli azonban, hogy Baredában már ő fogadhat az állomásnál.

— Az ilyen teaultetvényeken a láz nagyon gyakori vendég, nem kell hát nagyon aggódnia... Így tehát utitársak maradunk Basanleig. Sajnálom, hogy nem tehetjük meg együtt az egész utat, de hiszen Basanletől Baredáig már csak tíz óra vonaton.

— Ah, milyen szomorú kilátások!

— A vonatunk négy óraker indul. Épen annyi időnk van tehát, hogy a városban villásreggeli-zünk. Jerünk. És fejet fel!

Az utasok mind a csomagjaikkal és a távozás előkészületeivel voltak elfoglalva. Egy élénk csoport közepén megpillantottam Blassonnét elegáns utiruhában, arcához igen jól illő, csinos kalappal. A szép özevtem is meglátt engem s észrevettem, hogy gyakran pillant felém kíváncsian, kutató pillantással, mintha keresne valakit, de úgy látszik, nem tartotta szükségesnek, hogy bucsut vegyen tőlem. Annál kedvesebb volt Schulyer kisasszony. Elválásunkkor gyöngéden megcsókolt s visszaemlékezésül az együtt töltött időre briliánsokkal ékített kis melltűvel ajándékozott meg s ismételtlen a lelke me kötötte, hogy írjak neki. Nemsokára ezután a diakonissák is bucsut vettek s az imént még oly népes hajó csendes és elhagyott lón, mint egy lakatlan ház.

Kis idő múlva Evansnéval helyet foglaltunk egy arabs lótolvont kis hintóban s elindultunk megtekinteni Bombayt. Milyen vidám és népes volt ez a város, csupa napfény és ragyogó szín! Mennyivel vidámabb és kellemesebb lehet itt az élet, mint a ködös, szomorú Angliában.

Négy óraker kirobogtunk a pályaudvarból s vonatunk festői fekvésű falvak, pálmáigetek és kiesiny öblök mellett szágulda vitt Parel felé. A hold ezüstös fényt árasztott a mellettünk elsuhanó tájakra s mi egymással szemben ülve késő éjjelig beszélgettünk.

(Folytatjuk.)

Vasárnap és mindennap gondoljon arra,
hogy a bankbetét a legbiztosabb.

**MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE
HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.**

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk. Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILARD.

**Alaptőke, tartalék és betétek összege
\$2,124,426.00**

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamattal visszafizetjük. Pénzküldés Magyarország minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK

FŐÜZLET:
A Bankpalotában
10 EAST 22nd STREET,

FÜKÜZLET:
1597 Second Avenue,
Corner 83rd Street

NEW YORK, N. Y.

— Ó... szegény. Különben kiről van szó?
— A neve... Különben hagyjuk a nevet. Elvált asszony... A férj tavaly kergette ki a házból, mert rajtakapta a kedvesével. Korbácesal verte ki. Azután megverekedett a másikkal, azt hiszem meg is vágta. És nem fogadta vissza az asszonyt. A szegény unokanővérem azóta falun él, egyedül.

A kisleány mindezt úgy mondta, mintha leckét ismételné. Tass a kurtúra nyírott bajsúját rágta.

— De Mencia, hogy foglalkozhatik ilyen dolgokkal? — kérdezte később kisse bizonytalan hangon.

Menci most fölvetette a fejét.

— Úgy találja, hogy nem leányoknak való? Azt hiszem, igaza is van. De lássa, Tass, azért mégis jó, ha néha hallunk róluk valamit. Hiszen mi leányok olyan buták, olyan tapasztalatlanok vagyunk. Olyan szívesen hiszünk a zelső embernek, aki azt állítja, hogy szeret bennünket. Milyen jó, ha még idején megtudjuk, hogy ez a kifogástalan, korrekt uriember még rövid idővel eze-

Kimagyarázkodás

(Folyt. az 5. oldalról.)

lőtt hidegvérrel tönkretette egy másik nőnek az életét.

A fiatalember pár pillanatig szó nélkül maga elé bámult. Azután valami kétségbeesett elszántság ilt az arcára. Megragadta a leány esküdját és magához akarta vonni.

— Ne higgy azoknak, akik rágalmaztak. Csak nekem higgy, aki azt mondok neked, hogy szeretlek. Szeretlek, imádlak.

At akarta ölelni, de Menci ellökte magát. A szeméi lángoltak, vékony, gyerekes teste lázban reszkedett.

— Ne merjen hozzám nyulni. Ismerem magát. Azt hitte, ugy-e, hogy gyerek vagyok, akit el lehet szédíteni. Pedig én az első pillanattól kezdve tudtam, hogy maga az, aki szegény Blankának az életét tönkretette. Hiszen eleget találkoztunk nála, csak hogy akkor nem vett észre engem. Nem is emlékezett reám, de én... én emlékeztem. És gyönyörűséget éreztem, amikor láttam,

hogy most rám veti ki a hálóját, mert tudtam, hogy el fog jönni a nap, amikor szemébe vágatom mindazt, ami akkor fojtogatott.

Lázasan, lihegve beszélt. Tass pedig némán, lehajtott fővel állott előtte. Csak egy gondolata volt, — mindennek vége.

— Nem mennék vissza a tereembe? — kérdezte egy idő múlva. Maga sem ismerte meg a hangját.

A leány fázékonyan húzta össze a shawl-ját. Az előbbi felindulása már elpárolgott, kisse szégyellte is magát. És Tass ónszerű arca megijesztette.

Benn a terebben ismét a bosztont járták. Egy fiatal hadnagy Menci felé sietett.

— Csak hogy végre megtalálom. Ez a tur az enyém.

Elsiklottak és Tass magára maradt. Érezte, hogy a teste hideg vérejtékben furdik, de azért gépiesen a kijárási felé tartott. Az ajtónál valaki a vállára tette a kezét.

— Nos, kedves Tass ur, — kérdezte Dénes hangja, — hát szerencsésen kimagyarázkodtak ott künn, az erkélyen?

EDNA

(Folyt. a 7. oldalról.)

— Hogy kerülsz te ehhez a nőhöz? — kérdezte az uram, amikor Edna távozott.

— Legjobb barátom, — mondtam nemes egyszerűséggel.

— Tudod, ki ez a hölgy? — kérdezte bátyám.

— Tudom, — mondtam ugyan csak a főntebb említett nemes egyszerűséggel. — Ulrik főherceg barátja.

— És te barátkozol vele? — kérdezte megint az uram.

— Miért ne? Ez a legelragadóbb teremés, akit valaha láttam. Jó, nemes, becsületes és szerencsés.

— Örülök! Nem fogsz vele tovább barátkozni!

— Tévedsz, — mondtam határozottan. — Ha eddig kitarítottam mellette, most már nem hagyom cserben arra a pár napra. Ez az asszony becsületesnek, jónak és bátorinak ismer engem. Ha most megváltozom, gonosz, perfid és gyáva leszek, akkor azt fogja

mondani: ez az asszony csak addig becsületes, jó és bátor, amíg a férje nincs mellette. Ebből a kritikából nem kérek. Azt hiszem, te sem kérsz.

Az én urammal lehet beszélni. A bátyámmal nemkülönb. Az este négyesben vaesoráztunk Ednával. Az uram is, a bátyám is olyan gyöngéden és előzékenyen bánt vele, hogy tapsolni szerettem volna nekik. Még két napig együtt voltunk vele. Azután nagy meghatottsággal elbúcsúztunk egymástól és mi hazautaztunk.

— No, ugy-e, — mondtam az uramnak, — így mégis csak szében végződött az ügy?

Rámhagyta. Persze, hogy szében végződött. Azaz dehog végződött. Tulajdonképpen ekkor kezdődött.

Ugyanis körülbelül egy hónap múlva hatalmas ládát kaptunk Bécsből. A ládában egy szobor volt, Ulrik főherceg lovasszobra, ezüsből. A szoborhoz pedig Edna irt kísérőlevelet. Megírta, hogy mindent elmesélt a főhercegnek...

hogy a főherceg rendkívül meg volt hatva... el volt ragadtatva... hogy mindenképpen le akarja róni a hálóját... hogy fogadjuk szívesen ezt a lovasszobrot, stb., stb.

És most ott álltunk hárman: az uram, én meg a szobor és egymásra bámultunk. A kitüntetés mindenesetre nagy volt... de hát édes Istenem, Ulrik főherceg lovasszobra... Igaz, hogy ezüsből van és majdnem egy méter magas... de hát mégis, egy polgári család tűzhelye mellett... egy ilyen lovasszobor...

Szóval, a szobor megvan és nem tudunk vele mit csinálni. Nagyon kedves emlék, de hát mégis... mégis... Most már hetek óta azon törjük a fejünket... Végre a muzeumnak nem lehet odaadni...

Még talán az a legokosabb, amit a bátyám tanácsolt. Ő ugyanis azt mondja, hogy a szobrot néhány jelentékeny eszteronással át lehet alakítani Napoleon lovasszobrává. Ez a megtörtént, oda kell ajándékozni a budapesti francia kolóniának, amely ünnepélyesen le fogja majd leplezni. A francia konzul ezt megjelenti Párisba, mire az uramat, mint nagylelkű adományozót, okvetlenül kinevezik a becsületrend lovagjává. Az uramnak tetszik is ez az ötlet, van is benne valami, de tudja Isten, én mégis furesállanám, ha az uram ezen az alapon kapná meg a becsületrendet. Szó sincs róla, megérdemli, de végeredményében mi köze van ehhez az egész históriához Franciaországnak?

Humor

Ó JOBBAN TUDJA.

Mama: Nos Iduska, mondd meg a papának, hogy kinek a kis leánya vagy!

Iduska: Hát mondd meg te, hiszen te jobban tudod!

NE NYULJANAK HOZZÁM!

Pöttömnyi zsebmetsző kölyköt tetten érnek.

Már éppen galléron akarják ragadni, a mikor a kis csirkefogó elkiáltja magát:

— Ne nyuljanak hozzám, mert megbánják! Az apám meg az anyám feketehimlőben fekszenek otthon.

A következő pillanatban úgy elillantak a üldözők, hogy még a lopott pénztárcát is nála hagyták.

A PÉLIDA NEM JÓ.

Tanító: Grün Móric, mondja meg nekem, ha a báró ur venne a maga papájától 100 méter zabot, méterjét 10 korona 20 fillérel, mennyit fizetni az egészért?
Móric: Semmit, mert az elvből nem fizet. Még a tavalyi zab árával is tartozik.

NEM LESZ BENNE KÖSZÖNET.

A kerítésen találja a gazda a Jancsi gyereket. Sietve fájja a barackot.

— Leszállsz onnan te kötnivaló!

— kiáltja a gazda.

— Le, de nem lesz benne köszönet!

— Miért nem, te csirkefogó!

— Mert a tulsó oldalon szállok fel!

Az első és az utolsó

(Folyt. a 2. oldalról.)

— Én sohasem szerettem senkit úgy, mint magát, Miklós bácsi. Apát, anyát sem. Nekem senkihez sincs bizalmam, csak magához. Magának el merem mondani azt is, amit senki másnak...

Elhallgat. A férfi toroka hirtelen kiszáradt. Csak nehezen jön ki belőle a szó.

— Mit akar nekem elmondani? A leány újból megszólal.

— Szerelmes vagyok. Magának megmondom. Maga ismeri őt. Sándor. Igen, az egy éves önkéntes, akivel tegnap az ajtóban találkoztam...

A leány tovább beszél, saját bá-

torságának örülve, mosolyogva, de könnyes szemmel. Miklós bácsi szívére pedig finom, szürke ködfátyolok ereszkednek alá. Egyik a másik után, míg végül a tavaszi fény eltompul és a szívében szakasztott olyan ősz lesz, mint körülötte van.

Komorán, hideg, szinte gögös arccal halad az egyre fecsegő leány oldalán. Haragszik önmagára, hogy ennyire lealázhatta és megsejényitette önmagát. Nagy keserűségében eszébe jut egy szó, amelyet husz, vagy talán huszoneg esztendővel ezelőtt mondott neki egy ismeretlen szép asszony. Ezt a szót most a tulajdon fejéhez vágta: Maffa!

KÉZIMUNKÁK

párnahajak, aeroszok, kaszintakarók, pászkakendők, faldiszek, gyermekruhákat a legzebb kivitelben és jutányos áron készítek. Szintartó pamut és selymeimert jótállók.

VICTORIA KÉZI HÍMZŐGÉP EGYEDÜLI RAKTÁRA.

Ezen igen könnyen kezelhető kis kézigéppel a LEGSZEBB MASHIMZÉST báronyra, selyemre vagy vászonra, mosópamut selyemmel, vagy harasztal gyorsan kivarrhat.

\$5.50

Ára csak... Tíz dolláron felüli rendelésnél egy Victoria géppel készített ajándékot küldök.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. — Szép árúmat az Egyesült Államok minden részén jól ismerik. — A közönség további becses rendeléseit kéri:

JOHN FEHÉR

92 Jackson Street, Trenton, N. J.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

PROFESSOR METCHNIKOV

aki az egész világon híre, megállapította, hogyan lehet száz éves kort elérni, jó egészségben maradni és fiatalosan érezni mindvégig.

Intézetünk több ismert európai orvos vezetésével áll. Azon célból lett megalapítva, hogy a magyarok szenvedésén segítsen.

Alapos vizsgálat alá vettük mindama betegségeket, melyben hozzánk szünetnek. Több évi tanulmányozás és munka után megalapítottuk ezt az INTÉZETET a patent orvosságok előállítására, hogy sikeresen megküzdhesünk a betegségekkel.

Felállításuk a megfelelő gyógyszereket testvéreink gyógyítására minden betegségknél, bármennyire elhanyagoltak is. Eme gyógyszerek értékét elismerik kiváló SPECIALISTÁK is. Össze lettek gyűjtve eme orvosságok alkatrészei az egész föld kerékéről. Egy része Magyarországról, más része Németországból, Olaszországból, Afrikából és Dél-Amerikából és irásbeli JÓTLLÁST adunk, hogy megfeleljenek az Egyesült Államok törvényeinek.

NE LEGYEN ELKEDVETLENITVE

ha az orvosok fel is adták a reményt Önt kigyógyítani. — Ha bármikor szüksége van az alatt felsorolt gyógyszerekre, vágja ki ezt a hirdetőt, tegyen keresztet a kívánt gyógyszer neve után, írja alá nevét és címét és küldje be nekünk. Mindenkor INGYEN állunk szolgálatára és őszinte tanácsot adunk Önnek.

A gyógyszerek neve:	
1. Férfi betegségek:	Bármely korban és állapotban.
2. Kőszívny:	Hom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Vérmérgezés:	Kiütések és bőrbetegségek.
4. Gyengeség:	Hjukori ballépések.
5. Tüdőbajok:	Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghülés.
6. Gyomor:	A belek és a gyomor rendbehozására.
7. Vese bajok:	Gyenge vesék és vizelet bajok.
8. Bőrbetegségek:	Eczema, nyílt sebek és var.
9. Erősítő szer:	Gyenge szervezet, vérhányás és étvágytalanság.
10. Női betegségek:	Havi rendetlenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.

THE ROMAN MEDICINE COMPANY

STATION S. PHILADELPHIA, PA.

Jan 25, Feb 1, 8, 15

KIS

RÉPAC

(Folytat)

Szegény feje, hogy azok meg fog nakozni s adnak kölcsön.

Áldig ment, men érkezett a hetedik dag; rokonokhoz re tatott, mindeniknek ő nagy nyomorusá tól kért száz fori sajnálkozott az ő ságán és mindenik de nem száz forin tanácsot. Azt tau nik, hogy menjen szédhez, az fog ad heverő pénze.

Jaj, hogy busult ber! Bizony még kibugygyant a kő elkeseredettebb sziv zafelé. Mind azon hogy mit fog ottho asszonyának, meg a gyermekeknek.

Ilyen nehéz go a szívet, mikor az jában elterülő erd

Eszeágába sem v ifjedjen. Úgyan m látni azt a tolvajt egy megveszekedet elvehet. A rettent sem félt, pedig na hogy annak a nag nek a gyomrában hogy m' lelte, m még most sem m de a mint leült eg alá, egyszer csak fel:

— Áldott szívü gits te rajtam, me berek mind cserbe kölcsön száz forin tendő mulva az u visszafizetem annu mennyit te kíváns vü hegyorásis, s

Halljatok esodát Alighogy ezeket esett szavakat kin előtte áll Répa-eső le:

— Miben segít szegény embert... beszélj!

A szegény ember maga is megijedt, összezsongorodott, a ni az óriásra... P nézhetett volna. semmi félelmes, ig zett a szegény em tatta is:

— Beszélj már, károdát, hanem rom. Ugy hallottam rintra volna szüksé

— Igaz — felelt kal a szegény em a feleségem, kény gyermekeim s én nekik, mert egy be a háznál.

— Jere utánam Répa-esősz.

A szegény emb tet vetett magára pillanatig sem hat vesse.

Répa-esősz vezet teg erdőbe, a sürü

KIS LANYOKNAK KIS FIUKNAK

RÉPACSŐSZ AZ ÓRIÁS

IRTA
GAAL MÓZES

(Folytatás.)

Szegény feje, szentül hitte, hogy azok meg fognak rajta szánakozni s adnak száz forintot kölcsön.

Addig ment, mendegélt, míg elérkezett a hetedik faluba. A gazdag rokonokhoz rendre bekopogtatott, mindeniknek elmondta az ő nagy nyomorúságát, mindenkitől kért száz forintot, mindenik sajnálkozott az ő nagy nyomorúságán és mindenik adott neki — de nem száz forintot, hanem jó tanácsot. Azt tanácsolta mindenik, hogy menjen a másik szomszédhoz, az fog adni, mert sok a heverő pénze.

Jaj, hogy busult a szegény ember! Bizony még a szeméből is kibugygyant a köny, aztán még elkeseredettebb szívvvel indult hazafelé. Mind azon törte a fejét, hogy mit fog otthon mondani az asszonynak, meg a síró-rívó éhes gyermekeknek.

Ilyen nehéz gondok nyomták a szívét, mikor az óriás-hegy lábában elterülő erdőbe érkezett. Eszé ágába sem volt, hogy megijedjen. Ugyan mitől? Szeretné látni azt a tolvajt, aki tőle csak egy megveszekedett krajcárt is elvehet. A rettentő Répa-csősztól sem félt, pedig nagyon jól tudta, hogy annak a nagy sziklás hegynek a gyomrában lakik. Sőt, már hogy mi lelte, mi nem lelte, azt még most sem tudom kitalálni, de a mint leült egy öreg tölgyfa alá, egyszer csak így sóhajtott fel:

— Áldott szívé hegyóriás, segíts te rajtam, mert lásd az emberek mind eserbe hagytak. Adj kölcsön száz forintot, három esztendő mulva az utolsó krajcárig visszafizetem annyi kamattal, a mennyit te kívánsz... Áldott szívé hegyóriás, segíts rajtam!

Halljátok csodát!

Alighogy ezeket a kétségbeesett szavakat kimondotta, hát előtte áll Répa-csősz s kérdezi tőle:

— Miben segítek rajtad, te szegény ember!... Itt vagyok, beszélj!

A szegény ember első pillanatra maga is megijedt s még jobban összezugorodott, alig mert ránézni az óriásra... Pedig bátran reá nézhetett volna. Nem volt azon semmi félelmes, igen nyájasan nézett a szegény emberre. Még biztatta is:

— Beszélj már, hiszen nem a károdat, hanem a javadat akarom. Ugy hallottam, hogy száz forintra volna szükséged. Igaz-e?

— Igaz — felelt reszkető ajakkal a szegény ember, — éhezik a feleségem, kenyeret kérnek a gyermekeim s én nem adhatok nekik, mert egy betevő falat sincs a háznál.

— Jere utánam! — parancsola Répa-csősz.

A szegény ember titkon keresztet vetett magára, de azért egy pillanatilag sem habozott, hogy kövesse.

Répa-csősz vezette be a rengeteg erdőbe, a sűrű lombok között,

a hegyszakadékokba, onnan egy boltozatos sziklaodú felé. Hát egyszer csak kemény sziklaajtóhoz érkeztek. Répa-csősz háromszor toppantott a lábával s a szikla kétfelé nyílt s ők egy oszlopos csarnokba érkeztek. Olyan világos volt az, mintha odabenn a hegy gyomrában is a nap süttött volna. A csarnok közepén egy nagy kád állott, a kád teli-desteli volt ezüstpénzzel.

Répa-csősz reá nézett a szegény ember arcára. Azt várta, hogy neki fog esni a kád ezüstpénznek és annyit markol belőle, hogy utóvégre el sem bírja.

A szegény ember alázatosan állott Répa-csősz mellett s nyilván várta, hogy parancsoljon neki.

Répa-csősznek szerfölött megtetszett ez a tisztesség tudás, azért jó akarattal így szólt a szegény emberhez:

— Itt van ez a zacskó, eredj a kádhoz és számlálj bele száz tallért!

A szegény ember vette a zacskót, oda ment a kádhoz és szépen egyenkint szedegette ki a tallérokat s tette be a zacskóba. Hangosan számlálta. Répa-csősz kíváncsi volt, hogy vajjon helyesen számlál-e?... Hej, ez a számlálás nagyon keserű emlékeket ébresztett fel benne... No de annak már több, mint ötszáz esztendeje.

A szegény ember sem többet,

kölcsön adom. Légy szorgalmas s takarékos: három esztendő mulva hozd meg nekem kamatos-tul. Erről ugyancsak ne feledkezzél meg. Eredj ahhoz az asztalhoz, ott can tinta és papiros, ird meg az adós-levelet. Ti emberek az adott szót nem igen szoktátok megtartani.

A szegény ember nagy szarkaláb, öreg betűkkel megírta, hogy a hegy-óriása neki száz ezüst tallért adott három esztendőre kölcsön; ő pedig kötelezi magát, hogy a kiszabott időre kamatos-tul visszafizeti.

Répa-csősz kinyitott egy tulipántos vasládát, annak a fiókjába betette a szegény ember adós-levelet, aztán kivette őt a boltozatos csarnokból a hegyszakadékon keresztül arra a helyre, ahonnan magával vitte.

A szegény ember elkezdett nagy buzgón háfalkodni, de Répa-csősz intette, hogy ne lármázzon össze annyi hiábavalóságot. Menjen haza Isten hírével és dolgozzék, három esztendő mulva pedig fizesse meg az adósságát kamatos-tul.

Avval aztán úgy eltűnt, mintha ott sem lett volna.

A szegény ember vigan baktatott haza. Otthon nem akarta megmondani, hogy kitől és hogyan kapta a száz tallért, mert hát az asszony bizonyára kikotyogta volna, az emberek pedig

szívé rokonaid vannak, hogy az Isten is úgy segítse meg őket, a mint ők segítettek rajtam! Bezeg nem sokáig kérették magukat, adtak mindjárt száz ezüst tallért, még többet is akartak adni, hogy az Isten is úgy adjon nekik, de hát nem volt lel-kem, hogy elfogadjam. Most már fogjunk hozzá, dolgozzunk szorgalmasan, mert én erősen hiszem, hogy ezen a pénzen Istennek különös áldása lesz.

Ezeket mondotta a szegény ember, s aligha nem igaz szíve szerint mondotta. Hanem hát persze a zasszony nem úgy értette meg, a mint meg kellett volna érteni.

Igen-igen boldog volt szegény feje, hogy neki olyan jó szívé rokonai vannak. Eddig nem is tudta.

A szegény ember házat vett, két ökröt, néhány darab földet, aztán a kakas sem kukorékolt még, mikor ő már künn volt a mezőn. Vigan fityörészve szántott, vetett, aratott. Mértékletesen élt; a fiait, leánykait is hozzászoktatta a munkához, s ha sok száz kért is naponta enni, de kétszer annyi kéz dolgozott állandóan.

Hiszen meg is látszott már a második esztendőben. Két ökörből lett négy ökör; három darab földből hat; a buzája felét eladta, s kapott érte egész rakás pénzt. Tartott tehenet, juhot, disznókat, megbecsült minden krajcárt, bezzeg nem itta el a kocsnában, hanem szépen egymás mellé raksgatta.

A harmadik esztendőben már egyike volt a legjobb módu gazdáknak. Csak hajszálon múlt, hogy nem választották meg bíró-nak.

Ezenközben elérkezett a visszafizetés ideje. A becsületes embernek éppenséggel nem nyomta a lelkét. Elővette a zacskót, megtöltötte színültig ezüst tallérral, nem száz, de kétszáz volt benne. Kamatok kamatjával akarta visszafizetni. Persze a feleségének egy árva szót sem szólt az egész dologról.

Egy napon így szólott a feleségéhez, meg a gyermekekhez:

— No, vegyétek fel a vasárnapi ruhát! A gyermekeket mosdass meg, fésüld meg, én addig előhuzom a szekeret és befogom a lovakat.

— Édes uram, hiszen nincsen ma vasárnap, sem ünnepnap — feleli az asszony.

— Már pedig én azt mondom, hogy azért mégis csak fel kell szépen öltöznötök, mert elme-gyünk, hogy a mi jószívű, kedves rokonainkat meglátogassuk. Bizonyosan szeretnék tudni, hogy vajjon élünk-e még.

No, ebben már az asszony is megnyugodott.

Mikor már mindennel készen voltak, a gazda reácsapott a két tüzes lóra, s azok ragadták a szekereket, mint a szél.

— Gyi te Pejkó! — kiáltá a gazda — menjünk adósságot visszafizetni!

Mama: Oh Rózsika, Rózsika, te nem akarsz tanulni, nem akarsz dolgozni, mi lesz tebelőled. Nézzed a méhecskét, milyen szorgalmasan gyűjti a mézet.

Rózsika: Van is abban valami! Mézet én is szorgalmasan gyűjtenék.

sem kevesebbet nem vett el a kádból, mint amennyit kellett.

— No hát tartsd meg azt a pénzt — mondá Répa-csősz. Nem ajándékozom neked, hanem csak

reá fogták volna, hogy a gonosz-szal praktikál...

Ugy segített a dolgon, hogy egyet hazudott:

— No asszony, ugyancsak jó

Látja ön itt ezt a házat?

Ide, ebbe a házba vezet **"A JÓ EGÉSZSÉG UTJA"**, mert abban nőtt naggyá, óriásivá, a világhírű névnek örvendő **Partos Patika.**

Ide, ebbe a házba futnak be az egész világból — a szélrózsa minden irányából — naponként ezerszámra a gyógyszer-rendelések, valamint a hála, köszönő és elismerő levelek.

Ide forduljon Ön is bizalommal, itt jól, becsületesen és gyorsan szolgálják ki. Itt mindig szeretettel állanak rendelkezésére annak, akinek tiszta és hatásos egészségvédő szerekre van szüksége.

Alanti "RENDELÉSI IVET" töltsse ki, vágja ki és a pénzzel együtt küldje a következő pontos címre:

PARTOS PATIKA

160 SECOND AVE.

NEW YORK, N. Y.

VÁGJA KI!

VÁGJA KI!

Rendelési iv.

PARTOS PATIKA NEW YORK! Kérem alanti címre a következőket azonnal megküldeni:

	dollár	cent
..... PARTOLA, fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó cukorkát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
..... PARTOGLORY, idegerősítő kivonatot, üvegje \$1.25, 5 üveggel \$5.00		
..... HERKULES, a legujabb és legfinomabb VALÓDI PARTOS-féle GYOMORERŐSÍTŐT, ára bérmentve egy üveggel 2 dollár, hat üveggel 10 dollár, 12 üveggel 18 dollár		
..... LIRO, főfájás ellen ostyákat, ára \$1.00, 8 dobozzal \$5.00		
..... KÖSZVÉNY és fájdalmak elleni Partos-féle rheuma szerek, ára \$2.00		
..... PARTONE vasostyát, vérszegénység ellen, ára \$1.00, hat dobozzal \$5.00		
..... PARTOWILL gyomor porokat, ára 50c, \$1.00		
..... PARTORACET gyöngye férfiak részére, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
..... PARTOCIL kenőcsöt viszketés, pattanások ellen, ára 50c, \$1.00		
..... PARTOCOUGHOT köhögés ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... PEMETE cukorkát köhögés és torokbaj ellen, ára 25 cent, 5 adaggal \$1.00		
..... PARTOS-féle rheuma porokat és Partopain, ára \$1.00 és \$2.00		
..... PARTOS-féle VÉRTISZTÍTÓ PISKÓTÁKAT \$2.00 vagy \$4.00		
..... PARTOSWEATET izzadás ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... DODÓT, folyás ellen, ára \$2.75, dupla adaggal \$5.00		
..... TRIPLETS KEVERÉKET, 3-as számút, nők és férfiak részére egyaránt, ára \$2.00		
..... TRIPLETS KEVERÉKET, 4-es számút, nőknek anyaméh bántalmak ellen, ára \$2.00		
..... PARTOPILE aranyér ellen kenőcsöt, ára \$1.00, 6 darab \$5.00		
..... PARTOHERBET vesefü és gyökérteát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
..... PARTOPAIN No. 1. fájdalomcsillapítót, ára 50c, \$1.00		
..... PARTOPAIN No. 2. fájdalomcsillapítót, ára 50c, \$1.00		
..... NOVET, ágybavizelés elleni szert, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... PARTONIC VASBORT, üvegje \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... PARTOS-ASTHMA, nehéz lélegzés elleni szert, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... PARTOS-féle Egrri Császár Szemvizet, nagy üveg \$1.35, kis üveg 75c		
..... PARTOS-féle Egrri Császár Szemvizet, ára üvegenként \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... PARTOLIN, haj, hajusz és szakál növesztőt, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... PARTOS-féle HAJTISZTÍTÓT, ára 50 cent		
..... PARTOCRÉMÉT nappali használatra, ára 65 cent, \$1.00		
..... PARTOCRÉMÉT éjjeli használatra, ára 50c, \$1.00		
..... PARTO-SZAPPANT, növény-balsam arcszépítő szappant, 35c, 3 drb. \$1.00		
..... PARTOPASTÁT, a legkellemesebb fogtisztítót, ára 25 cent		
..... ELZA-VIZET, a haj természetes színének visszaadóját, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
..... PARTOS-féle valódi DIÓFA OLAJÁT, ára 25 cent, 50 cent		
..... PARFUMÓT, rezedát, ibolyát, orgonát, rózsát, ára 50c, \$1.00, \$2.00		
..... BAJUSZPEDRÓT, ára 25 cent		
..... BAJUSZKÖTŐT, ára 35c, 50c, 75 cent		
..... ARCFINOMÍTÓ PUDERT, fehérét, rózsaszínt vagy krémet, ára 50c és \$1.00		
..... PARTOS-féle speciális VILLANY GÉPET \$4-tól 6-8-10-15 és \$25.00-ig		

Figyeljen azon szavakra, melyeknél nagyobb rendelés esetében megfakturálhat egy dollárt, vagy még többet is!

A fenti rendelés árát ..... itt küldöm.

Nevem .....

Házszám, utca vagy Box .....

Város .....

Állam .....